

Primiri la tovarășul Nicolae Ceaușescu

La începutul acestei săptămîni au fost primiți de către conducătorul partidului și statului nostru: Milka Planin, președintele Consiliului Executiv Federal al Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, Herman Onno Ruding, ministrul finanțelor al Olandei, precum și noii ambasadori extraordinari și plenipotențari ai Republicii Populare Ungare și Republicii Indonezia în țara noastră.

pagina 3

In cuprinsul acestui număr :

Deva – ceasul calm al munților de aur

paginile 12-13

Steaua preia ștafeta reprezentării fotbalului românesc

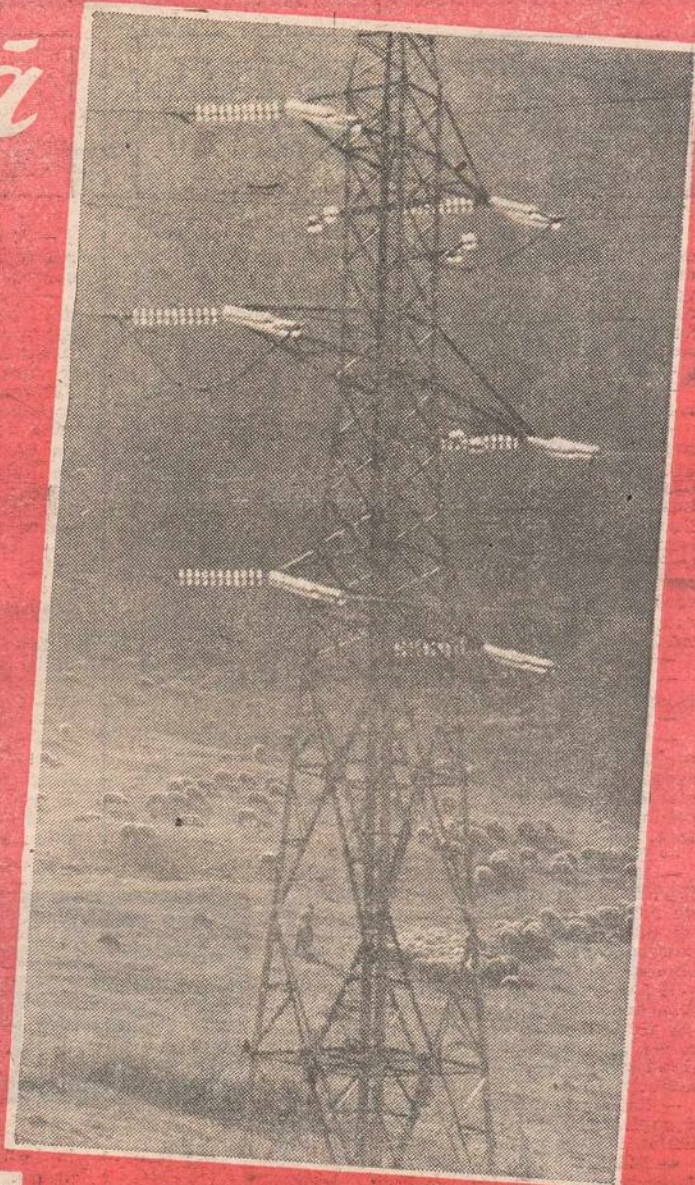
pagina 20

flacăra

anul XXXIV
45 (1586)
VINERI
8 NOIEMBRIE
1985

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

Tablouri de toamnă

Toamna, ca-n orice anotimp, țara e un vast tablou al muncii eroice, revoluționare, al dăruirii și pasiunii. Din miile de imagini sugestive care definesc această toamnă am ales doar patru, cele care prezintă eforturile oamenilor in domeniile de vîrf ale economiei, urgențele de primă importanță tratate cu răspundere, cu seriozitate și pasiune. Energia electrică, o cauză a tuturor, este acum preocuparea priorităra a tuturor lucrătorilor acestui domeniu, după cum economisirea și mai buna gospodărire a acestui avut a devenit o cauză a tuturor. Punerea în funcțiune a capacităților de producție, sinonimă cu pregătirea marelui pas într-un nou cincinal, a devenit dorința arză-

toare a tuturor constructorilor, după cum eliberarea pămîntului și pregătirea noilor recolte dau satului românesc o înfățișare de bucurie pentru recolta acestui an și de trudă în numele celei viitoare. Și am mai ales o imagine, în cinstea iernii care se apropie, cu părinți și copii, prezent și viitor între dragoste și grijă, între răspundere și speranță. Frumusețea acestei toamne stă în truda fiecăruia dintre noi, în tabloul pe care îl compunem cu orice zi de muncă plină de dragoste. Și fiecare trăiește bucuria timpului în care zilele încremenesc în statuile de oțel, de piine și de beton ca semn al vremii purtătoare de embleme strălucitoare.

SPECIALISTUL

inginer FLORIN GHEORGHIU, directorul
Complexului agrozootehnic Filipoiu

— Stați de 20 de ani în insulă : aici, se spune, e greu, e izolare, în campanie, mai ales la recoltat, cu nevestele vorbiți doar la telefon, șefii nu vă dau voie să ieșiți din insulă. Spun unii că ar fi apărut chiar și o boală profesională a insularilor, nevroză astenică, provocată de singurătate ! După atâtea spaima, dumneavoastră cum mai stați în insulă ?

— Stau !

— Păi tocmai asta întreb și eu : cum mai puteți rezista ?

— Ei, astea le pun în circulație mai ales unii obișnuiți cu asfaltul. Când un tânăr se face inginer agronom, nu se gîndește, cred, să lucreze în centrul Capitalei, ori al unei capitale de județ. Sigur, în insulă nu e ca pe terasa Bărăganului, unde mergi în fiecare seară acasă, ai sosea, ai de bine, de rău mijloace de transport, dar nu-i nici atîta spaimă cum ar încerca unii să creadă. Dumneavoastră, am simțit eu, ați apăsător pe întrebare, dar să știți că unii chiar cred și chiar spun că în insulă e foarte greu. Nu zic nici eu că e ușor, dar niște plîngăreți au cum exagerat lucrurile și circula zvonuri false.

— Care sînt zvonurile false ?

— Păi, unul e asta spre exemplu : asta cu boala profesională !

— Nu e așa ?

— Cum să fie așa ? Eu și alții ca mine, destui de mulți, stăm de 20 de ani în insulă și nu ne-am mai nevrozat. Știu eu ? Poti să te și nevrozezi, dar dacă stai degeaba. Să stai, însă, nu prea ai timp : campania aici durcăză, ea dealtfel peste tot în agricultură, tot timpul.

— De ce n-ați plecat din insulă ?

— Noi, aștia mai vechi, n-am plecat fiindcă facem parte integrantă din istoria acestui spațiu cîștigat apelor : păstrez, ori poate lincezesc acolo, în memorie, imaginile de început : căderea sălcilor împinse de buldozere, flăcările înalte care mistuiau stufurile, bălțile secate, producțiile nemaiîntîlnite de porumb, toate acestea sînt în mine. Mă simt solidar cu tot ce s-a făcut aici, bine sau mai puțin bine și nu pot să plec. Dar, poate eu sînt un subiectiv ! ?

— Ca să ne ferim de sentimentalism și subiectivitate : ce i se oferă unui specialist, inginer sau mecanizator, în insulă ?

— Mai mult decît pe terasă ! În primul rînd poți face meserie : te întîlnești cu lucrări pe care nu le-ai făcut în viață. Aici, se lucrează cu mai multe erbicide, cu tehnologia asolamentelor, cu mașinile cele mai moderne, cu un pămînt încă necunoscut pe deplin, poți face cercetare, îți poți susține un doctorat etc !

— Vorbiți de condițiile de viață !

— Fiecărui specialist i se oferă locuință în orașul Brăila, oraș mare, dezvoltat, cu licee multe, pentru copii. În insulă, la fiecare complex, există dormitoare, apă potabilă, cantină, baie, sobe cu lemne, sediile fermelor sînt toate racordate la sistemul energetic național, se pot folosi, deci, televizorul, aparatul de radio, boilerul electric, toate celelalte obiecte casnice electrice. Cu toate acestea, nu se prea înghesuie nici mecanizatorul, nici specialistul : uite, noi lucrăm acum cu cîțiva tractoriști din industrie, detașați aici pe perioada campaniei. Dar chiar și cu aceștia, eu tot nu pot să asigur schimbul doi pe combină ori pe tractor.

— Am văzut că se construiesc, chiar aici, în insulă, multe blocuri, cu parter și etaj, cămine de nefamiliști cu băi și dușuri, grupuri sanitare, locuințe de serviciu pentru personalul permanent din ferme, alte construcții. Inginera Cavadia Veronica, responsabil cu probleme de investiții, îmi vorbea de dezvoltarea imediată a insulei : cămine de nefamiliști cu regim de P + 1, fiecare de cîte 74 de locuri, cantine cu sute de locuri la masă, cu linii calde tip autoservire, pentru muncitori permanenți, sezonieri, mecanizatori, alte persoane ; ne vorbea de racordul telefonic, de terminarea, în anul viitor, a asfaltului pe întreaga magistrală a insulei, de cheuri de acostare a vapoarelor și șlepurilor în insulă, de ateliere, mecanice, pentru repararea tractoarelor, de alte ateliere mai mici, de modernizarea punctelor de livrare. Constat deci că Insula Mare a Brăilei nu e privită numai din punct de vedere al porumbului, ci devine tot mai mult un spațiu în care se implantează civilizație. Ce lipsește atunci, de nu aveți mecanizatori și nici ingineri în număr suficient ?

— Cred că o diferențiere în retribuție, în favoarea celui care muncește în condițiile insulei, ar rezolva treaba ; mai buna lui cointeresare în obținerea de producții mari, în stabilirea lui aici. Poate greșesc, dar experiența mea de 20 de ani cam la asta mă face

PĂMÎNTUL

inginer DUMITRU DANIELESCU, director al
Complexului Lungulețu

— V-am văzut deseori luînd pămînt în mină, mărunțindu-l, simțindu-i parcă forța : cum e organizată suprafața asta a insulei și cum e folosit pămîntul ?

— S-a pornit de la 16 ferme vegetale, acum 20 de ani ! În timp, s-au încercat mai multe formule de organizare, ca să ajungem acum la opt complexe de producție, în componența cărora intră ferme vegetale, ferme zootehnice, una apicolă și alta piscicolă. Fermele s-au înmulțit fiindcă tehnologiile s-au mai complicat : să atingem producții de 5-6 și chiar 7 tone de grâu și orz, de 10-15 tone porumb boabe la un hectar, e nevoie să stăpînim mai bine elementele de finete ale tehnologiilor, ale profesiei. Specialistul trebuie să cunoască, să controleze tehnologia pe întreaga suprafață a fermei, pe fiecare solă, să știe ce poate și trebuie să cultive acolo.

— Acum, specialistul știe ce să cultive pe fiecare solă ?

— În principal, știe, pentru că am acordat o importanță tot mai mare organizării și respectării întocmai a asolamentelor, adică organizării definitive a terenului în sole de producție, am acordat atenție cultivării, pe fiecare solă, acelor culturi care pot valorifica bine potențialul natural al pămîntului.

— Cum ați ajuns aici ?

— După o lungă experiență...

— Și, se pare, și după unele greșeli !

— N-aș zice că ar fi vorba de greșală ; să nu cultivi 10 ani la rînd numai porumb pe aceeași solă o știe orice țărăn român. E vorba, mai degrabă, de o oarecare conjunctură, chiar de o anume posibilitate : pămîntul insulei, în bună parte sub apă pînă

DIGUL

inginer SANDU MIRON, director al Întreprinderii
pentru executarea și exploatarea lucrărilor de
îmbunătățiri funciare Brăila

— Tovarășe director, s-au împlinit 20 de ani de cînd Balta Brăilei, expusă înainte unor dese inundații, a fost îndiguită și a devenit un teritoriu ameliorat, organizat și dat agriculturii ; nu spun **redat**, pentru că insula nu a fost niciodată, în întregime, teren agricol. Cunoaștem, și eu și dumneavoastră, istoria devenirii acestui spațiu asediat mereu de ape : lucrau atunci, în baltă, vreo mie și două sute de mecanici numai, peste vreo șase sute de utilaje grele, screpere, buldozere, defrișoare și scarificatoare. Dv. ce erați pe atunci ?

— Lucram în Trustul de construcții hidrotehnice din cadrul Comitetului de Stat al Apelor, iar în 1965, după terminarea digului, am participat efectiv la lucrările de amenajare interioară a insulei.

— Vă mai stăruie în memorie momentele acelea ?

— N-am uitat momentele în care trebuia să închidem privalele ; se împotmoleau utilajele, se scufundau în nămol pînă la cabină, veneam cu atitea să tragem de ele, să continuăm linia digului. În anul ăla, semestrul doi 1964, ne-a ajutat, pot spune, și natura : a fost un an secetos, am putut străbate tot traseul digului și l-am încheiat în decembrie 1964.

— Cînd a fost prima inundație, prima probă a digului ?

— În mai-iunie 1965 a fost prima viitură puternică : terasamentele, încă **proaspete**, erau amenințate de eroziune, în cea mai mare parte a digului lipseau pături de protecție din zona dig-mal. Am vegheat, am făcut multe nopți albe atunci pe dig ; am acționat cu multă forță umană și mecanică să-l salvăm, să preîntîmpinăm eventualele ruperi. A fost o **acțiune-scoală**, pentru toți specialiștii de îmbunătățiri funciare, condusă de încercatul organizator și profesor, inginerul Cezar Nicolau, fostul director al Direcției de îmbunătățiri funciare din minister, de alte cadre de specialiști, de oameni cu alte munci de răspundere. Digul a rezistat, apoi a fost consolidat an de an.

— Ați participat și la celelalte viituri ?

— Da, la cele din anii '70, '75 și '80. Compartimentul digului s-a **compartat** însă mult mai bine față de prima viitură : de jur-împrejurul insulei fuseseră plantate (și erau destul de înalte pentru a proteja digul) perdele de păduri. Apoi, dumneavoastră știți că fiecare acțiune, de apărare s-a transformat într-o adevărată epopee aici, în insulă. Digul e cea dintîi condiție pentru viața tuturor oamenilor, pentru apărarea tuturor bunurilor de aici. Apărarea lui, cu orice preț, nu mai e demult o metaforă, ci o realitate consacrată, verificată deseori.

— Constat o periodicitate a viiturilor pe Dunăre ?

— Toate fenomenele hidrometeorologice au o periodicitate : apoi, viiturile afluenților Dunării concordă (și sporesc) cu viitura de mai lungă durată a Dunării.

— Ce coeficient de siguranță mai prezintă astăzi digul ?

— A fost executat la o asigurare de zece la sută, dealtfel ca majoritatea îndiguirilor din Lunca Dunării ; are o înălțime de siguranță de cel puțin un metru și apăra destul de bine insula.

— Cum se explică siguranța de zece la sută ? Și de ce, zece la sută ?

— Ar însemna că, într-o sută de ani, digul ar putea fi depășit de apele Dunării de zece ori. Înălțimea de siguranță însă reduce acest număr probabil de depășiri la trei la sută. Un coeficient de probabilitate trebuie să prevezi, totuși, fiindcă nu poți cunoaște dinainte toate manifestările naturii și nu poți pe toate a le înfrunța... !

— În douăzeci de ani, nu s-au produs fenomene pe care să nu le putem stăvili aici, în insulă ; sperăm, dorim, să nu se producă nici în viitor !

— Toți dorim asta ! În plus, unitatea noastră e organizată și dotată în așa fel încît poate interveni în orice moment în apărarea digului : în insulă avem un sistem hidroameliorativ în care se subordonează opt sectoare de întreținere și exploatare a digului. Un sector de exploatare întreține mai mulți kilometri de dig, execută toate lucrările aferente de interior, e dotat cu personal tehnic, specialiști, ingineri, cu excavatoare, tractoare rutiere, personal de pază, personal de explicație a lucrărilor. Apoi, fiecare sector e organizat la rîndul său în zone de cantoane, unde se găsesc în orice moment stocuri minime de materiale necesare în eventualele acțiuni de apărare. Primăvara, cînd apele Dunării cresc, sistemul din insulă conduce întreaga activitate de apărare, în toate zonele, urmărește și și noaptea viitura, eventualele puncte critice de pe dig, paza și supravegherea lui etc. Informațiile sînt centralizate la sistem și transmise Comandamentului ju-

(Continuare în pag. 16)

N. GRIGORE MĂRAȘANU

Reper din noua geografie a patriei

Insula Mare a Brăilei

la îndiguire, a suportat 10 ani aceeași cultură, dînd producții importante. După zece ani, însă, n-a mai mers ; ca acum să apară unele dezechilibrări în structura lui, să apară buruieni specifice, costreii de pildă, de asemenea, dăunători, care, nestîrpiți, pot dîmna serios producțiile.

— Organizarea asolamentului s-a impus deci ca o necesitate ?

— Chiar așa ! Și s-a făcut, ierte-ni-se vorbele, cu strădania noastră, ajutați fiind și de IGEFCOT București. E o organizare pentru cinci ani, urmînd în felul acesta planurile cincinale. La cinci ani, se face o altă organizare a asolamentului.

— Pomenești de chimizare și vă știu specialist și în acest domeniu ; sintetiți satisfăcut de felul în care se face chimizarea în Insulă ?

— Nu intru totul ! O parte din unitățile de pe terasa Bărăganului au în schema lor de funcționare un inginer care se ocupă de activitatea de chimizare : fertilizare, erbicide, combaterea dăunătorilor. În schema unității noastre, cea mai mare unitate agricolă din țară, nu există acest specialist. Treaba cade în sarcina șefului de fermă. O face și el, dar rămîne totuși o treabă complicată, extrem de dificilă, uneori cu urmări negative asupra sănătății pămîntului. Apoi, produsele astea chimice se înnoiesc de la an la an, evoluează ca structură, diferă ca mod de administrare. Realitatea reclamă existența unui specialist, care să fie un sprijin de bază al fermierului, iar la nivelul întreprinderii, se impune existența unui sector puternic de deservire pentru activitățile de chimizare.

— Un fel de service ?

— Așa ceva. Șeful de fermă ar trebui doar să comande lucrarea, de strictă specialitate, iar sectorul respectiv, specialistii, să vină cu utilajele aferente să o execute. Asta e specializare.

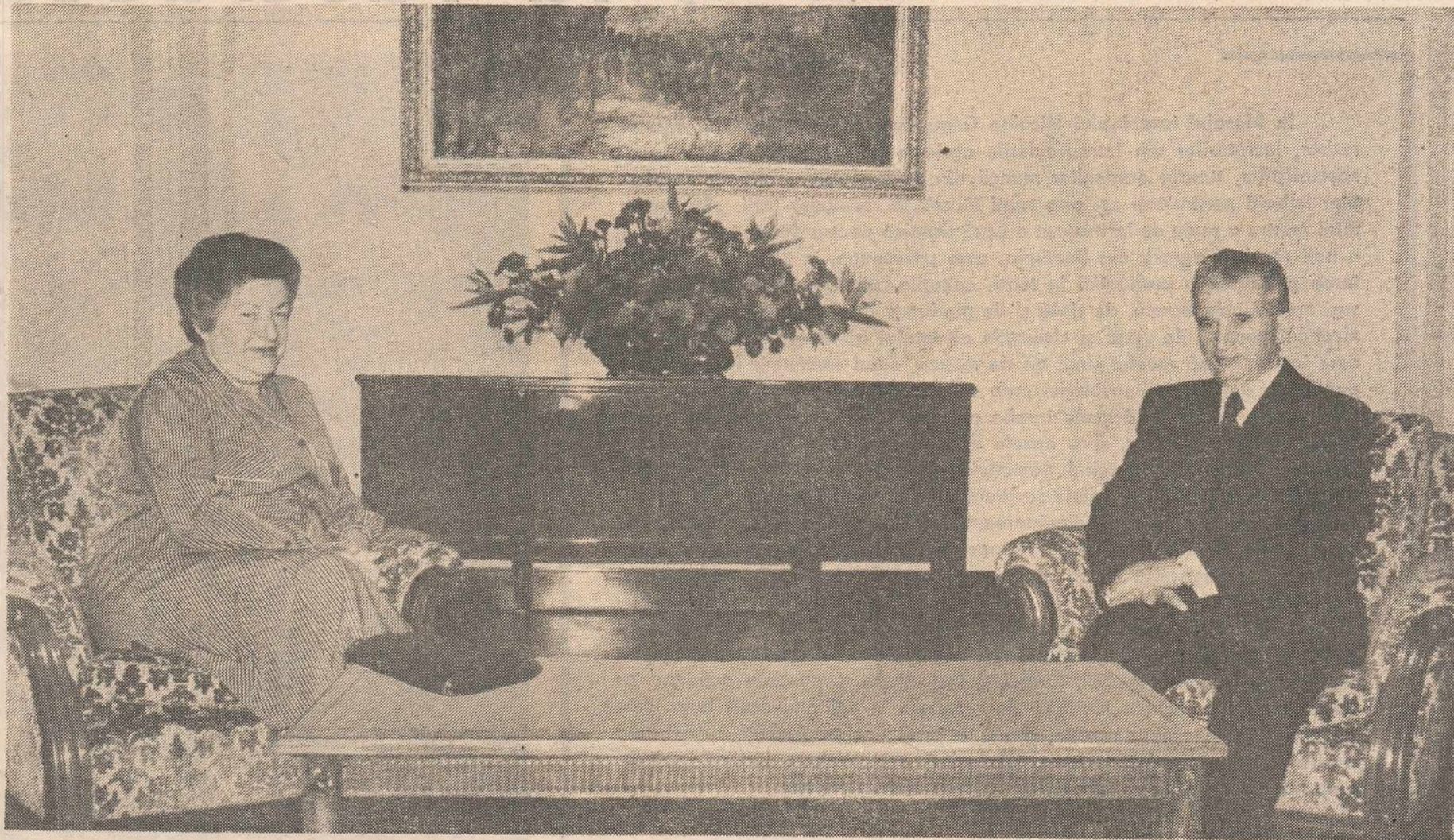
— Acum ?

— Acum o fac, cum spuneam, la nivel de fermă, cu personal necalificat, fluctuant de la an la an, de la lucrare la lucrare. O cantitate în plus de substanță chimică poate să distrugă solul, declanșează poluare și alte rele. Mai putem neglija oare o astfel de lucrare ? O mai putem face fără specialiști ?

— Dar și așa, mai mulți fermieri ne spuneau că anul acesta nu au avut îngrășăminte suficiente : în complexul Filipoiu, de pildă, la porumb s-a asigurat doar jumătate din necesarul planificat : de ce ?

— Dacă aș fi furnizor de îngrășăminte v-aș spune. Noi am așteptat să primim, am apelat, intervenit, dar

PRIMIRI LA TOVARAȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

Principiile politicii externe a României, de înțelegere, prietenie și colaborare cu țările vecine, cu toate statele lumii, indiferent de orînduirea socială, au primit zilele trecute noi confirmări de înalt prestigiu, cu prilejul primirii la tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

Istoria tradiționalelor relații de prietenie și colaborare dintre România și Iugoslavia a înscris la 6 noiembrie o nouă pagină de referință, prin primirea la tovarășul Nicolae Ceaușescu a tovarășei Milka Planinț, președintele Consiliului Executiv Federal al Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, care a efectuat o vizită în țara noastră. În cursul întrevederii s-a reliefat dorința de a se acționa în continuare pentru dezvoltarea colaborării bilaterale pe plan politic, economic, tehnicoștiințific, cultural și în alte domenii de interes comun. Evidențiindu-se faptul că potențialul economic al celor două țări vecine și prietene oferă posibilități mult mai mari pentru amplificarea conlucrării româno-iugoslave, a fost exprimată, totodată, convingerea că dezvoltarea acestei conlucrări se situează în folosul popoarelor noastre, al cauzei generale a păcii, colaborării și înțelegerii în Balcani, în Europa și în lume. Abordîndu-se probleme privind evoluția situației politice mondiale, s-a subliniat necesitatea de a se face totul pentru încetarea cursei înarmărilor și

trecerea la dezarmare, reliefîndu-se în acest context însemnătatea întăririi solidarității și conlucrării dintre țările în curs de dezvoltare.

În același spirit al promovării consecvențe a relațiilor de prietenie și colaborare între țări socialiste vecine s-a desfășurat solemnitatea prilejuită de primirea la președintele Nicolae Ceaușescu a ambasadorului extraordinar și plenipotențiar al Republicii Populare Ungare, Szuts Pal, cu prilejul prezentării scrisorilor de acreditare. Răspunzînd alocuțiunii rostite de ambasador în care a fost subliniat rolul important al întîlnirilor la nivel înalt, al înțelegerilor convenite pentru dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări, cuvîntarea președintelui României evidențiază atenția deosebită pe care Partidul Comunist Român, Consiliul de Stat, Guvernul și poporul român o acordă dezvoltării pe multiple planuri a relațiilor de prietenie și colaborare româno-ungare. S-a exprimat convingerea că acționînd împreună, în spiritul Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală, raporturile dintre cele două țări vor cunoaște o dezvoltare continuă, atît pe plan bilateral, cît și pe arena internațională, în interesul ambelor țări și popoare, al cauzei păcii și socialismului în lume.

Aceeași deschidere spre înțelegere și cooperare internațională a caracterizat și solemnitatea primirii la președintele Nicolae Ceaușescu a ambasadorului Republicii Indonezia, Heman Benny

Mochtan care și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar în țara noastră. Cu acest prilej s-a evidențiat evoluția ascendentă a relațiilor româno-indoneziene din ultimii ani, constatăndu-se că există ample posibilități pentru extinderea raporturilor dintre cele două țări, pe baze reciproc avantajoase și de lungă durată, pentru dezvoltarea schimburilor comerciale și intensificarea cooperării în producție în spiritul înțelegerilor convenite cu ocazia dialogului la nivel înalt.

Atenția deosebită pe care personal tovarășul Nicolae Ceaușescu o acordă cooperării economice și financiare a țării noastre cu toate statele lumii a fost confirmată încă o dată prin primirea la președintele Republicii a ministrului finanțelor al Olandei, Herman Onno Ruding, care a efectuat o vizită în țara noastră. Ministrul olandez a exprimat mulțumiri președintelui Nicolae Ceaușescu pentru întrevederea acordată, pentru posibilitatea oferită de a vizita România.

În timpul întrevederii au fost discutate aspecte ale relațiilor de colaborare prietenească româno-olandeze și s-a exprimat dorința de a se acționa pentru extinderea și diversificarea raporturilor dintre cele două țări, pentru creșterea mai puternică a schimburilor comerciale, în interesul reciproc, al cauzei păcii și înțelegerii între națiuni. A fost subliniată însemnătatea pe care colaborarea economică între toate sta-

tele o are în direcția îmbunătățirii climatului politic internațional, a reluării și consolidării politicii de destindere, a asigurării păcii și înțelegerii. Evidențiindu-se că în actualele condiții, în care economia mondială continuă să fie caracterizată prin instabilitate, printr-o serie de fenomene negative, se impune adoptarea de măsuri menite să ducă la așezarea pe baze noi, echitabile a relațiilor economice internaționale, a fost relevată, totodată, necesitatea soluționării globale a problemelor subdezvoltării, inclusiv a datoriiilor externe extrem de mari ale țărilor în curs de dezvoltare.

În legătură cu situația internațională actuală, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că problema fundamentală a zilelor noastre o constituie încetarea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare, în primul rînd la dezarmare nucleară, asigurarea păcii, oprirea cursului periculos al evenimentelor spre confruntare și război.

Sînt obiective de importanță primordială pentru realizarea cărora România acționează consecvent și ferm, sînt veritabile direcții de acțiune ale politicii externe românești, cărora, inclusiv prin evenimentele relatate mai sus, le dă expresie pregnantă activitatea neobosită a președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, personalitate politică proeminentă a lumii contemporane.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Ordinea, disciplina în gîndire, în activitatea practică sînt atributele cele mai marcante ale civilizației. Ele aduc dovada supunerii individului sau a colectivităților sociale concepțiilor raționale de viață, indicînd măsura în care conlucrarea laborioasă, activitatea conceptuală, munca în cele mai variate expresii ale sale rămîn sau nu statornice unor norme obiective de viață.

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 17 octombrie a.c., consacrată analizării profunde, exigente a unor compartimente ale economiei naționale, cu referiri mai largi la sectorul energetic, a readus în atenția generală importanța indiscutabilă și necesitatea imperioasă a creșterii la fiecare loc de muncă a spiritului de ordine și disciplină. Existența unor principii și reguli unitare cuprinse în hotărîrile de partid și în legile statului oferă o bază clară pentru instaurarea unei ordini desăvîrșite, a unei discipline exemplare, capabile să permită ducerea la bun sfîrșit a sarcinilor încredințate la toate nivelurile organismului nostru social. Ordinea și disciplina în activitatea economică și socială formează o componentă esențială, în cadrul efortului general de dezvoltare economică, de gospodărire chibzuită a fondurilor societății, a forței de muncă, de instituire a unui regim sever de economii, de consolidare a autoconducerii muncitorești, de ridicare, în ultimă instanță, a nivelului de viață al poporului nostru. Orice încălcare a dis-

Conștiință și rigoare

ciplinei în activitatea economică sau financiară are implicații din cele mai dăunătoare atît pentru compartimentul de muncă unde s-a produs, cît și pentru societate. Orice manifestare de dezordine, de indisciplină înseamnă o nesocotire a contractului încheiat între individ și societate, o concesie făcută iraționalului. Tocmai de aceea, în conformitate cu legile țării — așa cum au arătat-o și recentele hotărîri ale Comitetului Politic Executiv — aceste încălcări sînt sancționate fără a se ține seama de persoane, de locul ocupat în ierarhia socială. Cu atît mai mult cu cît disciplina socialistă este produsul noilor relații de producție și în același timp o condiție necesară pentru succesul muncii organizate, întemsiate pe colaborare și ajutor reciproc, o disciplină a unor oameni ce gîndesc, muncesc și luptă pentru același țel. Ea înseamnă încadrarea individului în efortul colectiv, al unei acțiuni conștiente, în cadrul libertății generale, singură în măsură să asigure libertatea individuală.

Secretarul general al partidului nostru, tovarășul

Nicolae Ceaușescu, a subliniat în repetate rînduri importanța capitală ce revine respectării stricte a disciplinei și ordinii în toate sectoarele de activitate, a luptei hotărîte împotriva oricăror abateri de la aceste norme de conviețuire și travaliu social, de introducere a spiritului înaltei exigențe față de rezultatele dobîndite, față de obiectivele programate, realizarea unei concordanțe depline între sarcină, competență și răspundere.

Veriga principală a îndeplinirii acestor deziderate o reprezintă oamenii, nivelul lor de cunoștințe, gradul lor de responsabilitate socială, politică, morală. Termenii în care a pus tovarășul Nicolae Ceaușescu această problemă sînt clari și categorici: „Trebuie să fie bine înțeles, tovarăși, că democrația revoluționară, statul democrației muncitorești revoluționare presupun o disciplină și o ordine desăvîrșite! Socialismul nu se poate realiza prin nesocotirea legilor, prin încălcarea lor, prin anarhie! Aceasta reprezintă o mentalitate și un spirit burghez, mic burghez, străin concepției revoluționare, străin clasei muncitoare, care, prin esența ei, este o clasă disciplinată, revoluționară”. Un om disciplinat, încadrat convins, conștient, în ordinea și disciplina socială, va fi întotdeauna pregătit să ducă la îndeplinirea cu toată forța și energia sa, la timpul potrivit și în termenele stabilite, sarcinile încredințate.

LIVIU TIMBUS ■

Pământul, la răscrucea

In Mesajul tovarăşului Nicolae Ceauşescu adresat ţărănimii cooperatiste, lucrătorilor din întreprinderile agricole de stat, mecanizatorilor şi specialiştilor, tuturor oamenilor muncii din agricultură se află un însufleţitor imbold pentru toţi cei angrenaţi în soarta recoltelor ţării. „Să facem totul pentru a pune de la început o bază trainică pentru desfăşurarea largă a noii revoluţii agrare din România, care presupune, în primul rând, creşterea puternică a producţiei la toate culturile, schimbarea radicală a însuşii modului de muncă, de viaţă şi de gândire a întregii ţărănime, ridicarea nivelului general de viaţă şi civilizaţie al satului românesc”. În aceste zile care incununează recolta unui an de muncă, satul românesc face dovada deplină a desfăşurării revoluţiei care a schimbat faţa pământului şi a satului nostru socialist. Ultimele boabe ale recoltei acestui an se îndreaptă spre hambarele satelor, spre bazele de recepţie iar arăturile de toamnă întregesc hotarele, pregătind pământul pentru un nou an al producţiilor agricole record. În toate satele se pregăteşte pământul pentru noile culturi, se depun eforturi pentru întimpinarea iernii în zootehnie, se pregătesc livrezile pentru întâlnirea cu frigul, se amenajează adăposturile şi, mai presus de toate, se veghează la bunul mers al lucrurilor în toate sectoarele de activitate. La ora cind publicăm aceste relatări ale redactorilor noştri, realizate la sfîrşitul săptămîinii trecute, în toate cooperativele ţării recoltatul porumbului va fi ajuns la sfîrşit. Peste tot, acolo unde redactorii noştri au fost prezenţi la faţa locului, ţăranii şi factorii de răspundere acţionau cu hotărîre spre a încheia lucrările de recoltare în cel mai scurt timp. Este dovada unei conştiinţe revoluţionare, a unei noi mentalităţi a ţăranului nostru, devenit un adevărat muncitor agricol, este, dincolo de toate, semnul major al revoluţiei agrare aflate într-un ceas de desăvirşire.

Un pendul bătrîn, de limba căruia e legat un trandafir uscat bate ceasul de dimineaţă tîrzie, un timp încetşat şi rece, cu picla revărsată peste căldarea de piatră a Chioarului. Poate că acela e ceasul porumbului, poate că umezeala aceea şi frigul, crescînd în fiecare secundă, sînt semnul cutremurului vegetal care se apropie. „Mă, a fost o toamnă care a dat în altă toamnă, strigă un moşneag cu căciula şi îmbrăcat într-un halat albastru, da' mălăeşu' tot nu s-a copt cum trebe”. Moare octombrie şi vîntul care poartă vîlătucita ceaţă cîntă în frunzele porumbului o tristete fără de margini, o singurătate în care oamenii se mişcă iute, rigid, ca nişte păpuşi mecanice. Se sfîrşeşte vremea porumbului şi-n nord. Pămînturile au chelit şi pe alocuri brazdele întunecate dau cîmpului un aer de mare incremenită. Căruţe trase de bivoli şi de cai duc carele mici, încărcate cu varză spre sate şi din cînd în cînd mai trec remorci şi căruţe cu cai. Sînt ultimele proiectile de aur, e ultimul porumb care bate în retragere de pe Valea Someşului în faţa frigului, a cristalelor mici de gheaţă şi-a umezelii. Doar dincolo de calea ferată se mai văd porumbişti şi siluete întunecate, incununate de căciulile negre de miel, de baticurile groase de lînă. Moroşenii nu învesc. Au aşteptat căldura. Au aşteptat-o în mai şi iunie cînd frigul venea din adîncul pămîntului şi de sus. Plantele erau mici şi în loc să crească parcă se afundau în brazde. Şi abia mai tîrziu au primit binecuvîntarea soarelui, au crescut, dar ştiuleţii n-au mai apucat vremea să se coacă. Şi moroşenii au aşteptat, au aşteptat, implorînd porumbul să se facă de aur înainte de primul val de zăpadă. Şi acum, cînd el este aproape, au purces la cules. Toată lumea este pe cîmp în Satulung pe Someş. Doar la Mogoşesti, într-o curte cu porţile deschise, ţăranii, îmbrăcaţi de sărbătoare, se pregătesc să o însoţească pe ultimul drum pe Vilma Buie, cea mai bătrînă femeie a satului. S-a născut în 16 iunie 1893 şi pleacă acum, o dată cu căruţele de porumb, şi de la marginea satului se vor des-

părţi. În primărie e frig. Numai secretarul stăpîneşte o încăpere în care a scris certificatul de deces şi o adeverinţă pentru Gheorghe Sava din Fersig. Omul nu mai avea timp, îi trebuia o hîrtie pentru notariat. Ceilalţi sînt pe cîmp. Înnoată înfrigaţi în valurile de porumb. Ioan Bot se mişcă greu. Are un picior stricat. În 1965 a avut un accident şi de atunci mersul lui este un chin. Şi totuşi se luptă. Are două rinduri de cules. „Amu, e a naibii de moale, da' nu-i mai de aşteptat că vine îngheţul”. Îşi potriveşte piciorul sănătos în pămîntul tare şi se apleacă la rădăcina firului de porumb. Cu o seceră cu dinţi, dintr-o singură mişcare îl retează şi-l aruncă peste grămada galbenă. „De-o îngheţa la noapte să-l feresc cumva”. Toată lumea se teme de îngheţ, de frigul care izvo-

dar femeia îşi apără munca. „De ce l-o tăiat pe al meu? L-am săpat de două ori, am avut pruncu în spital la Baia şi-am vînit să-l săp, şi-am cărat gunoi cu calul meu şi prostu mi l-o tăiat şi acum mi-o dat să culeg pă margine, unde-i sărăcuţ şi puţin”. Femeia e micuţă de statură, abia se vede dintre firele de porumb şi culege de zor, căinîndu-se după mălăiul ei frumos. „Cît de mindru o fost, şi să mi-l dea la siloz!”. Cineva de la primărie încearcă s-o încurajeze. Se mai întimplă în viaţă şi din cele rele. Trebuie să ştii să le înfrunţi, să te aperi. Şi te aperi cu sănătatea, cu puterea, cu ce-ţi dă pămîntul. Şi grîu a fost. Nu mult. Mai puţin ca în alţi ani. L-au secătuit seceta şi frigul. Şi lapte a fost. Cei din comuna Satulung şi-au achitat toate datoriile. Şi la cartofi, şi la

îmbuni în coştei”. Coşteii este pătutul. Îngăduit înseamnă crescut rău, mai mult din milă. Îmbuni este un cuvînt care poartă speranţa. Şi cine vă este şef de echipă?, întreb eu. N-avem şef, răspunde un ţăran. Cum n-aveţi? întrebă altul. Care? Păi aveţi patru, îl asigură celălalt. Care? Şi înşiră patru nume de femei. Amu' vezi că aveţi patru şefi şi toţi şefii sînt muieri. Vezi dacă voi bărbaii n-ai fost în stare”. Povestesc şi mîinile le merg pe ştiuleţii şi-i aruncă la precizie în grămezile galbene. În urma lor vin alţii care taie şi leagă snopii. Şi la urmă de tot vine cel care clădeşte păpuşile. Moroşenii le zic juşti de pănuşi. Şi pe marginea lanului trece o căruţă cu doi cai, trasă de un animal alb şi greoi, mare ca un elefant. Coşul căruţei e încărcat cu aur moale. Ion Chira stă pe scîn-

dimineaţa de la 6 pînă seara la 11 noi. aşteptăm porumbul. Unuia i s-a stricat căruţa şi a ajuns la bază după miezul nopţii”. În încăperea friguroasă de la bază mai stă un bărbat. Contabila, şeful bazei şi el. E venit din Arduş ca delegat al C.A.P.-ului la predarea porumbului. „Aii mai buni pă judeţ tot noi din Arduş şi cu cei din Satulung şi Tămaia rămînem. E o limbă de cîmpie pe lingă Someş şi tot de acolo vine cel mai mult mălăi”. Pe pereţii biroului sînt multe afişe şi panouri cu stoluri de ciori negre, înghesuite spre ferestrele magaziiilor ca să mînce recolta.

Moare încet vremea porumbului în Maramureş. Cu o maşină pe ale cărei aripi a înflorit rugina, preşedintele cooperativei bate cîmpul spre micile insule de porumb. E ultima sau penultima zi a mălăiului. De partea cealaltă, peste hotarele pustii, inginerul şef, într-o şaretă trasă de doi cai nebotezaţi, dă ocol arăturilor de toamnă. Va fi ogor pentru primăvară, va lucra frigul şi va mărungi bulgării uscaţi şi însetaţi şi vor lucra ploile. Preşedintele, inginerul Samoila Gabor, zice pe geamul coborît al maşinii prăfuite: „Anul ăsta batem la 5000”. E puţin pentru că e vorba de porumb. E mult pentru că e vorba de un an greu. „Totu-i dat în acord global. Dacă nu-l dăm așa, n-are cine să-l lucreze”. A fost un an cu un cules îndelungat. Au tot aşteptat să se coacă, să se implinească bobul. Altfel, cîmpurile ar fi fost curate în cel mult două săptămîni. Dar acum s-a sfîrşit. Împărătesc frigul şi ceaţa şi lanurile sînt curate. Doar două insule mici mai foşnesc. S-au dus şi nopţile dormite pe aiurea, pe la gospodari, s-au dus şi necazurile de transport, au trecut şi zilele fără capăt şi au venit cele scurte, zilele socotelilor, cînd vara şi toamna urcă pe cîntar şi cînd, cei bătrîni, albiţii ţărani din fruntea echipelor numite a lu' Sălăjan, a lu' Roman, a lu' Pogăceaş, îşi freacă palmele îngheţate şi strigă spre cei care vin cu căruţele încărcate, bă a lu' Dilică, la tine cum a ieşit mălăiu'?

CORNEL NISTORESCU

Ceasul de pe urmă al porumbului

răşte din toate şi-şi întinde hlamida de ceaţă peste cîmpurile din ce în ce mai goale. „Peste vale am 6 rînduri. Ahăla e mai bun”, zice bătrînul cu piciorul bolnav şi prin ceaţă se aude clopotul infundat al unei bisericici depărtate care bănuie sosirea amiezii. E scurtă ziua, nici nu te învîrţi şi nu apuci să te apleci asupra unui lucru, că amiaza vine peste tine şi te anunţă că porţile inserării încep să se mişte cu un scîrţit înfrigorat. Pe undeva pe aproape, prin porumbul umed, culege Florica Winkler. Mă mir de nume. Mi-s româncă, zice femeia. E mînioasă şi nu se uită la băiautul ei, care depănuşează ştiuleţii cu mîinile îngheţate. „Am avut 6 rînduri de mălăi mindru, zice femeia, şi-un prostănac de tractorist mi l-o tăiat pentru siloz”. Vine şi paznicul. Se apropie şi cineva de la primărie. Porumbul cel frumos nu se mai întoarce de la siloz.

lapte, şi la sfeclă. Şi o vor face (dacă n-au şi făcut-o) şi la porumb. Căci porumb a fost. Mai mic, mai slab, mai necopt, moale, abia trecut de lapte. Cînd fringi ştiuletele greu, el nu scîrţie. E umed şi se rupe cu un sunet sec. Nu-i bun de făină. Poate că pentru vite, în nutreţurile combinate. Şi paznicul e mai liniştit. Nimeni nu întinde mîna după un ştiulete moale. „Asta nu-i lăcomos”, zice el. Peste vale a fost mai bun. „Da' acum nu ia nimeni. Şi dacă găseşte un ştiulete în mijlocul drumului, nu-l ridică, se teme să n-albă necazuri. Măi, Ovidiu, culegeţi-l şi pă ăla de pe margine”. Ovidiu e un copil. El ştie că în cartea de citire scrie „Vaca mîncă fin. Vaca dă lapte. Laptele este bun”. Paznicul zice, „Înainte de-a mă însura, lumea îmi zicea Timofie a Hoboaiiei, da' acum îmi zice după nevestă, Timofie a Lenuţii”. Ia în mînă un ştiulete greu. „Asta e tare îngăduit”. „Poate s-o mai

dură şi lasă calul în voie. „Noi ne aducem caii de pe Banat”. De pe Banat, unde se duc la lucru, moroşenii se întorc cu cai, cu bani, cu saci de grîu şi mălăi. Şi pînă vin, mai trimit cite un mandat şi cite o carte poştală. Pe unii numai iarna îi mai aduce acasă. E ultima zi a porumbului. Dacă nu-l termină pînă se întunecă va fi penultima. Jumătate din baza de recepţie din spatele gării e ocupată deja de recolta de porumb. Şeful bazei, Augustin Grobei, zice: „Mai sînt de venit 50 de tone. Vin la noapte sau mîine dimineaţă şi cu asta se gată porumbul”. Se gată de pe cîmp şi e tot în coştele, în magazii, dar nu e mult şi pe deasupra parcă mai musteşte încă de lapte. „Îl uscăm în uscătoare cu motorină. Dacă terminăm motorina, le trecem pe cărbuni. Dacă nu avem cărbuni, facem foc cu ciocălăi, cu gunoaie, cu orice. E un aparat universal. Oricum, de

Între două recolte

Agricultura unui nod de cale ferată

Tot timpul își ascundea miinile. Le băga una în alta, le ducea la spate, le băga în buzunare, dintr-un soi de pudor care se pare că i-a intrat în reflex. Miinile inginerului Nicolae Digă sunt principalul lui mijloc de producție: de 32 de ani, de la absolvirea facultății lucrează în agricultură și este omul cărui îi place să facă întotdeauna totul cu miinile lui. A fost 17 ani director și inginer șef la I.A.S. Filiași, apoi, din 1971, în urma unor reorganizări, această întreprindere s-a desființat, fiind înlocuită cu o altă, I.A.S. Goesti, dar Nicolae Digă a preferat să rămână numai șef de fermă, să facă agricultură pe meleagurile natale, în locurile bătute cu pasul de părinții săi și de bunicii săi, de întreg neamul Digă, a cărui genealogie este atestată până cu aproape două sute de ani în urmă.

Regula de muncă în agricultură pe care o urmează inginerul Nicolae Digă este una nescrisă, transmisă din gene-

celor obișnuite fiind mult peste media întregului I.A.S. Goesti, ca și peste ce s-a realizat în cadrul C.U.A.S.C.-ului din localitate. De asemenea, marea mândrie profesională a lui Nicolae Digă este de a fi asigurat, chiar și în acest an secetos, o mai mult decât suficientă bază furajeră pentru cele aproape 3000 de oi pe care le are în fermă. Totul s-a strins cu grijă, s-a depozitat în condiții bune astfel că iarna poate să vină fără ca animalele să fie periclitate în vreun fel. Lucerna de furajă va fi uscată dar verde și la iarnă, dar pentru asta a trebuit adunată de pe timp fără s-o prindă ploaia („într-o după-amiază de duminică am făcut asta, pentru că erau nori de ploaie”) și „cosită pe rouă, să nu se scuture floarea”.

Ajuns în prag de pensie, inginerul Nicolae Digă nu mai poate fi surprins de nici una din situațiile imprevizibile pe care le presupune adesea viața recoltei. O imensă liniște și o

ralie în generație și pe care el a urmat-o indiferent în ce funcții s-a aflat, și d-aia are miinile umflăte și crăpate, cu pielea aspră și zgurtoasă și se fereste să le scoată la vedere din teama că nu se cade ca el, om distins, om fin, de mare eleganță sufletească, pe deasupra și șef de fermă, „să se prezinte” cu astfel de miini. Prestigiul pe care și l-a clădit, marca autoritate morală pe care și-a câștigat-o față de oamenii cei mai simpli și, desigur, succesele sale profesionale se bazează pe munca alături de oameni, se întemeiază, la propriu, pe miinile lui, pe gestul alii de simplu dar alii de important al muncii cot la cot cu cei care ară, care însămințează, care fac căpițele de fin sau care mulg oile. În termenii elevații asta s-ar numi exemplul personal, dar inginerul Digă nu-și propune așa ceva, el doar face agricultură așa cum știe că se face, punind osul la treabă din zori și până noaptea, indiferent de ce zi a săptămânii este, pentru el toate fiind la fel, o scurgere neîntreruptă a timpului de-a lungul unor lucrări mereu aceleași și, totuși, de fiecare dată altele. Singurele repere convenționale în munca inginerului Digă sunt cele naturale, pe care înseși lucrările agricole le impun și pe care șeful fermei de la Filiași le urmărește și le caută zi de zi pentru a face întotdeauna, cind și ce, trebuie pe fiecare tarla de pământ sau fiecărui lot de animale. Din această permanentă priză la viața recoltei, inginerul Digă își extrage propriul său program de lucru, el cerind oamenilor să facă și lucrând mereu alături de ei la ceea ce, de fapt, înseși culturile de cereale și animalele din grăji cer să se facă.

În acest fel, forma inginerului Digă este purtătoare de drapel a agriculturii care se face într-un oraș a cărui personalitate se confundă cu statutul său de nod feroviar, media re-

deosebită siguranță de sine inspiră acest om, mereu egal cu el însuși, de neclintit — nici de familie, nici de alții — și la ce el însuși știe că are de făcut pentru ca treaba să meargă bine și ferma să prospere. Cei din jurul său s-au obișnuit cu acest fel de a fi, în care devoțiunea față de agricultură reprezintă mai mult decât crezul de viață al inginerului Digă, fiind chiar propria lui viață.

„Un mare profesor din facultate, regretatul Alexandru Buia, ne-a spus în primul an de studiu: agronomia este o mireasă capricioasă; dacă poți face față capriciilor ei, să te căsătorești cu ea, dacă nu — să te lași. Țin minte și acum aceste cuvinte și în toți acești ani de muncă m-am convins de adevărul lor. În agricultură, tu ești cel care trebuie să te pliezi capriciilor naturii, să te mulezi după ceea ce culturile de cereale, viața animalelor impun să faci. E un domeniu în care nu poți trișa și în care singura soluție este să-ți fii fidel de la un cap la altul, zi de zi și an de an, toată viața”.

O nemărturisită tristețe are „bătrînul” Digă: nici unul din cei doi băieți ai săi n-au avut curajul unui asemenea paș pe-o viață. Cel mare, Marian, este inginer electrotehnist la Întreprinderea de transformatoare și motoare electrice din Filiași, dar este căsătorit și locuiește la Craiova. Cel mic Hariton, de 1 acare mai spera să devină agricultor, a luat și el calea industriei, fiind inginer de mașini-unelte la aceeași întreprindere. După cum îl ține de aproape, ar dori ca făclia acestei munci s-o preia măcar nepotul, Ștefan-Dragoș, dar bunicii e prea realist pentru a nu fi sceptic, gândindu-se la cât timp va trebui să treacă și la câte se vor mai schimba în Filiași până ca acest mugure al neamului să ajungă la vîrsta opțiunilor fundamentale.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

E sfîrșit de toamnă în Gorj, și sfîrșiturile de toamnă în Gorj mobilizează văzduhul cu fructe și cămărele cu arome. Ca pretutindeni însă, feeria ionel-teodoriană a anotimpului intră pe miinile cantaragiilor, ale economiștilor, ale contabililor, ale celor ce măsoară cu scumpătate și cu răceală totul; ale celor care, cu voci metalice ca și instrumentele lor de măsurat și de cântărit, ridică ochii de hirtii (ei nu privesc fructele, ci hirtiiile) numai cit să întrebe: „Cît ați avut în plan? Cît ați dat?” Devin mai umani, adică ridică mirajii din sprincene și uneori chiar zimbesc, cind cel supus interogatoriului, adică fabricantul de bucurii în coajă de măr sau în pieiță de strugure, declară că, în ciuda unui an în care regimul termic al lumii a luat-o anapoda, cum a fost anul de față, recolta de fructe n-o să dezamăgească prea tare așteptările întrebătorilor.

Un astfel de fabricant este șeful de fermă Nicolae Dobrescu. Lucrează de 26 de ani la Stațiunea de cercetări și producție pomicolă Tg. Jiu. Stațiunea care, deși nu excesiv de întinsă, neavînd ea nici 1700 de hectare, și-a cucerit o faimă deosebită și greu de crezut a fi trecătoare. Dovadă, numeroasele trofee și medalii, românești și străine, ce-i tot laudă vinurile și fructele. Sub veghea reputatului specialist care este dr. Ion Tomescu, directorul stațiunii, au crescut și cresc pe aici fructe de soi și oameni de soi. (Nu spunem o nouă, dar fără oameni de soi nu se obține nimic de soi). Inginerul horticol Nicolae Dobrescu este unul dintre aceștia. „Soiul” lui fiind de băiat de țară ce s-a visat meșter de pomi (făcînd pentru asta un liceu agricol, o școală tehnică horticolă și o facultate, liceul și facultatea la „I.I.”, fiind el între timp simplu pâlmas în plantațiile stațiunii), după care s-a visat dirijînd o fermă. Acum, de vreo cinci ani, o dirijează, aducînd-o la demnitatea (hai că-i frumos ce spune, „demnitatea” unei ferme!) de etalon său de model. Păstorește 200 de hectare de plantații intensive și superintensive avînd ca pondere mărul (din soiurile Golden Delicios, Starkinson etc.) și prunul (din soiurile Stanley, Ajan etc.), cu totul vreo 16 specii pomicole, pe lângă care, pentru un plus de culoare și de specific local, mai vietuiesc și butuci de vie (vreo 12 hectare), ruguri de mure, de afine și smeură. Are 90000 de meri în subordine, pomi serioși și disciplinați, cu o desăvîrșită încredere în păstori lor și în ajutoarele lui. (16 muncitori permanenți, iar sezonieri după nevoi și după „soiul” acestora). Încrederea pomilor se vedește

prin aceea că se dau fără murmur pe mina stăpînitorilor și îngrijitorilor, lăsîndu-i să li se facă orice. Iar anul ăsta, ne spune inginerul Dobrescu, li s-au făcut destule.

După doi ani consecutivi de secetă, care secase pămîntul de toate sevele, o iarnă cu geruri de minus 36—37 de grade și cu un strat de omăt înalt de 1,40 m a înghețat în fașă mugurii, a îmbolnăvit merii și prunii de reumatism (dar el, Nicolae Dobrescu, ins în putere, care în 43 de ani de viață n-a prea știut ce-i boala, s-a trezit, brusc, răsînd reumatismele odată cu crengile devenite sloiuri, troznînd de ger în nopți albe). După care canicula verii, cu 41 de grade la umbră și 60—65 la sol, l-a făcut să sufere de insolatie odată cu frunzele calcinate și cu fructele cuprinse de o bruscă paloare. O vară ce s-a arătat cit

fără Elena Chircu, care trudește aici de cînd avea 28 de ani (acum are 36), fără Maria Morneă, care are 62 de ani și care toată iarna, zilnic, a înotat prin nămeți cite 10 km., ca să ajungă de-acasă la stațiune, fără Ion Tătaru, care nu e gorjean, ci mehedintean, și care abia odată la două luni ajunge prin Mehedințiu lui — inginerul Dobrescu ar fi stat cu ochii plecați și cu gura seacă în fața celor care l-au chestionat despre rodul acestei toamne. Cu legitimitate exigență l-au chestionat, cu legitimitate frunte sus ie-a răspuns.

E tinăra plantația de pomi a lui Nicolae Dobrescu, n-are decît 8 ani. Și via e tinăra, pe locul umbrat de ea erau pină nu prea demult niște tranșee, rămase de la primul război mondial. Înainte de-a îngropa butuci au trebuit să dezgroape schelete cu hirci ascunse sub căști de oțel. Tranșeele nu produceau decît flori, iar locul unde acum sînt pomii era socotit „pămînt rău”, abia acceptat de vegetația semisălbatică a izlazurilor. Azi, un hectar de pomi din ferma inginerului nostru dă — la o medie de producție de 10 tone de fructe — peste 30000 lei anual. Dă și valulă.

Dar acum, zicem, gata, s-a terminat, livada și via au fost culese: acum, în sfîrșit, vă puteți odihni și dv., stimate tovarășe inginer! O să mă odihnesc, ni se răspunde, dar mai încolo. După ce o să arăm livada, după ce o s-o hrănim cu îngrășăminte, după ce vom face cuvenitele tăieri în plantație. Dar tăierile — replicăm — iin, după cite știm, de prin decembrie pînă prin martie. O să vă odihniți abia în martie?! Cum așa? — vine răspunsul, și sub răspuns se aude o mare și grea mirare. Păi cum să mă odihnesc în martie, cind martie est luna fertilizărilor?

A fost odată un băiat de țară ce se visa păstor peste fructe. A ajuns. Păstorește mere de rubin și de aur, prune grele și brumării ca o căciulă de păstor de oi, struguri cu piele fină și răcoroasă, celînd sub ea tot miezul verii. Trăiește între fructe, fabrică fructe, respiră fructe. Fila uscată de hirtie pe care o ținem în față, ca să notăm ce ne spune, a căpătăt — de la respirația lui — miros de coajă de măr tăiat cu cutit de Crai Nou, într-o seară rece de sfîrșit de toamnă. Înseși destinul omului are ceva de fruct. Dacă-l citim de pe vremea cind era copilăndu și pînă azi, îl găsim clar și lucid ca o dimineață de livadă sau de podgorie. Îl găsim rotund ca un fruct.

ILIE PURCARU ■

Fabricantul de bucurii în coajă de măr

se poate de doritoare să ducă la împlinire opera de distrugere începută de iarnă. Dar n-a fost să fie așa, fiindcă oamenii fermei n-au vrut-o. S-au bătut cu iarna, cu gerul, menținînd starea de vegetație a merilor și a prunilor ca și doctorii care-și întrețin pacienții în stare de preinfarct printr-un efort medical extrem. S-au aplicat, ne povestește inginerul-doctor, operații tehnice speciale pomilor, asta însemnînd incizii inelare la ramuri, pentru a se stimula pornirea în vegetație a mugurilor loviți de ger și pentru a se reface ceea ce se numește „habitusul” pacienților vegetali. Zece muncitori-specialiști, timp de trei săptămîni, au operat cu cuțitele-bisturie cite, 3—4 incizii, și asta tuturor celor 90000 de meri și nu mai știu cite zeci de mii de pruni. Alt șir de operații a intervenit primăvara, pentru extirparea crengilor degerate. Vișei de vie, între timp, i s-au administrat doze masive de îngrășăminte, astfel că vara cea aspră a găsit și vie, și pomi într-o stare de sănătate greu de încovoial. Să-i numim aici pe meșterii bisturieri și ai altor leacuri, căci fără ei — adică

Fără îndoială, irezistibil și-a spus cuvîntul și în acest miez de toamnă blindă, cind, atrăș parcă de un uriaș magnet, zeci de mii de oameni și-au îndreptat zilnic pașii către Complexul expozițional din Piața Științei, dornici să afle noutățile prezentate la T.I.B. '85. Nu ne propunem ca în rîndurile următoare să abordăm acest subiect — și ar fi tardiv acum — mai ales că în numerele precedente ale revistei noastre ne-am referit pe larg la realizările și produsele despre care, pe bună dreptate s-a spus că au uimit printr-un înalt nivel calitativ, fiind, în majoritatea lor, competitive pe plan mondial. Ci iată, acum, cind forfota vizitatorilor a încetat, să ne îndreptăm gîndurile pentru cîteva clipe și către acei oameni de bine care prin neodihna muncii lor de zi cu zi și-au făcut cu onestitate datoria, oferindu-ne posibilitatea de a ne simți bine ca oaspeți ai expoziției. Mai precis, către acei prozaici oameni din spatele tonetelor pe care nu o dată i-am zărit dimineața la 6 lu crînd încordat, pentru ca la ora 10 cind se deschidea larg porțile, noi să găsim totul în ordine firesc, să aflăm rafturile pline. Și peste zi — tot ei, zimbitorii și amabili, plini de solicitudine cu fiecare dintre noi, gata să ne astimpe pe loc setea sau foamea cu un suc, cu un pateu cald sau o plăcintă cu mere. Sau — de ce nu? — chiar cu o bere bună și o pereche de crenvurși. În ideea de a afla amănunte despre activitatea acestor oameni, ne-am adresat tovarășului Ioan Mladin, directorul coordonator al întreprinderii de cofetării și răcoritoare

nr. 1, întreprindere care a asigurat în totalitate aprovizionarea cu produse specifice și desfacerea lor la T.I.B. '85.

— Ar fi poate inutil să amintesc faptul că — așa după cum era și firesc — am fost prezent permanent printre cei aproximativ 40.000 lucrători comerciali de la I.C.R. 1 care s-au aflat la dispoziția cumpărătorilor în perioada desfășurării Tîrgului Internațional București. De fapt,

Neodihna unor oameni de bine

munca noastră, a tuturor, a început cu mult mai devreme, cu circa trei săptămîni înainte, avînd în vedere că pregătirile pentru un asemenea eveniment presupun o activitate anterioară deosebit de laborioasă. Din timp, așa cum o face orice bun gospodar, ne-am aprovizionat cu un fond de marfă în cantități și de o structură corespunzătoare, astfel încît să fim în măsură să oferim consumatorilor o gamă diversificată de produse de patiserie, cofetărie și altele. În acest sens, ne-au fost de un real ajutor atît Direcția generală comercială, cit și Trulul de produse zaharoase și I.C.R.A. București, care ne-au dat tot concursul.

— Cu aproximație, cite dintre laboratoarele proprii au furnizat produsele?

— Aproape toate cele 72 de

laboratoare pe care le deținem în sectoarele 1, 5 și 6 ale Capitalei. Oricine își poate imagina deci dimensiunile eforturilor depuse.

— Și noutățile?

— Pe lângă produsele deja cunoscute și apreciate de consumatori, am testat și peste 15 sortimente noi, printre care Paleu, Delicia, Chec marmorat, furscuri sprîțat, rotund și baton, diverse produse preambalate.

— Fără nici o glumă: am văzut că se vindeau și multe gogoși!

— E adevărat — vindeam zilnic în medie peste... 5000 de gogoși proaspete calde.

— Apropo de vinzare: la cit se cifra volumul desfacerii?

— Cine a spus că proba pricoperii unui bun gospodar este și aceea care se materializează direct în volumul desfacerilor, nu a greșit! Doar ca idee, am să vă spun că, în medie, depășeam cam de șase ori valoarea desfacerilor celor mai mari unități ale noastre, cum ar fi cofetăriile „Scala”, „Dunărea”, „Ghiocelul”, „Albina” sau „Diplomat”.

— Mai concret.

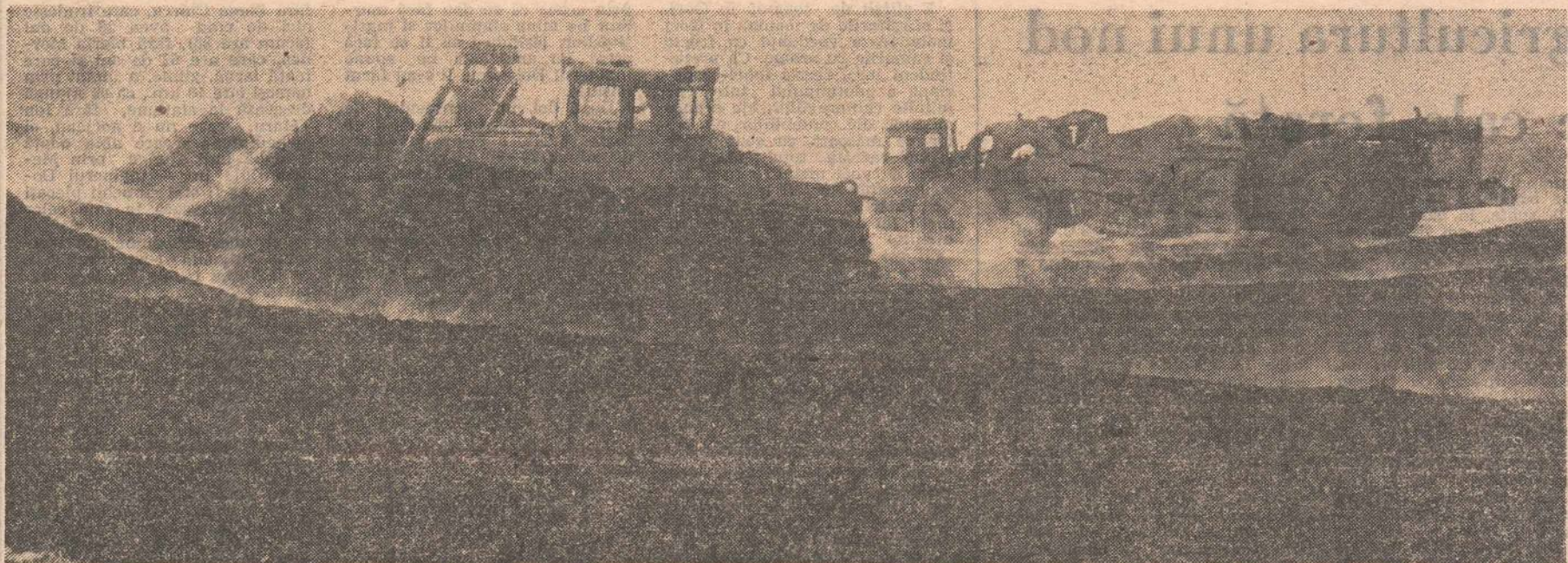
— Imaginați-vă că nu e deloc ușor să aduni zilnic la prețuri de 1,75, de 2 sau 2,75 lei suma de 275—300000 lei. În plus, nu am înregistrat nici măcar o singură reclamație.

— Mi-ați putea enumera citeva nume?

— Credeți-mă, mi-ar fi tare greu să mă opresc la numai cîteva dintre ei. Ceea ce pot face, este să le mulțumesc tuturor.

CONSTANTIN BALACCIU ■

ENERGIA — o bătălie

Intr-unul din numerele trecute ale revistei, într-o corespondență dedicată minerilor și expediați din Rovinari — inima Gorjului carbonifer și energetic —, făgăduiam niște rînduri — cele de față — avîndu-i ca protagoniști pe muncitorii termocentralelor Rovinari și Turceni, aceste cetăți-bastioane din uriașul lanț de fortificații industriale care înseamnă energetică românească.

Vom porni totuși, și în această corespondență, de la minerii. Vom porni de la oamenii care, aflați în avanposturile luptei pentru energie, deci ținînd pe umerii lor coloșii Rovinarilor și Turcenilor, și-au asumat cu gravă răspundere chemarea partidului, a secretarului general, sarcinile recent stabilite de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. pentru asigurarea bazei energetice naționale. Cu totul impresionantă, cu totul plină de interes, această postă umană care înseamnă minerul Gorjului; pastă sau calitate umană pe care, oricît am vrea s-o ferim de un cuvînt ce poate supăra urechea prin abuz publicistic, tot eroică va trebui s-o numim, e adjectivul care i se potrivește cel mai bine. În Valea Jiului — ne spune tovarășul Laurențiu Toader, secretar cu probleme economice al Comitetului județean Gorj al P.C.R. — minerii sînt cam la a patra sau a cincea generație; rigorile unei munci cu totul deosebite, rigori care înseamnă disciplină, misiune, conștiință, neovărire, toți pentru unul, științe și iscusințe într-ale muncii ajunse la formule de maximă cristalinătate, adică de înalt randament productiv, s-au laminat prin generații, au devenit de mult bun curent la fiecare purtător de legitimație minerească. Cei aproape 40 000 de minerii și de alți lucrători care treburii prin minele și prin carierele Gorjului sînt prima generație în pantofi (de fapt în cizme, smîrcurile mazarlene prin care înnoată adesea pretinzîndu-le chiar piciorbange), pînă alaltăieri au fost țărani. Ceea ce oamenii centrelor minierești cu tradiție au cucerit lent, evolutiv, prin infimezimale acumulări cantitative, odată cu fiecare pas în știință și tehnică (implicit în răspundere și conștiință) asimilat și aplicat, aici a trebuit înfîntuit în ani și sezoane. Si cît de mult li se cere acestor oameni! Un excavatorist ca Ion Roventia de la cariera Tismana I (dăm acest nume la întîmplare, el nefiind altceva decît un nume pe o uriașă listă onomastică dominată de aceleași caracteristici), cîndva simplu flăcău de țară, azi stăpîn pe un excavator-uzină de înălțimea unui bloc cu patru etaje, trebuie să fie (și în cazul de față chiar este!) un excelent electrician, un ex-

celent miner, un excelent geolog și un excelent hidrolog, căci materia cu care are de-a face, adică bulgărele de cărbune pe care îl ia în cupa mașinii și îl trimite termocentralei din Rovinari, îl pune la un sever și perpetuu examen în toate aceste ipostaze. Dar cîți, într-un timp măsurabil nu pe fluxul strălung și spornic al generațiilor, ci pe niște file de calendar, pot accede la asemenea performanțe? — se întrebă fostul maistru miner, actualul secretar al Comitetului județean de partid. Pe ansamblul Gorjului carbonifer, categoriile de calificare ale oamenilor oscilează între 2,5 și 3, în timp ce lucrările care îi solicită nu coboară nicicînd sub categoriile 4,5—5. De aici, suferințele afectînd cantitatea și calitatea cărbunelui ce intră în bucărele termocentralelor. De aici, dar nu numai de-aici. Căci nu doar muncitorii, dar și maștrii, și șefi de linii tehnologice ori de formații, chiar și șefi de sectoare, toți foarte tineri (boală lecuibilă, dar în timp),

electricieni, 416 conducători auto. Și ca să încheiem discuția despre minerii, transcriem o mai veche propunere gorjenească, pe care ne-o readuce în memorie tovarășul Dumitru Albușescu, șeful Comisiei economice a Comitetului județean de partid și vicepreședinte al Consiliului popular județean: înființarea, aici, în Gorjul care dă trei pătrimi din cărbunele energetic al României, a unei facultăți de profil, măcar de subingineri, care să schimbe, în ce privește cadrele-cheie ale producției, intermitența în permanență. E vorba de continuitatea în muncă, firește. Dar și de promovarea unor contingente de specialiști a căror nevoie se resimte acut.

O stare de lucruri în direct și fatal raport de similitudine cu aceea din minerit domnește și în halele cît niște stadioane ale termocentralelor Rovinari și Turceni. S-au depus și aici, ca și în mine și cariere, eforturi pînă la limita omenească pentru înlăturarea urmărilor unei ierni dramatice, s-a

de la cel mai înalt amvon al științei unor bătrîni specialiști transformați brusc în sfioși elevi. Cazuri de indisciplină ni se vestesc și aici, cele mai multe reale, reclamînd necesare și severe intervenții.

Deci amarele lecții din iarnă n-au rămas simple abstracțiuni, deci magaziiile de cărbuni sînt pline, deci oamenii sînt la datorie, și totuși... Și totuși, ceva — și nu un oarecare „ceva“! — nu merge.

În ziua sosirii noastre în Gorj (22 octombrie), din cele șase grupuri energetice ale Rovinarilor funcționau numai două. La Turceni, numai trei din șase. Din uriașele coșuri de fum, pe care gorjeanul mai puțin dus prin lume le vede de înălțimea zgîrie-norilor, jumătate nu mai respirau. Situația, în clipa în care apar aceste rînduri, e dificil de precizat, ea modificîndu-se la intervale de ore. Au fost zile cînd au fumegat coșuri mai multe, au fost zile cînd au fumegat mai puține. Cu un cu-

rie 1986) a grupului energetic nr. 7. Montajul unui astfel de grup, conform normelor tehnice, durează exact un an, dar în cazul de față montajul a fost stopat, și încă de luni și luni. Trebuiau să sosească încă din martie, iar pînă azi nu și-au vădit nici măcar intenția de-a o face, mașini și echipamente de bază, precum turbina și generatorul, grupului (opera I.M.G.B.), cum și tot felul de pompe, electropompe și turbopompe (marca „Aversa“). Mai sînt și altele, și nu puține, cauze ce dereglează ritmul vieții termocentralelor, ținînd de slăbiciuni tehnico-organizatorice ce nu mai pot fi transferate la sute de kilometri.

Dar am văzut cum muncesc oamenii Rovinarilor și Turcenilor, am văzut cu cîtă abnegație se înhamă ei asprei lupte cu greutățile, cu atît mai aspră cu cît capacitatea frîngerii acestora devine (trebuie să devină!) mai robustă, cu cît imperativul îndeplinirii marilor datorii către țară se revelează mai clar, mai deliberat, ca răspuns la apelul partidului, al secretarului său general. I-am văzut pe sudorii care repară țevile sparte și alte betesuguri ale cazanelor și, mărturisim, nu ne-a venit să ne credem ochilor, nu ne-a venit să credem că se poate munci astfel. Un cazan e un colos de 5 mii de tone, înalt de 90 de metri și cuprinde nu știu cîți kilometri de țevării. Cînd apar spărături (și cîteodată apar 30—40 deodată!), înăuntrul cazanului se strecoară o nacelă minusculă, în care încap exact doi sudorii. Doi inși în chiloti, care trudesca la 60 de grade, și asta în cele mai chinuitoare poziții, cerute de felul și locul spărăturii. Numai manevrarea nacellei de la o spărătură la alta, prin cazanul ce clocotește ca un vulcan, poate dura o oră. Numai reparația unei spărături din cele 30—40 (care reparație, s-o spunem?, trebuie făcută ipeproșabil) e o performanță de rezistență fizică și nervoasă pe care n-ar putea-o echivala nici cel mai epuizant campionat de greco-romane. (Cel puțin așa ne spun conducătorii termocentralelor, și n-avem nici un motiv să nu le dăm dreptate în absolut!).

L-am întrebat pe Nicolae Mînzărescu, om cu sarea vremii la țîmpale, cel mai bun specialist în reparații de cazane de la Turceni: „Unde v-am putea găsi după lucru, să stăm o clipă de vorbă?“. Ne-a răspuns prompt: „La lucru!“. Nimic de mirare, lucrul unor astfel de oameni este creația, marea creație dedicată țării, iar creația nu cunoaște rigorile orarului curent.

Cu asemenea oameni, cu energia lor, țara va avea energia care îi trebuie.

ILIE PURCARU ■

Doi oameni într-o nacelă, suspendați peste o mare de flăcări

defecționează deseori nu numai la capitolul iscusință tehnică, dar și la acela al răspunderii și al disciplinei. Îi vezi pe cîte unii urcîndu-se în autobuze fix la 3 după masă, fără să le pese că lasă în urmă treburii făcute prost sau nefăcute deloc. Astfel de situații au forțat mîna celor în drept la drastice sancțiuni (pentru „defecționări“ ca cele pomenite a fost, de pildă, dețronat din funcție șeful carierei Tismana II, ing. Ion Vișure), dar, evident, nu aici e soluția. Se pare (e părerea tovarășului secretar Laurențiu Toader) că la întreținerea calificării și a conștiinței oamenilor încă mai e serios de lucru. Celebra „Acțiune 5800“, inițiată de conducerea partidului în primăvara acestui an, a adus aici, într-adevăr, 5800 de nofiți într-ale cărbunelui, tineri pe care Gorjul mineresc urma să-i maturizeze în treburii temeinice. La Combinatul minier Rovinari, după cum aminteam și în trecuta corespondență, au fost integrați 3308 tineri, mai mulți chiar decît se prevăzuse, dar s-a „uitat“ (oare asta să fie cuvîntul?) că noii veniți trebuiau îndrumați spre meșteșugurile de cea mai acută stringență, de cea mai apăsătoare trebuință producției. Așa se face că schemele de personal ale Combinatului lăcrimează astăzi de dorul a 72 de minerii, 178 de

stors din lecțiile iernii (ce surprinsese nepregătite termocentralele) pînă și ultimul strop de învățămînt, stocul de cărbune pentru apropiatul trimestru al gerului e de-acum creat, iar oamenii, chiar dacă și aici foarte tineri și care suplinesc prin arderea muncii caranțe de pregătire profesională soluționabile în viitor. Toți sînt zi și noapte la datorie, de la salahorul a cărui răspundere e doar lopata, la directorul general. Aprope de tinerețea oamenilor, cuvine-se de notat și faptul că la aceste termocentrale-gigant, în special la cea din Rovinari, punctele-cheie ale producției sînt acum în stăpînirea localnicilor, deci a tinerilor, a celor crescuți odată cu respectivele întreprinderi și, după toate semnele, crescuți ca și ele, adică bine. (Pînă mai ieri, dirijorii producției erau mai cu seamă specialiști de aiurea detașați aici, destui dintre ei punînd în activitatea cotidiană exact atîtea cunoștințe și suflul cît se cuprind într-o hîrtie de detașare format buzurar). La Rovinari, nici una din cadrele de conducere (toate locale!) n-a trecut de 40 de ani, dar nu-și arată, cum s-ar zice, vîrsta, cel puțin în materie de priceperi tehnice. La fel la Turceni, unde un director tehnic ca Artemiu Vancea ar putea, ni se spune, să practice

vînt, la termocentralele Rovinari și Turceni semnele plus și minus își schimbă mereu și capricios poziția, în căutarea unei constante care înseamnă planul și care încă nu se străvede limpede. Ceea ce a făcut ca în perioada 1 ianuarie — 10 octombrie (e ultima statistică pe care o avem la îndemînă) Rovinari să ciupească din plan doar un procent de 64 la sută, iar Turceni 53. Miliarde de kilowați-ore n-au mai ajuns unde erau arzător așteptate.

Cauzele sînt multiple, și a te descurca în hățișul lor pretinde, firește, analize complexe, pe care factorii centrali și locali le întreprind asidu, întregindu-le cu măsuri ce se întrevăd radicale. Cele mai frecvente cauze sînt spargerile cazanelor (confecționate de reputata uzină „Vulcan“), agregate extrem de friabile, reparația lor silind la o trudă cumplită (dar despre asta vom mai vorbi). O problemă care dă acute dureri de cap este și finalizarea unor investiții. Rezolvarea ei nu-i în mîini gorjenești, ci la sute de kilometri de-aici, la furnizori ca I.M.G.B. sau „Aversa“ — București, loviți de o stranie amnezie în onorarea unor obligații contractuale cu Rovinari și cu Turceni. La Turceni, bunăoară, nimeni nu-și mai face speranțe cu darea în funcțiune la termen (adică în februa-

la cea mai înaltă tensiune

Popasul Săftica a trecut pe biogaz

În urmă cu o lună și jumătate, mai exact pe 20 septembrie, a intrat în funcțiune la Popasul Săftica, unitate aparținând UJECOOP Sectorul agricol Ilfov, o instalație de biogaz cu o capacitate de 200 metri cubi, realizată după concepția inginerului Petre Buleci. Am lăsat să treacă o perioadă de timp înainte de a semnala, tocmai din dorința de a putea oferi informații mai complete privind parametrii ei de lucru.

Nicolae Tărău, președintele UJECOOP Sectorul agricol Ilfov, ne spune printre altele: „Am optat pentru amplasarea instalației la Săftica pentru că intenționăm să întreprindem și alte acțiuni care să asigure o independență a complexului atât din punct de vedere energetic, cât și din cel al autoaprovizionării. Amplasarea ei într-un loc prin care trec mulți oameni va constitui o bună propagandă pentru asemenea instalații. Am început să dezvoltăm crescătoria de porci, care va avea în final o capacitate de o sută de capete. Legată de instalație, care-i asigură căldura de care are nevoie, am construit o seră. Am desființat plitele electrice din bucătăria restaurantului și le-am înlocuit cu arzătoare cu biogaz. De asemenea, încălzirea salonului este asigurată tot cu ajutorul biogazului. Ne gândim, dacă vom avea suficient biogaz, și așa cum se prezintă până acum probabil că așa se va întâmpla, să schimbăm actuala centrală termică pe cărbune, care încălzește motelul, cu una care să folosească biogazul. Dar, înainte de toate, instalația are rolul de stație pilot, să-i spunem așa. Vom face testări exigente, măsurători exacte asupra comportamentului ei mai ales pe vreme de iarnă. Construcția ei a fost făcută de o întreprindere cu experiență, Antrepriza de construcții montaj 2 București. Am învățat cu această ocazie și să construim și să exploatăm o astfel de instalație. Și acum, citiva indicatori care să ilustreze mai exact cele afirmate. Durata de construcție — 3 luni. Costul total — 400.000 lei. El poate fi simțitor micșorat dacă se folosește material de construcție și forțe de lucru din zonă.

Însotit de inginerul șef al UJECOOP Dumitru Pictici, cel care a urmărit îndeaproape execuția lucrării, ne deplasăm la Săftica. Pe drum mai aflăm de la însoțitorul nostru câteva amănunte: costul unui metru cub de biogaz este de 66 bani. Instalația se va amortiza în 3 ani și jumătate. Economia anuală va fi de 10 tone combustibil convențional. Când instalația va lucra la temperatura optimă pentru procesul de fermentare va livra o cantitate de biogaz echivalentă cu 5—10 butelii de aragaz pe zi.

Nicolae Buturugă, șeful Popasului Săftica, e mândru și mul-

tumit că o asemenea instalație funcționează chiar în curtea lui. „Zilnic, ne spune dinsul, am 10—15 vizitatori care vor să vadă și să se convingă. Am devenit un fel de ghid tehnic. Să vă spun drept, îmi face plăcere. E ceva nemaipomenit. La început nici n-am crezut că va avea rezultate atât de bune. Specialitatea noastră e ciorba de burtă. Puneam o oală pe plita electrică pe la 2—3 dimineața. Până era gata, 17 kilowați consumam. Acum într-o oră e gata. Are o putere calorică nemaipomenită. Și întreținerea e simplă. Eu mă ocup de ea. Iată e o lună și jumătate de când am pornit-o și aproape că n-am umblat la ea.

La sediul Comitetului de partid al Sectorului agricol Ilfov, tovarășul Dumitru Raicu, secretar cu probleme economice, ne informează despre planul de măsuri pentru extinderea cit mai grabnică a folosirii instalațiilor de producere a energiei din resurse neconvenționale: „Pe raza sectorului avem în funcțiune încă 20 de instalații omologate de către I.C.I.C.A., care de asemenea sînt destul de bune. Se pare că modelul lui Petre Buleci este mai reușit. Are debit și presiune mai potrivite pentru nevoile noastre. Cele 20 de stații puse în funcțiune în anul 1983 au adus o economie de circa 50 t.c.c. pe an. Instalațiile despre care aminteam, de 5 și 10 metri cubi, costă 6 și respectiv 12 mii lei. Oamenii nu s-au arătat dispuși să dea banii aceștia, deși după calculele noastre instalațiile se amortizează în 3—4 ani. Instalațiile pe care am realizat-o la Săftica este mai avantajoasă. Față de cele omologate, tot de capacitate 200 metri cubi, costă mai puțin de jumătate. Vom populariza instalația de la Săftica, extinzind-o în C.A.P., școli, dispensare, cit și în mod deosebit în gospodăriile populației, unde vom propune modele de capacitate mai mică. Avem o listă de 20 de gospodari, aproape cite unul în fiecare comună, care doresc să-și construiască instalații proprii.”

Să subliniem că acțiunea de la Săftica s-a bucurat de sprijinul larg al organelor locale de partid și de stat, ale Sectorului agricol Ilfov și ale Capitalei. La Săftica a fost organizată o întâlnire cu primarii comunelor din sector, cu specialiști care au analizat posibilitățile de dezvoltare a tuturor resurselor de energie neconvenționale, s-au dat soluții pentru aplicarea în viață a indicațiilor partidului, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, pentru folosirea cu îndrăzneală și tenacitate a întregului potențial energetic local. S-au discutat măsurile cele mai eficiente pentru extinderea în gospodăriile populației, la toate complexele zootehnice a instalațiilor de biogaz, solare și eoliene.

post, ledurile laterale se aprind în momentul în care al reușit, indicându-ți direcția în care trebuie să miști scala pentru a obține un acord corect. După aceea intră în funcțiune un sistem automat de control al frecvenței care efectuează eventualele corectări de acord necesare. Tradiționalul ac indicator de scală este înlocuit cu un led luminos. Amplificatorul are o putere de 2x20 W, cu reglare independentă a tonului. El e dotat cu un filtru pentru eliminarea frecvențelor foarte joase sau foarte înalte. Casetofonul are un mecanism cu autostop general și cu o limită de fluctuație mai mică de 0,2 încadrându-se deci în grupa casetofonelor de înaltă fidelitate. Un selector special permite folosirea a trei tipuri de casete Fe, FeCr, Cr.

Toate cele trei aparate componente ale liniei au dimensiuni reduse, mai puțin de 30 cm. lățime, ceea ce le conferă nu numai o estetică plăcută, dar și posibilitatea de manevrare extrem de ușoară.

„Electronica” ne propune

La TIB '85 întreprinderea „Electronica” a expus în premieră o linie audio-radio (radio, casetofon, amplificator) de dimensiuni reduse. Iată care sînt caracteristicile fiecărui aparat care intră în componența acestei linii. Tunerul (radioul) are cinci game de undă, fiecare cu înaltă sensibilitate. El este dotat și cu cinci memorii în gama de unde ultracurte, memorii cu ajutorul cărora pot fi fixate cinci posturi, nemaifiind necesară acționarea scalei pentru a asculta vreunul din ele. Tunerul oferă și posibilitatea de acord silențios. Până la prinderea postului boxeile sînt blocate, eliminându-se astfel orice zgomot de fond. Aparatul este prevăzut cu trei leduri care facilitează acordul. Stînse cit timp n-ai prins încă nici un

În profilul Institutului de tehnică de calcul din Capitală, proiectantul și furnizorul general de sisteme grafice aplicative de calcul în cheie, intră, de la proiectarea calculatoarelor electronice, și realizarea de programe de bază și aplicative pe calculator. În imagine, laboratorul de rețele de calculatoare interconectate, încă un domeniu în care electroniștii de la I.T.C. s-au împus cu autoritate și competență.

Fără idei nu te descurci

Industria mică. Iată un apelativ pe cit de exact și inspirat, pe atît de pretabil la jocurile de cuvinte. E drept că industria mică și-a câștigat în timp statutul de acțiune serioasă, rentabilă și eficientă. Așa s-a întâmplat, credem, abia după ce i s-a spus de nenumărate ori marea industrie mică. Epitetul mică, acum după ce și-a demonstrat virtuțile, nu pare s-o mai afecteze și titluri de gazetă de genul „Valentele mari ale industriei mici” repetate cu mai toate ocaziile pînă aproape de satietate exprimă un adevăr incontestabil. Așa este cel puțin situația la UJECOOP-Ciuj, unitate de vîrf în țară, unde ne-am aflat în urmă cu citeva zile. În discuția avută cu inginerul Cornel Pirău, șeful Biroului producție-prestări, au revenit de nenumărate ori cuvinte ca eficientă, productivitate, export, milioane lei, proiectare și reproiectare. Industria mică și-a însușit de la sora mai mare instrumente de lucru și măsură, unele metode dar, în același timp, unele proprii, caracteristice fenomenului. Tema dialogului pe care i l-am propus inginerului Cornel Pirău este tocmai aceasta: Ce este caracteristic pentru industria mică, ce o deosebește de cea mare, în ce constă specificul ei? Să-i dăm cuvîntul.

— La intensificarea schimbului de mărfuri dintre oraș și sat, cerința obiectivă a unei dezvoltări armonioase a societății socialiste, o contribuție importantă o are cooperatia de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor cu un profund caracter economic. Așa cum a indicat secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cooperatia s-a transformat în urma hotărîrilor Congresului al VII-lea al cooperatiei într-un puternic factor de producție, atît în dezvoltarea prestațiilor de servicii de la sate cit și în sprijinul acordat gospodăriilor în creșterea producției agricole, prin dezvoltarea industriei mici, oferind producătorilor agricoli produsele de care au nevoie. Totodată, prin dezvoltarea unei game largi de servicii către populație, nivelul de viață de la sate s-a apropiat din ce în ce mai mult de cel al oraselor. În spiritul indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în domeniul industriei mici din cadrul cooperatiei o preocupare de prim ordin o constituie îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan ca urmare a programului unic și măsurilor stabilite pentru dezvoltarea producției vegetale și animale în gospodăriile populației, valorificînd o bună parte din aceasta în cadrul industriei mici la nivelul fiecărei cooperative comunale.

Specificul industriei mici presupune o mobilitate mare a ideilor și inițiativelor. Se știe că este relativ ușor să produci, însă e foarte greu să

vinzi. Scopul producției este tocmai acesta: să realizeze lucruri de cea mai bună calitate, de care este nevoie, la un preț de cost convenabil pentru a putea intra în competiție cu alte produse similare. Industria mică mai are un specific: trebuie să se poată replia rapid la nevoile pieței, de multe ori cu serii mici, să fie permanent atentă la fluctuațiile model, la ce merge și ce nu. În timp, și metodele noastre s-au perfecționat, am fost obligați să ținem seama de felul de lucru al industriei care proiectează și reproiectează produsele, care întocmeste documentații pentru investiții. Avem o colecție de produse, pe care atî văzut-o, cu care testăm preferințele eventualilor clienți, facem contracte. Nimic nou de fapt. Interesant este că cei angrenați în astfel de activități sînt obligați să aibă idei sau, mai corect spus, să avem idei. Fără ele nu te descurci.

— Nu cumva industria mică se deplasează prea mult spre oraș, adică se îndepărtează de scopurile inițiale?

— Nicidecum. Prestările de servicii către populație sînt organizate în special în mediul rural, adică unde este mai mare nevoie de ele. Valorificarea prin industria mică a materialelor din resurse locale este realizată de asemenea la sate. Tot acolo s-au conservat activitățile tradiționale, cum ar fi cojocăritul sau confecționarea de căruțe sau unelte agricole, țesături și covoare cu motive populare. Dezvoltarea activităților productive cu munca la domiciliu antrenează în mod special experiența pensionarilor și a forței de muncă feminine disponibilă din mediul rural în perioadele de repaus a muncitorilor agricoli. Multe din produsele noastre destinate exportului sînt realizate tot de mesugarii satelor. S-au înființat de curînd secții de dărăcit, de exploatare și prelucrare a pietrei de calcar pentru construcții și de prelucrare a marmurei, ateliere de prelucrare a lemnului, și de artizanat, de împletituri de răchită, de prelucrat sorg, țesut covoare, broderie și tricotaje, articole din sticlă și ceramică, mic mobilier țărănesc tradițional destinate exportului sau pentru piața internă, stufe țesute la război țărănesc care să folosească lina provenită de la sectorul propriu zootehnic, realizarea de țesături din deseuri textile pentru producția de covoare cu specific național. Prin modul nostru de organizare avem în vedere o producție care să aibă desfacerea asigurată și nu realizări întâmplătoare.

— Rezultă din cele spuse de dumneavoastră că mai în fiecare sat sau comună sînt organizate astfel de activități.

— Așa este. Produsele tricotate, să dăm doar citeva exemple, se realizează în 60 de atele-

here; confecțiile în 69 de secții; confecții blană în 71 de secții cu 116 lucrători; articolele de marochinărie, curelărie, în care intră și harnașamentele, se realizează în 10 cooperative; covoarele în 3 cooperative avînd 69 de lucrători. În ceea ce privește articolele din sticlărie și ceramică, trebuie să constatăm cu regret că tradiția din zona folclorică Iara, Căseii, Valea Stănciului a dispărut. Mestierii olari bătrîni nu le-au luat locul alții mai tineri. Să vedem ce putem face să reinviem aceste bune tradiții. Spunem mai înainte de munca la domiciliu. Un sfert din producția noastră va fi realizată prin activități cu munca la domiciliu. Activitatea din domeniul implementurilor de nuiele, și porumb, tricotatele, confecțiile brodate, articolele de uz casnic și gospodăresc, confecțiile de blană se măsoară în milioane lei. Munca la domiciliu are o deosebită eficiență în valorificarea forței de muncă.

— Una din posibilitățile de manifestare a industriei mici este cooperarea cu întreprinderile republicane.

— Programul de cooperare pentru anul acesta este de peste 18 milioane. Avînd în vedere importanța acestei activități și răspundera pe care o avem de a livra la timp și în cele mai bune condiții de calitate produsele ne-am gîndit să organizăm formații conduse de maeștri, după modelul de la cooperativa Mociu, care să asigure asistența tehnică de specialitate pe faze și interfațe. În industria mică este nevoie în aceeași măsură ca și în celelalte activități de ordine și disciplină, de seriozitate în respectarea obligatiilor asumate în relațiile cu beneficiarii, indiferent cine ar fi ei. Planul cum bine se știe este și la noi legea principală care ne guvernează acțiunile.

— Planuri de viitor?

— Avem gînduri mari și posibilități pe măsura lor. Producția mică va crește anual cu 20 la sută. În cincinalul care urmează se vor dubla activitățile de producție-prestări și prestările de servicii. Industria mică va crește ca valoare cu circa 8 mii de lei pe locuitor. Pentru asta valorile de investiții vor trebui canalizate spre amenajarea spațiilor existente, renunțarea la obiective independente supradimensionate, cu valori mari și trecerea la executarea de spații de producție — prestări și comerciale — din materiale locale ieftine și la un preț de cost scăzut care să poată fi executate de cooperativele noastre, pe linia arhitectonică a unei case țărănești, care să poată fi executată în perioada de timp călduros, într-o perioadă de 3 luni.

— Deci, cum se spune, la mai mare!

Pagină realizată de OPREA GEORGESCU

„Fără sudoare nu e nimic. Nici leafă, nici respect”

— Cum îți spune dumitale lumea, tovarășe Lupea?
— Tot șantierul mă știe de nea Gică.

— Și te știe demult?
— Din '41, când am intrat ca ucenic. Era patron unul Fernic, de lua 7 piei de pe muncitori.

— Dacă-mi dai voie, am să-ți spun și eu tot așa, nea Gică, deși cineva mi-a reproșat că acest nea e balcanic și nu sună frumos! Cred însă că trebuie să le zicem oamenilor cum le zic și ceilalți oameni, ce părere ai?

— Ca să fiu sincer, nici una. Chestia e minoră, ce s-o discutăm? La mine, iartă-mă că ți-o spun direct, de la obraz, vorbele au fost meru la spate. Pe fapte m-am bazat. După ele i-am judecat pe oameni și, după ce am crescut atîția, generații întregi, pot să afirm că nu m-am înșelat.

— Cu ce se ocupă atelierul de care răspunzi?

— Face lăcătușerie navală, adică îmbracă vapoarele cu uși, cu ferestre, cu hublouri, cu tot felul de instalații. Amenajează compartimentul mașinilor, pune balustradele și așa mai departe. La prima vedere, s-ar părea că e simplu, dar nu e. Când am intrat eu, mergea ușor, o reparație, două, treburi ușoare. Cu vremea însă, pe măsura dezvoltării șantierului, am trecut la nave de mare tonaj, pînă la 55 000 tdw, și meseria s-a complicat. A devenit, nu exagerez, un fel de inginerie, care te obligă nu doar să fii îndemnat, ci și să gîndești. N-am avut însă și n-am probleme: atelierul e apreciat.

— Cît se lucrează la o navă?

— Depinde de mărimea ei. Uneori și un an.

— Un coleg al dumitale, Nicu Macovei, și el Erou al Muncii Socialiste, îmi spunea cîndva că, atunci cînd s-a lansat de aici, de la Galați, prima navă maritimă, i-a venit să se arunce în apă și să inoate în urma vaporului. Matală, nea Gică, ce simți la o lansare?

— Poate că asta am simțit și eu la început, apoi m-am obișnuit. Te legi sufletește de-un vapor, sigur că te legi, dar cînd pleacă îți pare bine pentru că faci planul. N-o să te intristezi că se duce în lume cînd tu, săptămîni și luni de zile, tocmăi cu asta te-ai ocupat: să plece cît mai repede!

— Acum la ce lucrați?

— Cum se cheamă navă?
— La un petrolier de 35 000, dar nu se cheamă nimic. El e pentru noi comanda numărul... Numele îl se pune mai tîrziu. Noi îl construim, alții îl botează, o comisie.

— Lucrezi, deci, de 44 de ani?

— Exact. În '41 am intrat ucenic, apoi am devenit, după profesională, maistru în '52 și șef de atelier în '60. Am tot urcat ca bani, dar de greutate am scăpat abia prin '64, cînd s-a căsătorit Sanda. După aceea, da, am răsuflat mai ușurat.

— Cine e Sanda și ce legătură are?

— Are legătură, o să vezi, și încă strînsă. Noi sîntem de fel din comuna Smirdan, dar am venit devreme la Galați, unde bietul tata s-a apucat de cărușie, la gară. Cînd s-a prăpădit, în '42, mi-a lăsat, fiind eu cel mai mare dintre copii, 2 cai și o familie de întreținut. Căi, ce să fi făcut cu ei?, i-am vindut și-am luat, în iarna aceea, lemne. Nu că m-aș plînge, nu m-am plîns niciodată, dar obligațiile față de familie mi-au marcat toată viața. N-am avut doar o fiică, pe Maria, azi ingineră, ci am avut, și am, 5 copii, socotindu-i și pe Andrei, fratele mai mic, și cele 3 surori. Sanda fiind ultima, mezina.

— Andrei e tot în șantier?

— Da, maistru la forja mecanică, om stimat. De tînr, ce-aveam 16—17 ani?, mi-am dat seama că, neputînd să le ofer tot ce și-ar dori, trebuie să le ofer un exemplu. Nevoia, adică, m-a maturizat timpuriu, iar intrarea în partid m-a lămurit pe ce drum s-o iau. Pe cel al muncii și seriozității. De vreo 35 de ani, nu mint cu nimic, casa mea e șantierul. Am venit și vin primul, am plecat și plec ultimul. I-am dat șantierului, dar și el mi-a dat. Brevetul de Erou

al Muncii Socialiste, pe care l-am primit în 1973, chiar din mina tovarășului Nicolae Ceaușescu, e icoana casei mele.

— Cum a fost în ziua în care ai fost decorat? Îți amintesti?

— Auzi întrebare, așa ceva se uită?! În prima clipă nu mi-a venit să cred. De ce tocmai eu, m-am întregit, n-or fi alții mai buni?! M-am dus acasă, ai mei s-au strîns roată și nevastă-mea, fire slabă, de femeie, a început să plîngă. Am lînistit-o, dar nici eu nu eram mai tare! N-am dormit toată noaptea. A doua zi însă, cînd a avut loc evenimentul, tot am lăcrimat un pic. Pe furis. Dar stii ce m-am gîndit?

— Nu știu.

— Că, decorîndu-mă pe mine, Gheorghe Lupea, șef de atelier, tovarășul Nicolae Ceaușescu i-a decorat, de fapt, și pe tovarășii mei de muncă. Așa am primit eu titlul, ca pe o recompensă colectivă. El m-a onorat, dar m-a și îndirjit.

— În ce sens?

— Mi-a dat putere. Să mă implic mai adînc.

— Adică?

— Să-mi fac treaba și mai bine și să ridic oameni.

— Și-ai ridicat, nea Gică?

— Esti mulțumit?

— Poate că era loc și de mai bine, dar ceva, ceva tot am făcut. Toți maistrii atelierului, 17 la număr, au fost elevii mei. Și Constantin Vlad, și Nicolae Băciu, și Vasile Huhulea, și Aurel Ciutacu, și Constantin Roșu etc., bărbați dintr-o bu-

zău așa, să fi recunoscut că nu sîntem în stare?! Am brevetat, de pildă, o mașină pentru confecționat cuplările elastice la instalațiile de evacuare ale agregatelor din compartimentele de mașini, reducînd cu peste 80 la sută consumul de tablă de inox, zeci, sute de mii de lei economii. Am făcut-o pentru mine, e drept, pentru c-am luat și niște bani, dar am făcut-o întîi și întîi pentru șantier, pentru ca lucrurile să meargă mai bine. Dacă nu greșesc, pentru toți.

— De ce a fost nevoie de ideea dumitale?

— Simplu: pentru că proiectele dădeau și 70 la sută rebuturi, întîrziindu-ne. Era problema mea, sau și a mea, am rezolvat-o.

— Una e să vrei și alta e să poți, nu?

— Firește, dar cînd nici măcar nu vrei, nu există sansă de reușită. Să-ți mai dau un exemplu. Mă lupt acum cu o mașină de debitat garnitură prin roluire. Mi-a scos peri albi, cauciucul nu rezistă, dar nu mă las, o duc eu la capăt.

— Îți place să pescuiești?

— Pofțim?!
— Te-am întregit dacă-ți place să pescuiești.

— Îmi place, dar n-am timp. Ca să mă pot scula la 4, zi de zi, trebuie să mă culc devreme, imediat după teledurata de noapte. Dorm 6 ceasuri neîntors, semn că nu-s bătrîn!

— De ce te scoli la 4?

— Ca să ajung măcar cu o oră înainte de program. Cunosc

lei. Pe vremea uceniciei mele, asta era un vis. Pînă și acasă, îmi aduc aminte, lungeam de-o ciorbă 4—5 zile.

— Cum era pe vremea uceniciei matală?

— A fost demult, ce să mai răscolim cenușa, la ce bun?

— Dumneata ai furat meseria?

— Așa era pe-atunci. Între meseria mea, Costică Bunea era mai cumsădat, dar unul Poiانی te plezea, din te miri ce. Nu cred însă, fără să fac pe deșteptul, că mi-a prins rău. Am învățat meserie teinică, de-aia am și ajuns la 26 de ani maistru, citînd cu usurință un plan, interpretîndu-l.

— Acum se mai fură meseria?

— Da de unde. Cel puțin în construcția de nave, mă refer și eu la ce știi, meseria se învăță și ucenicii din ziua de azi au de toate. Ba chiar au prea multe.

— Și e rău?

— Nu e rău, dar n-ar strica să știe cum a fost. Că nouă nu ne-a fost ușor ca să le fie lor. Așa erau vremurile la patron, cu frig, cu șobolani, cu bătaie multă și mîncare puțină. Acum e altfel, alte timpuri, muncitorul e respectat și el conduce, dar mie mi se pare, poate că mă înșel, că practica suferă. Pentru că tot m-ai zgîndărit, să-ți spun ceva. Nu m-am împăcat niciodată cu ideea că atelierul-scoală trebuie să fie în oras. Am și propus, nu o dată, să fie aduse aici și să li se încredințeze, pe cît se poate, o

Nici eu, care am întregit cite ceva, nu mă pot declara satisfăcut.

— Am înțeles că ai o fată, da?

— Maria Olaru, ingineră. Soțul ei, Ion, lucrează aici, ne încrucisăm din cînd în cînd. Am și-un nepot, de 5 luni.

— Cu Maria ai fost la fel de exigent?

— Desigur. A făcut stagiatura în șantier și, a doua zi după ce-a intrat, m-am dus la șeful ei, pe care îl cunoșteam ca pe un frate. Știu, nea Gică, mi-a zis, ai venit să mă rogi să am grijă de Maria. Da, i-am spus, dar nu știu dacă înțeleg tu cum trebuie să ai grijă. S-a mirat, cum? i-am repetat: punînd-o la treabă, mai rău decît pe ceilalți!

— Stai la bloc?

— Am locuit, pînă anul trecut, pe Neculai Mantu, la curte, dar boala soției m-a determinat să optez pentru un apartament, în micro 17, vizavi de spital. N-am ales rău, totul e nou și e mult spațiu, mă plimb cu plăcere. Cînd si-a luat fata mașină, am rugat-o să mă ducă să revăd casa părintească, în comuna Fiești. Ce comună, nu mai există, am găsit cartierul C.F.R., mindrete de blocuri, magazine și așa mai departe. Totul ridicat în acești ultimi 20 de ani, totul cu mina noastră: sîntem un popor puternic, cu vocația construcției.

— Ce urmează nu-i o idee a mea, am citit-o undeva: ce-ai vrea matală să se scrie despre Gheorghe Lupea după moarte?

— Adică testamentul meu? Nu-i prea devreme?

— Te întregam și eu așa, dacă vrei să-mi răspunzi, îmi răspunzi, dacă nu, nu.

— Să se scrie că am dorit, în viața mea și în meseria mea, să fiu mereu primul. Și că am fost oricum, numai egoist nu. Că m-am simțit totdeauna dator față de societate, eu, Gheorghe Lupea, fiu de țărani din Smirdan, Erou al Muncii Socialiste, și că încă nu mi-am plătit datoritiile.

— Cît vin ai făcut anul ăsta, nea Gică?

— De unde știi că am făcut vin?!

— De la bunicu: oamenii gospodari și meticuloși au vinul lor. Așa-i?

— Am făcut ceva, dar slab. Cite-un pahar, două, seara mai merge, dar atît. E un cusur al meu: nu pot bea ziua, pe lumină. Cînd dă amurgul, da, o lacrimă de strugure se duce ușor.

— Bani ai?

— Adică la C.E.C.? Am, ca tot omul. Iau 5 mii și, deși nevastă-mea n-a lucrat și nu lucrează, mă ajung. Cînd a fost să-și cumpere fata mașină, am contribuit. Cu cît? Ei asta, cu cît?! Parcă matală nu știi: ce primești cînd ești copil, întorci cînd ești părinte, e o lege nescriasă.

— Ziceai că n-ai prea primit.

— N-am primit bunuri, dar am primit pîlde. Tata era, săracul, om muncitor. L-am moștenit, munca mi s-a potrivit ca o mînușă.

— Ce e fericirea, nea Gică?

— Să te respecte oamenii pentru ce ești.

— Ce regreti?

— Că s-a întimplat, ți-am explicat în ce împrejurări, să nu pot învăța cît să fi vrut. Cît aș fi putut. Nu-mi dă pace ideea că am fost de 4 ori trimis la facultate și că de tot atîtea ori a trebuit să renunț. Mă mai domolește gîndul că, decît un inginer neajutorat, aș fi putut fi, nu?, mai bine un șef de atelier pe care, din cînd în cînd, vine să-l consulte însuși directorul general al șantierului, Virgil Ciobotaru.

— Chiar vine?

— Întregiți-l pe dînsul. Eu, care ani de zile am tras de-o ciorbă și care, azi, privesc înapoi și înainte cu mulțumire și speranță. De ce toate astea? Să-ți spun eu: pentru că mi s-au creat, mie și generației mele, gîndește-te la Nicu Macovei, pe care l-ai cunoscut, toate condițiile pentru a ne putea exprima la nivelul maxim al posibilităților. Greșesc?

— Dumneata nu greșesti niciodată, nea Gică. Îți mulțumesc.

OVIDIU IOANIȚOIA

Gheorghe Lupea; născut la 10 august 1926; șef de atelier în cadrul Șantierului Naval Galați; Erou al Muncii Socialiste; distins cu alte ordine și medalii, între care Ordinul Muncii, clasa a III-a; inventator.

cată, devotați trup și suflet. Nu doar că i-am pus la treabă, ci le-am deschis și mințile, explicîndu-le că fără sudoare nu e nimic. Nici leafă, nici respect.

— O școală de constiință?

— Dacă vrei. Le-am dat nu doar o parte din meserie, le-am dat și o parte din patosul meu. De om care, în trecut, fie spus, a participat la colectivizare, la refacerea Galațiului după război și așa mai departe. Ca activist.

— Ai înțeles?

— Nu mi-au ieșit din cuvînt. Nu că eu fi venit de la un șef. Dar, asta i-am făcut să simtă, venea el de la un om mai frecat de viață și care, în plus, le dorea binele. Mi-aduc aminte că unul, numele nu contează, se integra mai greu. Mai întîrziea, mai venea mirosind. Am stat pe capul lui și degeaba. Nu scoți om din ăsta, nea Gică, mă mai împungea careva, lasă-l în plata domnului! M-am încapătînat însă, întuind brînză bună. În burduf de cîine, e adevărat, dar brînză mă interesa. Cum lucrăm pe atunci la o invenție și-aveam necazuri, i-am cerut sfatul. A crezut că glumesc, dar eu nu și nu, că nu mă descurc, că am nevoie de el. Asta l-a ambiționat și, peste noapte, acel lasă-mă să te las s-a transformat. Ajungeam la șantier și-l găseam acolo. Plecam și-l lăsam acolo, azi e fruntașul fruntașilor.

— Matală ai și invenții?

— Păi cum? Te miri, adică eu un om fără cine știe ce școală, nu?

— Nu mă mir, întreb. — Am 140 de invenții, inovații și raționalizări, multe singur, unele în colaborare cu Ioan Ovidenie și Vasile Huhulea. Cine să găsească soluții, dacă nu noi, cei care ne izbim toată ziua. bună ziua de problemele producției? Să fi așteptat de la alții?! Ne-ar fi fost rușine,

din experiență: pentru o zi de lucru, prima oră e decisivă. Pun totul în ordine, fiecare la locul lui, cu treaba lui, apoi îmi văd de-ale mele. Nu-i ușor, te asigur, să ții în priză 600 de oameni, dar se muncește zdravăn, eficient. Acordul global ajută serios.

— Văd și multe femei.

— Meseria de sudor sau de lăcătuș nu-i chiar floare la ureche. Mereu afară, iarna în ger, vara în arșiță, dar fetele mele se descurcă de minune, ca și bărbații. Colaborez, și nu de ieri, de azi, cu Zina Mogodan, Lucica Huzum sau Marghioala Oprea și n-aș renunța la ele. Nu de la ele vin neajunsurile, ci de la navetiști. Am 70. Contez pe ei la 6 și ei, din cauza mașinii, vin la 6,30! Asta îmi dă uneori peste cap organizarea producției, care la mine e lege. Îndrept din mers, e adevărat, dar tot am greutate.

— Nu te supăra, nea Gică, dar pari cam militaros!

— Și sînt, deși n-am făcut armata, fiind cap de familie, cum ziceam. Ca să meargă totul strună, e nevoie de militărie. Îi mai și bubuie pe oameni, recunosc, mai tip, mă mai agit, dar nu-i lovesc în piine decît cînd n-am încotro. Eu am condus și conduc, la nivelul meu, prin forța exemplului.

— Cum sînt oamenii?

— N-am spus? Harnici, corecți. Au o constiință muncitorească solidă, adică nu cer înainte de a da. Înfiintarea O.D.U.S. le-a dat unora, femeilor mai ales, o altă greutate politică. Ei decid, ei fac. N-aveam vestiare ca lumea. S-a propus și, prin muncă patriotică, dîmă program, s-a realizat un vestiar de juri că e garderoba unui teatru! La fel cu cantina, care mai scriștia. A intervenit controlul muncitoresc și uite, azi, am mîncat, ca flotant o ciorbă, o tocăniță și-o prăjitură eu 11

parte din plan. Băieții adică să pună mina, să tragă la saibă, nu să fie cocoloșiți și să iasă niște domnișoare! Văd negru cînd aud că meseria nu se învăță în școală, ci după aceea! Păi școala la ce e bună?!

— Tinerii sînt buni?

— Unii excepționali, Nicolae Lazăr sau Dumitru Nicolae, Petre Săsar sau Ion Aron, șefi de brigadă la 25—26 de ani, dar alții? Deprînși, zic eu, prea devreme cu binele, obișnuți să pretindă, nu să dea. Aș îndrăzni să afirm că sînt chiar un pic scăpați din mină, dar e și vina noastră. Alergînd de colo pînă dincolo, parcă nu mai avem suficientă răbdare pentru ei. Or, ei trebuie convinși, trebuie să pipăie, pentru că fără ei, asta e clar, tot nu se poate.

— Nu ești prea aspru?

— Oare? Generația mea a fost, și mă mindresc, una eroică. Am demolat centrul distrus de război al orasului, dărîmînd cu paramele, sortînd cărămizi și îndurînd frigul. Plecam încolonați, cu drapelul în frunte, fericiți că sîntem utili. Nu vreau asta, nici nu s-ar putea, timpurile s-au schimbat, dar cer mai multă implicare, mai multă tragere de inimă. Mă întregi dacă sînt aspru, crezi că vreau prea mult? Eu le-aș spune atît: că la 23 de ani luasem cea mai mare categorie posibilă. Eu am putut, alții de ce să nu poată?

— Nea Gică, mulți pot!

— Mulți, dar puțini! E însă, recunosc, și vina noastră. I-am adus de la țară, le-am pus un acoperiș deasupra capului și ne-am socotit absolviți. Oare sîntem? Oare pentru sufletul lor, de tineri rămași fără multe din reperele tradiționale ale satului, am făcut destul?

— Ai dreptul și la răspuns.

— Mă îndoiesc. Ar trebui, cred, să ni-i apropiem mai mult.

Prof. univ. dr. docent SOLOMON MARCUS

Învățăm de la alții, îi învățăm pe alții

Viața științifică și universitară se desfășoară cu o mare densitate a evenimentelor, iar, pentru cel care se află înăuntrul lor, acestea sînt încărcate de semnificații. Încerc să recapitulez câteva dintre cele mai recente.

Începînd cu 25 septembrie 1985, m-am aflat pentru trei zile la Buzănești, unde un simpozion național despre creativitate a oferit posibilitatea unui dialog interdisciplinar, menit să conducă la modalități de stimulare, la noile generații, a gingării originale. Ingineri și pedagogi, matematicieni și filozofi, fizicieni și psihologi, economiști și filologi s-au aflat față în față, învățînd unii de la alții, acumulînd experiențe noi. Simplul fapt al aducerii împreună a unor specialiști de formații alit de diferite este o considerabilă posibilitate de deschidere a unor noi orizonturi pentru fiecare. Am aflat și învățat multe în acele zile, de la colegi situați departe de matematică. Am avut satisfacția de a vedea că cercetătorii pe care-i credeam străini de preocupările mele, îmi cunoșteau și folosiseră unele lucrări de lingvistică matematică.

La 28 septembrie am fost implicat în comisia de examen la Concursul de admitere la doctorat în specialitatea informatică. Treizeci de tineri dintre cei mai harnici și talentați, provenind din diferite promoții s-au perindat în fața noastră, mulți dintre ei cu o zestre științifică remarcabilă: Barbu Gh., 23 de lucrări științifice, Buzăneanu S., 32, Gheorghie M., 10, Jeleleanu T., 8, Kevorkian H. G., 12, Petrescu F., 7, Lixăndroiu D. I., 9, Popescu D., 8, Popovici A., 35, Răuț G., 13, Zimand M., 12. O bună parte din aceștia vor fi în anii care vin cei datorită cărora informatica românească se va afirma în lume. Deși ei aspiră abia la statutul de doctorand, mulți dintre ei au teza gata, putînd fi considerați potențial doctori în matematică. Este o deosebită satisfacție să recunosc printre acești tineri pe unii ai căror primi pași în cercetare i-am îndrumat; dar în același timp, prin prospețimea pe care ei o aduc în alegerea problemelor studiate și în modul de abordare, și ei mă învățau pe mine în ce constau schimbările de direcție, modificările de interese față de orientările generației mele.

De la Universitatea din Cluj-Napoca primesc al doilea volum al Buletinului de comunicări ale cercurilor științifice studențești, cu remarcabile contribuții în studiul literaturii române și universale, al etnologiei, semioticii și poeticii, îndrumate de cercetători renumiți, profesorii Carmen Vlad, Ioana Em. Petrescu, Ion Vartic, Marian Papahagi, Liviu Petrescu, Nicolae Bot, Silvia Goga. Calitatea superioară a contribuțiilor (ce păcat că aceste buletine au o circulație foarte restrînsă!) arată cât de puternic este marcată activitatea discipolilor de priceperea maestrilor care-i îndrumă.

Am regretat că n-am participat la cea de-a treia Conferință Națională de Cibernetică (3-4 octombrie 1985), atît de bogată încît numai programul ei totalizează peste o sută de pagini. M-am bucurat însă să mă aflu ca participant activ la Simpozionul de istoria și filozofia științei de la Academia R.S.R. (17-18 octombrie), la tema „Simetrie și asimetrie”. Cît de mult își îmbogățește un matematician reprezentările sale în acest domeniu cînd poate afla cum se manifestă simetria în fizică, în chimie, în biologie și psihologie, în domeniul social-umanist! Încă un exemplu de preocupare care are o nevoie organică de interdisciplinaritate.

Între 21 și 24 octombrie a avut loc, la Institutul de lingvistică, un seminar cu tema „Sens și definiție”, care a reunit cu precădere pe lingviști interesați de elaborarea dictionarelor. Chiar numai trei-patru comunicări, cite am putut să ascult, m-au convins de interesul deosebit pe care l-au prezentat aceste discuții. Să fie vorba de o problemă exclusiv lingvistică? Intimplarea a făcut ca tot în octombrie să mă aflu printre cei invitați la Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie (C.N.S.T.) în legătură cu elaborarea unui dictionar general de termeni privind știința, tehnologia și introducerea progresului tehnic. Două evenimente științifice cu participanți diferiți, dar cu multe interese comune. Din nou interdisciplinaritatea! Din nou nevoia de a învăța să dialogăm cu specialiști ai altor domenii!

Între 21 și 24 octombrie am primit vizita unui tînr matematician, Vasile Ene, profesor la Școala din comuna 23 August, jud. Constanța. Îmi aducea manuscrisul unei noi lucrări științifice, pe care a elaborat-o în ultimele luni. Vine periodic la București să discute cu mine, să urmărească noutățile la bibliotecă, iar eu îi arăt ce am mai primit în domeniul său de interes. Îi citesc cu atenție manuscrisele, apoi îl ajut să le publice în revistele cu cea mai mare audiență printre specialiștii domeniului său. Recunoștința pe care o citesc în privirile lui îmi trezește amintiri emoționante. Așa cum Vasile Ene vine azi la mine, mă duceau eu, în urmă cu treizeci de ani, la profesorul Miron Nicolescu, printre ai cărui discipoli am avut onoarea de a mă afla. Sintem implicați într-o superbă ștafetă, capacitatea noastră de a învăța de la alții este mereu corelată cu aptitudinea noastră de a ne dăruia altora.

La 31 octombrie s-au deschis lucrările celui de al doilea Simpozion Național de Inteligență Artificială (S.N.I.A.) la Academia R.S.R. Din nou un dialog interdisciplinar plin de învățămînte. Ascultîndu-l pe acad. Radu Voinea, pe prof. Mihai Drăgănescu și Edmond Nicolau, am luat cunoștință din nou cu viziuni complementare modului meu de a vedea: m-am interesat și am propus la rîndul meu o încercare de răspuns la întrebarea atît de delicată: cit de umane pot fi limbajele artificiale?

Să nu uit însă că la 25 octombrie, onorat de a lua cuvînt

(Continuare în pagina 14)

Cînd i-am solicitat actorului Mihai Mereuță un interviu s-a arătat contrariat.

— Știi, în ciuda faptului că joc în Capitală de aproape 30 de ani, nu mi s-a solicitat pînă acum nici un interviu privitor la activitatea mea teatrală. Dacă a trecut atît amar de ani și am fost lăsat în pace, zic că e mai bine să nu zgîndărim amintirile. De altfel, nici nu știu cum se dă un interviu.

— Tocmai de-aia. Voi fi primul care vă adresează întrebări despre truda dumneavoastră pe scenă. De ani buni vă urmăresc evoluțiile, la „Bulandra”, și am fost frapat mereu de firescul jocului. De fapt, pe scenă nu jucați, ci trăiți, ceea ce m-a făcut să vă alătur lui Ștefan Ciobotărașu și lui C. Ramadan. V-au fost modele?

— Nu mă simt cu nimic lezat de asemuire, dimpotrivă. Dar, pentru că discuția noastră va deveni publică prin intermediul „Flăcării”, să spunem lucrurilor pe nume: niciodată nu am căutat să copiez arta înaintașilor, oricît ar fi fost de mari. I-am văzut, i-am admirat, dar tot ce am făcut este al meu și numai al meu. Dacă există în fizică legea Boyle-Mariotte, de ce n-ar exista în teatrul nostru și „legea” Ciobotărașu — Ramadan — Mereuță? Firescul, care nu se poate imita, pe care spuneți că-l am, s-a născut odată cu mine. Să vă spun o mică intimplare legată de acest firesc al meu...

— Să procedăm organizat. Cine sînteți și de unde „dragostea pentru teatru”?

— Sînt fiu de țărăn și m-am născut în comuna Santa Mare din Botoșani. Am fost cinci și am rămas patru.

— Toți, artiști?

— Nu, în afară de mine, numai unul, instrumentist la Filarmonica din București. Dacă mă gîndesc bine, nu realizez exact de ce mi-am îndreptat pașii spre teatru. Adică știu, dar azi, cînd retrăiesc trecutul, gestul de atunci mi se pare puțin hazardat. Prin 1937, din intimplare, am fost spectator la două piese: „Doi sergenți” și „Merele de aur”. Instantaneu, scena m-a fascinat. Actorii mi se păreau că au ceva ciudat în felul lor de-a fi, încît am rămas în sală mult după căderea cortinei. Cînd am părăsit-o, hotărîrea era luată.

— Ce-au zis părinții?

— N-au știut, multă vreme, nimic. Continuau să mă vadă învățător sau profesor. În clasa a VIII-a am intrat la Conservator, așa încît, atunci cînd am terminat liceul, eram student în anul al II-lea.

— Vă amintiți ce-ați spus la examenul de admitere?

— Pe atunci știam versuri.

Fotografie de PAUL AGARICI

Mihai Mereuță:

„Firescul nu se poate imita”

multe versuri. Cu ele mi-am făcut intrarea în lumea minunată a scenei.

— Curios, niciodată nu v-am auzit recitînd. Ați pierdut pasiunea pentru poezie?

— Nicidecum. Citesc și acum foarte multă poezie. Sînt la curent cu tot ce apare, dar de recitat — nu! Am purtat o sinceră prietenie unui mare poet — Nichita Stănescu — și păstrează acasă, cu sîmțenie, un caiet plin cu versuri scrise de el special pentru mine.

După terminarea Conservatorului, am fost angajat la Teatrul Național din Iași. Am stat puțin acolo, dar am amintiri cu sacul. Iată intimplarea pe care am vrut să v-o mai spun o dată. Se duce buhul în satul meu că m-am făcut actor. Tata se enervează și, nici una, nici două, iată-l la Iași pentru a mă muștrului și a mă aduce pe drumul cel bun.

— Ei, pe vremea aceea părinții aveau altă autoritate...

— Bătrînul se plimba nervos prin fața teatrului. Eu repetam, nu-l știam pe uliță. Directorul, Xenofon Diaconu, împreună cu Miluța Gheorghiu, Giță Popovici și Nicolae Șubă,

aflați intimplător pe acolo, au intrat în vorbă cu tata, care, necunoscîndu-i, și-a vărsat tot focul. Pe loc, primi replica directorului: sînteți tatăl lui Mereuță? E un topil cuminte talentat și pe scenă are un firesc... Tata îl intrerupse: ce firesc? Așa-i de cînd îl știu! O hi jucînd teatru de la doi ani? Îi iau acasă! Asta nu-i meserie! Stai pe scenă și te strîmbi. Eu l-am școlit, dom'le, cu greu-țări, să nu-și bată el joc de munca mea. Acasă nu m-a luat și eu mi-am văzut de ale mele.

— Cit ați stat la Iași?

— Numai un an, dar a fost minunat. Cu regretatul Octavian Cotescu am împărțit bucuriile și necazurile, așa încît angajarea lui la București m-a descumpănit, bucurat și intristat. L-am condus la gară, el speriat de necunoscut, eu speriat de singurătate. Noi doi și o valiză. A fost o despărțire grea și apăsătoare. Peste ani, ne-am revăzut în același colectiv, pentru ca să-l pierd acum definitiv...

— Apoi?

— M-am mutat la Ploiești, unde am stat șase ani. Aici am cunoscut consacrarea, începînd cu piesa — „de cursă lungă” — Tache, Ianke și Cadir. Ianke era Toma Caragiu, iar Cadir — Mișu Balaban. Vă dați seama ce trio eram?

— Parcă ați jucat și în București piesa asta?

— Da, dar aici parteneri mi-au fost Jules Cazaban și Ion Manta. Adunînd reprezentațiile din ambele orașe, spun cu mîndrie că am fost Tache de peste 1200 de ori.

— Rolul n-a devenit niciodată un automatism, nu v-a plictisit?

— Ați întrebat, vă răspund: cum să mă plictisească? Cu timpul, rolul se silește, devine o obsesie, o ambiție. Sînt mîndru că l-am jucat de atîtea ori pentru că de fiecare dată intrarea în scenă mă emoționa.

— Și dacă nu vă cred?

— Vă privește, dar rețineți — eu vin la teatru cu un ceas și jumătate înainte de spectacol și primul lucru pe care-l fac e dialogul meu cu scena. Un dialog fără cuvinte. E goală sau bîntuie de mașiniști, eu mă plimb pe scenă, îi cunosc fiecare scîndură, fiecare colț, îi simt, parcă, răsufierea. Atunci cînd scena începe să-mi sune în urechi ca o scoică, plec în cabină, mă machiez și aștept emoționat gongul. Niciodată nu am trădat acest ritual, pe care l-am deprins și eu de la cei mari de dinainte.

— În ce împrejurări ați venit în Capitală?

(Continuare în pag. 15)

DAN BĂRLĂDEANU

Desene pe asfalt

Cu Sorbul...

Adun aici cîteva rînduri despre un scriitor ce ar fi împlinit suta de ani, pe care aproape că l-am uitat și a cărei amintire e încețoșată, deși el a viețuit pînă de curînd, abstras, singuratic, Mihail Sorbul.

L-am cunoscut, i-am fost cumva, apropiat, în ciuda multor decenii ce ne despărțeau. Cred că am trăit alături de Sorbul vreo cinci vacanțe în conacul de la Bălcești, destinat cîndva a fi casă de creație a scriitorilor. Cele mai trainice intîlniri între oameni s-ar zice că se petrec pe puntea transatlanticelor sau în... vacanțe, tot una.

O umbră, o siluetă fragilă, un chip veșnic surzător. Un mucalit dispus să comenteze tot ce vedea cu har și cu blîndețe. Nu-și refuza nici riscul jocurilor de cuvinte (colegul Everac era botezat Evedrac, lucru

nu chiar inexact), ni se alătura în mici expediții la sfeștania cazanelor de țuică ori la plîmbările pe malul Topologului.

Puteai vorbi despre orice cu Sorbul, numai despre literatură nu. M-a stupefiat mărturisindu-mi că nu-i place să scrie, că de fapt niciodată n-a scris cu plîcere, că n-a avut veleități de scriitor și că s-a dedicat literelor neizbutînd în alte profesii și, mai tirziu, bătut la cap de prolificul său cumnat, Liviu Rebreanu. Succesul Patimei roșii încă îl nedumerea. Modestie? N-aș zice, cred mai de grabă că scriitorul alesese acest mod insolit de a vorbi despre sine tocmai pentru a rețea pofta... nepoftiților de a se amesteca în tainele unei vieți nu lipsite de convulsii. Era probabil enervat de trîncăneala cafenelelor și, pudic, nu lăsa

cu mașinării la iveală cea-sornicul unei inimi îngreuiate în mers de îndeajuns de multe tristeți. Disprețuia critica „de profesie” și avea nostalgia mentorilor literari, în cazul său, a unui Mihail Drago-mirescu. Vedea în aceștia adevărați preoți oficiînd, anatemizînd, construind suflere. „Nu-mi place să scriu despre scris sau despre scriitori, mi-ar fi plăcut să scriu mai mult și mai bine. Dar așa a fost și fie. A fost să fiu numai atît!”

Încercam, acoperindu-l de laude, să-l contrazic. Se roșea ca o fată mare cum se zice, își mîngîia amuzat făcîndu-i și schița un gest de lehamite: „Nu-mi fac iluzii. Nici mata să nu-ți faci. În literatură importante sînt numai virfurile, numai căpeteniile de ostii.” „Bine, bițiguiam, dar soldații, ei n-au nici un rost în războaie?” „Au, zicea, mica lor glorie se topește în marea glorie a gherailor...”

GHEORGHE TOMOZEI

(Continuare în pag. 15)

Cronica literară

de AL. PIRU

Ordinea cuvintelor

Este titlul ediției în două volume publicată de Alexandru Condeescu la „Cartea românească” în colecția „Mari scriitori” din opera poetică a lui Nichita Stănescu. Nu este o ediție critică (și polemică pe această chestiune n-are sens), ci doar o ediție de tipul celor „definitive” întocmită în colaborare cu autorul care și-a selectat singur textele și a făcut un număr de intervenții socotite de el necesare, cuprinzând toate volumele, de la **Sensul iubirii** (1960) până la **Noduri și semne** (1982). Mai figurează o poezie de debut din 1957, indicată ca atare de poet, iar la sfârșit, 69 de poezii aparute numai prin periodice și pe care poetul avea de gând să le adune într-un volum cu titlul **Opere impersonale**, precum și douăsprezece inedite, postume. Nichita Stănescu își deschide singur ediția cu o scurtă „parafrază critică” (știința creată de el „se confundă cu firescul”, dar se numește hemografia, adică „scrierea cu tine însuși”, recte scrierea cu sine). Parafraza ar fi despre „structura artistică”. Prefața propriuzisă se cheamă **Războiul cuvintelor** și are aceste idei: Poezia nu e reflexul materiei în cuvinte, ci energie interioră, spirit. Ca și viața, materia e perisabilă, în vreme ce energia spirituală durează. În poezie nu se înfruntă fenomenele, ci cuvintele care nu mai sînt copii ale lucrurilor, sînt esențe.

Prefața lui Alexandru Condeescu, făcînd abstracție de tot ce s-a scris pînă acum despre Nichita Stănescu, este din toate punctele de vedere remarcabilă, un adevărat eseu critic. Într-o primă parte poetul e aliniat la „modernitatea esențială” a cărei punct de plecare este, după Hocke, manierismul, opoziția față de arta excesiv canonică, din secolul al XVIII-lea. Sînt citați Gongora, Lope de Vega, Calderon, Gracian, Quevedo, Cervantes, cavalierul Marino, Bernini, Agrippa d'Aubigné, Saint-Amont, Shakespeare, dar și autori din secolul al șaisprezecelea ca Tasso, Jean de Sponde, Montaigne și Thomas Kyd (e adevărat că unii văd și la aceștia elemente de baroc). A doua vîrstă a modernității e anunțată de Novalis, Musset, Hugo, Hölderlin, Nerval, Poe și Lautréamont și instaurată de Baudelaire, Rimbaud și Mallarmé, din care manierist e doar Mallarmé. În fine, cea de a treia vîrstă o dau poezii de orientări diverse precum Rilke, Trakl, Benn, Krolow, Apollinaire, Valéry, Breton, Eluard, Saint-John

Peisaj

Perse, Prévert, Yeats, Eliot, Pound, Jimenez, Salinas, Lorca, Guillén, Marinetti, Montale, Alberti, Quasimodo, Ungaretti, Aleixandre. Reformatori ai limbajului poetic și valorizatori ai latențelor cuvintului, a căror lecție a urmat-o Nichita Stănescu, sînt la noi Eminescu, Arghezi și Ion Barbu. Ce aduce nou în gândirea poeziei Nichita Stănescu? se întreabă în cea de a doua secvență a eseului său Alexandru Condeescu. Pentru el, poezia e o cunoaștere de sine și o comunicare de sine cu sinele. Are loc o dedublare, o „mise en abyme” a privirii, o așezare în afară a eului liric prin cuvînt, în vederea unei autocontemplări ca și obiective, convenabilă atît emițătorului, cît și receptorului. Poetul creează un sistem de referință exterior, o scenă în care-și joacă adevărata existență, ridicînd la rangul de mitologie întimplările eului. Avem a face cu metafore care vizează cunoașterea identității lucrurilor în diferența lor și cu semne, combinații insolite de cuvinte sau mai bine zis necuvinte, reclamînd inițierea cititorului. Prin urmare, Nichita Stănescu e autorul unei epopei lirice singulare în care eul originar, autentic, nu e cel al existenței profane, empirice, ci un eu mitic, aflat în căutarea identității cu sine, a adevărului ultim despre sine. În aceasta constă „paradoxala coerență” a poeziei lui Nichita Stănescu.

Ultima secvență, aventura eului, cuprinde scurte radiografii ale celor șaisprezece volume din care neglijat e doar **Roșu vertical**. Primul volum, **Sensul iubirii**, are în centru mitul nașterii esențiale între ființa poetică, văzută, într-o poezie, ca o epifanie a supraeului liric de sursă folclorică (nașterea lui Făt Frumos) pe o sugestie eminesciană, înobilată de critic printr-o comparație cu pictura lui Gentile da Fabriano. **O viziune a sentimentelor** adaugă nașterii paradisiace mitul vîrstei de aur al dragostei inocente, trimiterea fiind acum la angelismul lui Rafael. **Cu Dreptul la timp** se accentuează mitul păcatului originar care duce la descoperirea rușinii eului de sine, a nonidentității și a angoasei morții. Volumul **11 elegii** reprezintă, după Alexandru Condeescu, zenitul creației lui Nichita Stănescu, „punctul de sus al ordonării prin cuvînt unde poezia încearcă printr-o titanică încordare, ca Atlas, să țină eul în interiorul fenomenelor, într-un univers unde nimic nu e imuabil, totul se schimbă, se destramă, curge către haos și dezordine într-o moarte entropică a lucrurilor absorbite de vidul cosmic”. Este volumul cunoașterii luciferice a lui Nichita Stănescu, al revelației sensurilor ascunse ale destinului. Ciclul **Obiecte cosmice** din volumul **Alfa** și volumul **Oul și sfera** ar sta sub semnul lui Circe și Proteu, implicînd păcatul fără vină și penitența căutării de sine în „labirintul aparențelor, dublurilor și metamorfozelor”. Regăsirea de sine, neinstaurarea ordinii primordiale a lumii și acceptarea demnă a destinului uman sînt motivele din volumele **Laus Ptolemaei**, **Necuvintele** și **Un pămînt numit România**. În fine, eul suferind de solitudine și spleen, obosit și înfrînt în elanul său spre absolut apar în **Dulcele stil clasic**, **Belgradul în cinci prieteni** și **Măreția frigului**, culminînd în **Epica magna** cu un eu ce-și asumă vina tragică de a fi el însuși în afara cursului firesc al lucrurilor, pentru a renaște în **Noduri și semne** înzeit, nemuritor și rece ca un alt Hyperion: „Stam rege fix, de piatră și de stea / ținînd oprit cuvîntu-n gura mea, / necîntător.”

o restituire

Editura Științifică și Enciclopedică inaugurează o nouă colecție, **Biblioteca de psihologie**, printr-o culegere de studii ale uneia dintre cele mai interesante personalități ale științelor socio-umane românești ale acestui veac, Gheorghe Zapan. Elev al lui A. Einstein, W. Köhler, E. Schrödinger și H. Rupp, după cum aflăm din excepționalul studiu introductiv semnat de dr. Pavel Mureșan, el însuși o speranță a psihologiei sociale autohtone, singurul psiholog român care a participat la o ascensiune în Himalaia, Gh. Zapan a avut destinul sinuos și totuși exemplar al multor profesioniști ai domeniului. În ciuda variatelor „accidente” personale, el a reușit să formuleze câteva idei importante pentru psihologia experimentală, recunoscute astăzi și peste hotare.

Opera lui Gh. Zapan, reunită parțial în paginile volumului cu titlul **Cunoașterea și aprecierea obiectivă a personalității**, ne înfățișează coordonatele unui cercetător pesionat, de un tip aparte. E vorba de un cercetător al secolului al XX-lea, profund influențat de metodologia cantitativă a științelor exacte și urmărind, prin toate încercările sale, aducerea psihologiei pe un plan al certitudinilor statistice. Atît de frecvent a fost supus acest gen de demers ironiei psihologilor „filosofici”, „speculativi”, încît devenise la un moment dat o modă denunțarea oricărei forme cantitative a exercițiului științific.

Format în anii '20, G. Zapan a suferit influența tuturor celor trei tipuri de curente ale psihologiei care se înfruntau în acea vreme. Pe de o parte psihologia zisă „superioară”, speculativă, nelegată de experiment și care era încă destul de răspîndită în mediile universitare. J. Piaget a descris-o și a condamnat-o necruțător în **Înțelepciunea și iluziile filosofiei**, carte de sinteză după o viață de muncă în laboratoarele dificile ale psihologului. Pe de altă parte, psihologia experimentală, deja în plin proces de creștere în acea vreme, care se întemeia pe o conștiință și obstinată îndepărtare a pozițiilor neverificabile în laborator sau pe cale statistică. În sfârșit, tot în deceniul al treilea al secolului nostru, odată cu traducerea în franceză și engleză a operei lui S. Freud, se produce explozia psihanalizei, procedura individuală de investigație și terapie, bazată pe o analiză culturală a faptelor psihologice.

Din acest mozaic științific, Gh. Zapan se dovedește cel mai permeabil la metodologiile cantitative ale analizei psihologice. La curent cu evoluția vertiginosă a statisticii socio-umane, dotat pentru științele exacte, Gh. Zapan dezvoltă o serie impresionantă de proceduri de diagnosticare și analiză, care au adus o contribuție originală în domeniu. Dr. Pavel Mureșan, ingrijitorul ediției de față, enumeră: „Lauerat al premiului „Herder”, iar la noi în țară distins cu premiul științific „Vasile Conta”, Zapan este, de asemenea, creatorul unor teorii științifice cu totul originale și de mare deschidere și importanță pentru cercetările fundamentale și aplicative viitoare: teoria orientării și se-

lecției profesionale, o nouă teorie a exercițiului și învățării, teoria relativității sistemelor psihofizice, a spațiului și timpului psihologic (expusă în ipoteza cimpurilor somatice neomogene, teorie a relativității Universului psihic, similară celei elaborate de A. Einstein pentru Universul fizic), teoria factorilor de progres educativ, teoria sistemelor evolutive calitative cu evenimente preferențiale, teoria modelării matematice și psihologice a profesiunilor și activităților umane, teoria negentropiei taxilogice și structurale, teoria psihologică a procesului de invenție matematică etc. În același timp el a elaborat și a experimentat valoroase metode de cunoaștere și de educare a activității psihice (Metoda aprecierii obiective, Metoda programării taxilogice etc.).”

Impresionantă contribuție, într-adevăr, care dă măsura unui cercetător și profesor de excepție, cu o puternică aplecare spre probleme practice ale activității de analiză psihologică.

Volumul **Cunoașterea și aprecierea obiectivă a personalității** contribuie la o mai dreaptă cinstire a unei personalități remarcabile din psihologia românească și ne apropie de înțelegerea mai corectă a evoluției unei discipline pasionante cu un caracter practic incontestabil.

ALIN TEODORESCU ■

Chestiuni de nuanță

Un superb efort, în grauitatea lui, face Mircea Scarlat dedicînd un eseu monografic agitatului și contradictoriului Kesar Boliak, cum avea să semneze scriitorul la apariția celui de-al doilea volum al său de versuri, în 1843. **Introducere în opera lui Cezar Bolliac** (Minerva, 1985) nu este nici o reactualizare (căci scriitorul a rămas constant în conștiința criticii, de la Călinescu și D. Popovici, pînă la Ov. Papadima, Paul Cornea, Elena Taciu și Mihai Zamfir), nici o reevaluare (căci eseu nu schimbă aproape cu nimic judecățile emise pînă acum) și nici o interpretare inedită a operei. Nuanțări ale fiecărui aspect în parte găsim, e adevărat, la tot pasul în cartea lui Mircea Scarlat și, dacă nu aduce o perspectivă critică nouă care să suscite curiozitatea, eseu e, în schimb, o sinteză exemplară a activității culturale și literare a lui Bolliac. Mentalitatea istoricului literar, superioară în toate privințele, e sprijinită discret de cea a criticului literar, deprins să vadă opera la dimensiunile ei juste, așa încît Cezar Bolliac nu ne apare nici mai important, nici mai insignifiant decît îl știm din exegeza care i s-a consacrat. Mircea Scarlat nu mută statuia scriitorului de pe un soclu pe altul, ci se mulțumește s-o steargă de praf.

Fiind o investigație riguroasă și sistematică a împrejurărilor culturale și istorice în care s-a manifestat autorul **Marsiliezei românilor**, cartea oferă, prin urmare, o înțelegere corectă a acelei epoci de răscurie din prima jumătate a veacului trecut, în care constrîngerile clasiciste se amestecau cu elanurile romantice, profetismul politic cu

inchistarea socială, spiritul agitatoric cu manifestarea reticentă. Radiografia culturală este impecabilă și, dacă voi spune că volumul lui Mircea Scarlat e mai degrabă un studiu al mentalității decît o cercetare critică propriu-zisă, vreau să se înțeleagă că numai astfel se justifică reactualizarea unei imagini consacrate despre Bolliac, fără nici o modificare notabilă.

Doctrinar cu previziuni științetioare (a pledat printre cei dintîi pentru estetica romantismului), poet sedus de viziuni geologice colosale, în linia romanticilor, dar contaminat de retorismul pragmatic de extracție gazetărească, Cezar Bolliac, pe care Heliade l-a stigmatizat prin porecla Sarsailă, iar Odobescu printr-un pamflet celebru, a fost, după expunerea lui Mircea Scarlat, un publicist de anvergură care a sacrificat mult din disponibilitățile sale scriitoricești, indubitabile, pentru a se impune în viața socială și politică. Din prodigioasa sa activitate, istoria literaturii a reținut profilul unui înflăcărat militant care a pus în slujba convingerilor sale mult talent și energie. Portretul pe care i-l face Mircea Scarlat e întru totul sugestiv: „Teatralismul de care vorbeam îl înălțăm atît în poezia, cît și în gazetăria lui Bolliac. Pînă și memoriile arheologice sînt, pe alocuri, dramatizate. Același teatralism (care, asociat cu graba în redactare, l-a condus pe autor la manifestările de caragialism **avant la lettre**) îl găsim în ipostaza omului de la tribună, postura preferată a scriitorului.”

Formulată în termeni mai inspirați, imaginea lui Bolliac nu e și una cu totul inedită față de ce știm dinainte. Regăsim, în cartea lui Mircea Scarlat, aceleași judecăți parcimonioase față de poezie, cu aprecieri favorabile ale liricii ironice și sarscastice, ale compozițiilor parnasiene și, parțial, ale poemelor de inspirație romantică, și cu respingerea categorică a inflației verbale din poezia agitatorică. O apreciere insistentă, nu fără teme, dă criticul pamfletului intitulat **Mozaicul social** (1858), remarcat și de Călinescu, în care vede o capodoperă a genului, dar și proză nefectivă (**Monastirile din România și Călatoria arheologică în România**), pe care o reține în chip deosebit pentru stilul digresiv și pentru arta îngroșării caricaturale, în linia argeșiană de mai tîrziu. În răspăr cu opinile consacrate, Mircea Scarlat îl exaltă pe autorul **Mozaicului** tocmai pentru radicalismul său estetic, din păcate abandonat și rămas fără ecouri în propria-i operă.

În ciuda avalanșei de informații pe care o manevrează (lucru obișnuit la Mircea Scarlat), eseu dedicat lui Bolliac e scris într-un stil deloc arid, fără platitudini și fără formulările inexpressive din cărțile anterioare. Eleganța e căutată cu insistență, însă, cînd se repetă abuziv, devine supărătoare și stridentă: „dumnealui Constantin Radovici din Golești”; „dumnealui Eminescu, Slavici, Caragiale, Macedonski și alții alții”; „dumnealui Alexandru Odobescu”. Emanciparea stilistică e numai parțială, fiind una de natură mimetică, și inconsecventă, căci, alături de pasaje alerte și incitante, aflăm și imagini deosebite de felul acestora: „talentul scriitoricesc s-a cristalizat asemenea lacrimilor de chihlimbar...” Două lucruri rămîn însă incontestabile în scrisul lui Mircea Scarlat, probitatea și seriozitatea, care sînt o formă de reprimare a fanteziei critice.

RADU G. ȚEPOSU ■

CAP LIMPEDE

● **Amestecate.** Într-o cronică din **Viața studentească** (nr. 44/1985), Ileana Dănilache vorbește de „un film compus de regizorul Doru Matei despre canotori și schiul lor”. Intrucît e vorba de două sporturi diferite, nu este destul de greu să înțelegem cam în ce fel vor fi minuind schi-fiștii pagaia. Amestecînd lucrurile în acest mod, nu departe vor fi vrîmurile cînd vom ajunge să discutăm despre schiori și schiul lor!

● **Părinți și copii.** Aflăm din revista **Dialog** (nr. 107-108/1985) că grupul de

teatru „Ars Amatoria”, al studenților filologi din Cluj-Napoca, a oferit un spectacol colegilor lor ieșeni, cu piesa **Englezeste fără profesor**. Ce bine era dacă respectivii actori ar fi încă studenți, însă ei au terminat facultatea cu șapte ani în urmă. Grupul de care vorbește cronicarul **Dialogului**, despre care și noi am scris, se numește **Ars Amatoria & filii**. Celălalt grup nu mai joacă demult teatru. (Radu G. Țeposu).

● **Stare de peisaj.** Niciunde altunde nu putea fi mai bine

Fată din Drăgus

aflată și expusă simțirea stării de peisaj, decît la porțile spațiului de sat românesc. Așa a fost să fie gîndită expoziția de fotografie a lui Dan Dinescu de la Muzeul Satului. Ca o părere, ca o stare veșnic retrăită cu lumini și umbre încifrate în simbol și mit. Din așezarea calmă a compozițiilor fotografice se desprinde starea de echilibru a naturii, la ceas de împăcare dintre zi și amurg, cînd apropierea se-ngeamănă cu depărtarea, fără ca una să triumfe în absența celeilalte. Desfășurate în plaiuri și vilcele, în punți și te-

Un succes... regretabil

Că publicul nostru are nevoie de comedie (și nu de acum, ci dintotdeauna!), că este capabil să se atașeze de reușite cu o generozitate de excepție — este un adevăr deja vechi. O probă nouă este însă „asaltul” entuziast al bucurărilor de la casele de bilete ale cinematografului Scala, unde, în săptămâna care a trecut, a rulat în premieră o „comedie de actualitate care continuă acțiunea peliculei de succes **Buletin de București**” (cf. anunțurilor destinate publicității), intitulată **Căsătorie cu repetiție**.

Filmul lui **Virgil Calotescu**, scris de **Francisc Munteanu**, merge într-adevăr în continuarea aventurilor cvasimatrimoniale ale lui Radu și ale Silviei, (**Mircea Diaconu** și respectiv **Catrinel Dumitrescu**), dar, din păcate, numai pentru a le pune punct într-un epilog cam grăbit, cam prea atent să nu se lase nici o porțiță de neînțeleasă presupuneră. Reînținți, prin complotul nevinovat al întâmplării, pe meleaagurile semiagricole ale Bolintinului, ea ca inginer agronom, el ca medic veterinar și amândoi ca locatari ai aceluiași apartament recent construit pentru intelectualii comunei, cei doi tineri „repetă”, de astă dată cu ceva mai multă convingere, episodul căsătoriei, bucurându-se de aceeași participare duos demolatoare a „mămichi” (**Draga Olteanu-Matei**), acompaniată însă mai puțin de nea Costică (**Octavian Cotescu**, probabil în ultimul său rol pe ecran) și mai mult de cumnatul Mitică (**Mitică Popescu**). Iși mai dau concursul la incurcăturile destul de căznite o duie intrigantă, pe nume **Serfica (Rodica Mandache)**, o bibliotecară pempantă (**Mariana Calotescu**), niște socri de vocație... neimplinită (**Aurel Giurumia** și **Rodica Popescu-Bitnescu**), o primărie principală, (**Mariana Cercel**), un președinte de C.A.P. în plină campanie (**Costel Constantin**), un profesor de muzică fantast și bovaric (**Radu Gheorghe**), un ofițier veterinar care fumează, împotriva regulamentului (**Vasile Nițulescu**) și alții.

Dacă **Buletin de București** (comparația se impune, concurența e obiectivă, de vreme ce e o autoconcurență) avea ritm, avea haz, avea personaje atașante și demne de reținut, **Căsătorie cu repetiție** (oare chiar nu se putea evita stridentă cafonie din titlu sau flagrantă virgulă dintre subiect și predicat care apare la un moment dat în rezumatul seriei anterioare?) substituie ritmul și reflicuri facile, cum ar fi, de pildă, mărirea vitezei de proiectie și deci deducerea din formula filmului mut; înlocuiește hazul cu dialoguri fără conținut și transformă personajele fie în umbrele celor ce au fost (**Catrinel Dumitrescu** și **Mircea Diaconu** fac eforturi să psătreze „în viață” pe Silvia și Radu, destul de vizibil stinjenți de precaritatea noilor întâmplări, celălalt cuplu, **Draga Olteanu-Matei** și **Octavian Cotescu**, aflat cam în aceeași situație, are însă avantajul bufonadelor), fie creații noi, insuficient sedimentate, rămase la stadiul de mici compoziții individuale (**Mitică Po-**

pescu, Radu Gheorghe, Rodica Mandache).

Căsătorie cu repetiție seamănă cu o parodie a originalului (efect subliniat intrucivă și de muzica lui **Temistocle Popa**, de care ne indoim că se simțea nevoia, sau cu gospodărească acțiune de a face dintr-o haină mare „una mică, în beneficiul copiilor mai săracuți. Filantropie inutilă pentru că toți acești tineri care-și caută eroii îndrăgiți pe ecran au și merită să aibă mult mai mult.

Reamintim, așa cum se cuvine, că imaginea a fost asigurată de **Valentin Ducaru**, decorurile — de arh. **Dodu Bălășoiu**, iar costumele — de arh. **Andreea Hasnaș**.

TANIA RADU ■

Un talent disciplinat și sigur

Catalogul expoziției de obiecte textile și țesături pictate de la Simeza al **Gabrielei Cristu** se deschide cu o butadă din **Boris Vian**, butadă ce zice mai mult decît o bibliotecă de scrieri estetice despre relația artist-realtate: „Povestea e în întregime adevărată, de vreme ce am născocit-o de la un cap la celălalt”.

Pictura cea mai acuzat realistă nu-i, pină la urmă, decît tot o născocire. Programul „hipper-realismului” dezvăluie, la o citire dezlegată de prejudecăți, cea mai spășită recunoaștere a faptului că, în artă, nu încap decît născociri adevărate și instituționalizate de timp și de necesitate spirituală. La creatorii cu destinul autenticului, cercul, cum spune un gânditor contemporan, se închide întotdeauna. Născocirile au, la aceștia un indice de plauzibilitate superior adevărului, din care se dezvoltă.

Cînd într-o expoziție ai ocazia să cugeți la treburi atît de cuprinzătoare, e semn că în această adunare de născociri chestiunea creației e pusă bine, cu adîncime și cu spor. În expoziția **Gabrielei Cristu** vedem compoziții parietale și compoziții spațiale (materialul fiind aproape tot textil), dar ne vine peste mină să vorbim de tapiserie. Tehnicile sînt, e drept, deduse din inventarul de tehnici al artei țesutului, numai că revăzute și adăugite cu funcții și expresivități noi. Manifestarea e ceea ce se cheamă, cu un termen îndejuns de ambiguu ca să îngăduie și postura, dar adeseori și impostura, o „ambientalizare”, numai că una plină de proprietate, cu repera care au și ideea viguroasă, și finețe în execuție. Te însoțește sentimentul de nou, dar nu și acela de grătit. Simți că tot ce vezi e mai aproape de tradiție, ca tapiseria zisă tradițională (bidimensională și de reprezentare quasipicturală). Din ce pricină, oare?

Materialele aflate la îndemîna artistului decorator au încă frumuseți (expresivități) de folosit, mai bine zis de descoperit. Lucrul textil dovedește ceva foarte uman în textură și în feluritele lui înfățișări. Problema, la un creator de tapiserie, e cum să facă sensibile aceste disponibilități atingătoare de uman ale materialului, cum să atragă atenția asupra unui meșteșug ce trimite spre filozofie, de multe ori pe un drum mai scurt și mai desfășurat decît chiar meșteșugul picturii. Imaginile, adică figurativul în creația **Gabrielei Cristu** semnifică în sensul

unei reidentificări a naturii umane. **Gabrielei Cristu** născocesc niște personaje textile cu o viață, am fi îndreptății să zicem, specifică și, totodată, interesantă felul de viață al nostru, mulțimea de interese sufletești ale celui ce vine să le înțeleagă. **Gabrielei Cristu** are un talent disciplinat și sigur orientat care aduce soluții de ținut minte într-un domeniu excedat de facilități avîntate și de agreabil. O poveste „în întregime adevărată” și — fie-ne îngăduit să ne slujim de un cuvînt aproape compromis de o critică uscată și snoabă — frumoasă.

TUDOR OCTAVIAN ■

Radio — T.V.

Nevoia de amintiri

Titus Vijeu, redactorul emisiunii radiofonice **Clubul artelor** de duminică trecută, ne-a convocat pentru a sărbători pe doi mari scriitori români: **Mihail Sadoveanu** și **Gib I. Mihăescu**. Ne-a oferit o bandă din **Fonoteca de aur a Radioteleviziunii** cu un fragment din poemul lui **Nicolae Labiș Mihail Sadoveanu** în inegalabilă interpretare a lui **Ludovic Antal** și un eseu al lui **Romulus Rusan** despre ecranizările după **Sadoveanu**, cel „zidit în muntele creației sale”. Despre zestrea de spirit lăsată literaturii române de **Gib I. Mihăescu**, „exploratorul apelor mîloase ale subconștientului uman”, a vorbit cu căldură și cu deosebită prospețime de informație și sentimente, așa cum a scris mereu de-a lungul anilor, **L. Kalustian**.

După ce **Istoria filmului mut** s-a terminat, ni se oferă, cum nu se poate mai firesc, **Istoria filmului muzical**. Adevărat avertismentul din primul episod: „Nu vă faceți iluzii, nu veți mai întîlni alții ca ei!”. Dansul cu un cuier, strălucitul număr al pantofilor zburători, suaviele sau îndrăcitele dansuri alături de **Ginger Rogers**, pe scurt cariera lui **Fred Astair** au incîntat și vor mai incînta, cu siguranță, multe generații. Ca și a altor mari actori care au cîntat și au dansat în spectaculoasele montări de pe platourile **Studiului MGM**.

Și pentru ultima ediție a **Albumului duminical**, redactorul ei, **Gh. E. Marian**, a găsit un bun pretext de prezentare, după ce **Eugen Dumitru** a ilustrat-o pe cea precedentă cu fotografii pentru inimă somnate de cel ce a fost incomparabilul artist **Aurel Mihailopol**, **Excellence F.I.A.P.**

Fiecare clipă devine trecut, dar nu toate sedimentează istorie. Am văzut de curînd, într-o emisiune deloc plicticoasă, alcătuită de **Marga Huss-Crăciun** și **Marcela Popescu**, cea de după filmul cu **Simone Signoret** — pe care de data aceasta televiziunea s-a grăbit să ne dea prilejul s-o revedem la puțină vreme după ce și ea a părăsit scena vieții — un dans cu umbre pe melodia cîntecului **Doinei Badea „Ploaia”**. Și ne-am amintit, cu siguranță toți pe care i-a ajutat vîrsta — lată un mic privilegiu al vîrstei! — de emisiunile lui **Alexandru Bocănet**. Pentru că întotdeauna oamenii și-au adunat amintiri, ce minunat și util ar fi dacă într-o redacție din **Calea Dorobantilor** s-ar închea o echipă care să realizeze o **Istorie a Televiziunii Române**.

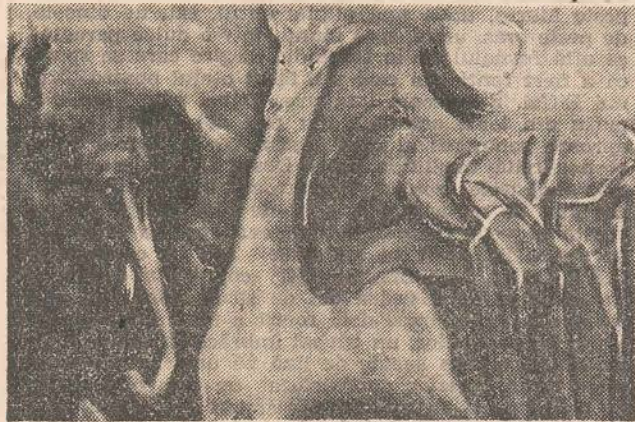
REGHINA VĂRVICI ■

RADU CARNECI vă prezintă o carte de artă

În miezul artei

A coperind cu creația sa — pictură, grafică, tapiserie, ceramică, poezie, traduceri, proză — peste șase decenii, **Margareta Sterian** a împlinit o operă, am putea spune, monumentală, începînd cu acei copii din **Drăguș**, continuînd cu perioada newyorkeză, trecînd prin minunile de la **Moși**, ajungînd la **Iupercariile** de la **Brănești**, paralel traducînd din poezia americană, brodindu-și covoarele în spiritul folclorului autohton, editîndu-și poemele de o seninătate gravă, scriindu-și prozele de notație autobiografică. Fără-ndoială, avem de-a face cu un tip de creator „renascentist”, multilateral inspirat și tot la fel cuprinzător de domenii ale sufletului, în stare a-și ridica singur — prin opera-i — o statuie de nepierire.

În excelentul album de artă, recent publicat de Editura „Meridiane”, care ne-a prilejuit aceste gînduri, pictura **Margaretei Sterian**, pentru prima dată și pe merit prezentată în această formulă impunătoare, ne deslușește drumul său mereu urcător. Este, fără nici o tăgădă, unul din traseele cele mai alese pe care vrun artist le-a parcurs la noi, în acest veac al atîtor prăbușiri și înălțări. Consecvență sieși, pictora (ne însușim, deci, termenul! lui **Miron Radu Paraschivescu**) este în fond consecvență spiritului culturii noastre, a celui umanism care i-a însoțit întotdeauna pe adevărații creatori. Pe chipurile eroilor săi, deci în sufletele acestora — fie că e vorba de acei copii „celebri” din **Drăguș** sau de **turcoica la Moși**, de **călăreața de circ** ori de **portretul Liviei Ciortea** (o adevărată capodoperă), fie că privim **judecata lui Paris** ori **acel grup la sfat** din întinsul ciclului al măștilor, ori **nunta și întîlnirea** din același ciclu, desigur unic în felul său în istoria artelor noastre, vom afla fără nici o excepție acel tragism luminos care vine din spiritul culturii populare românești, de la **Miorița** și **Meșterul Manole** pînă la nesfîșitele din frescele de la **Sucevița** și **Voroneț**. Este, așadar, o izvorîre firească și o continuare, totodată, într-un plan contemporan, al acestui filon de aur al etnicității și temeliei noastre de suflet. **Margareta Sterian** a înțeles încă de la începuturile sale artistice acest lucru: nu poți deveni al tuturor (al lumii) dacă mai întîi nu ești al tău însuși (al nației tale), întreaga-i operă respirînd această taină nu de toți înțeleasă. Fiindcă oricare imagine din această excepțională tipăritură (și aici aducem laude editurii „Meridiane” și meșterilor de la „Arta grafică”) respiră acel univers de semne atît de autentice, creat de artistă într-o permanentă reinnoire, demonstrînd o eloc-

Grup de animale

In acest număr reproduceri după lucrări ale pictoriței **MARGARETA STERIAN**

ventă moralitate a actului creator, luminînd din interior acea discreție pe care numai siguranța talentului, detașarea față de concretul imediat și, nu în ultimă măsură, sensibilitatea neobișnuită și teama de necunoscut puteau s-o guverneze. Cu această bogată zestre sufletească, **Margareta Sterian** — cu voia ori fără voia ei! — intră în galeria marilor artiști alături de **Petrașcu, Iser, Palady, Tonitza, Catargi, Teutsch**, și mai ales, alături de cei din gruparea avangardistă-modernistă, reprezentată de **Marcel Iancu, Mac Constantinescu, Maxy, Milița Petrașcu**, dînd, împreună cu aceștia, contribuția bogată a artelor noastre la strălucirea artelor europene și universale ale secolului douăzeci.

Dacă „avec l'âge, l'art et la vie ne font qu'un”, așa cum sublinia **Dan Hăulică**, citîndu-l pe **Braque**, **Margareta Sterian** ilustrează exemplar aserțiunea în cauză cu întreaga-i existență. Reluăm această idee din bucuria pe care ne-o procură această „carte de viață și artă”. Mărturiile din antologia de texte (în care depun semnătură, între alții, **Eugen Ionescu, Zaharia Stancu, Dan Botta, Petru Comarnescu, Mihail Sebastian, Ionel Jianu, Perpessicius**, dar și **Geo Bogza, Edgar Papu, Dan Hăulică, Eugen Simion, Dan Grigorescu, Nicolae Manolescu, Olga Bușneag, Augustin Buzura, Virgil Mocanu**) reflectă și ele faptul că, încă din primele etape ale creației sale și continuînd pînă azi, opera **Margaretei Sterian** în multiplele-i ipostaze, poartă amprenta biografiei sale, a etapelor pe care le-a traversat. Punctăm și aici această chestiune, deoarece ni se pare că opera lirică (iar artista noastră este o mare lirică în tot ceea ce face) convinge și se impune iubitorului de frumos și timpului tocmai prin acest biografism subtil, îmbietor și transparent ca un vis în nesfîrșire. Realitatea vieții și a lumii artistei trece într-o altă realitate, aceea a creației sale, așa cum taina rătăcirii pomului trece cu întreaga-i putere, dar alt fel, în taina fructului pe o parte rumen de soare, avînd-o pe cealaltă în puterea umbrei. Datorită **biografismului** care, conjugat cu spațiul autohton în care se desfășoară, creează acea imagine de inconfundabilă originalitate, opera **Margaretei Sterian** se bucură de o primire cu totul aparte și peste fruntariile țării. Fiindcă, numai această unicitate de expresie subliniat națională îi interesează pe căutătorii de frumos din **Paris** ori **Moscova, New York** ori **Tokio, Berlin** sau **Roma**. **Margareta Sterian** face, fără nici un dubiu, parte din acei artiști oriînd și oriunde reprezentativi pentru cultura românească.

CAP LIMPEDE

rase, în clăi de fin și brazde arate, în copaci și urme pe zăpadă, fotografiile surprind și chipul omului, chiar și atunci cînd, prezența lui e doar sugerată. Discreția acestor ipostaze amplifică starea de liniște, de izolare, și de singurătate, subliniindu-se astfel o trairnică armonie, în firea umană și chiar firea naturii. (**M. Bogdan**).

● În zilele de 1-3 noiembrie, la Craiova, s-a desfășurat cea de a XI-a ediție a **Festivalului concurs Interjudetean de creație literară „TRAIAN DEMETRESCU”**, organizat de către Cen-

trul de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă **Dolj** în Casa de cultură a municipiului Craiova și Societatea literar-artistă „Traian Demetrescu” din localitate.

Festivalul, desfășurat, în principal, la sediul Casei de Cultură — al cărei director, **Marin Văduva**, s-a dovedit a fi o gazdă desăvîrșită — dar și la sediul Casei memoriale „Traian Demetrescu”, a întrunit, prin diversitatea programului și competența celor ce au susținut o serie de comunicări, o veritabilă întîlnire de lucru, printre participanți numărîndu-se o

serie *de personalități culturale craiovene, cit și invitați: scriitori, critici, cineasți, oameni de teatru etc. Au fost astfel prezente, printre alții: conf. univ. dr. **Ion Pătrașcu**, președintele Societății literar-artistice „Traian Demetrescu”; criticul și regizorul de film **Adrian Petringenaru**, scriitorii **Artur Silvestri, Sîna Dănculescu, Alexandru Florescu, Ovidiu Ghidirmic**, precum și membrii — mai vechi sau mai noi — ai cenaclului literar al societății. S-au ținut o serie de comunicări — precum „Contribuția scriitorilor olteni la

dezvoltarea literaturii naționale”, temă ce a stat la baza unei dezbateri mai largi, s-au vernisat expoziții de artă plastică, actorii ai Teatrului Național craiovean au recitat versuri din opera poetului care a fost „patronul spiritual” al întregii întîlniri. Premiile oferite în încheierea festivalului au încununat, în ultima zi, un barem valoric ridicat, pe care membrii fondatori ai cenaclului înființat acum 30 de ani — printre care se numără și autorul acestor rînduri — l-au remarcat cu vie și sinceră bucurie. (**Horia Pătrașcu**)

Deva - ceasul calm al munților de aur

Doă cetăți : Cetatea Devei și Deva — cetate de sticlă și lumină constrinse doar de inepuizabila fantezie a

Sugestii pentru fabrica de ilustrate

Ca să înțelegi lunecarea în timp a acestui oraș trebuie să pornești de departe. Fie dinspre cîmpurile largi ale văii Mureșului, de unde încerca să se ridice Aurel Vlaicu, fie de la Serbările Astrei la Orăștie, fie din lumea discretă a ceferiștilor de la acea intersecție de drumuri cosmice de oțel care este Simeria, sau de peste Mureș, unde mai pîlpie aurul, sau de dincolo, de peste oraș, unde, spre munți, într-o dulce paragină se află furnalul de la Govăjdia despre care se spune că a fiert fonta din care s-a făcut oțelul pentru Turnul Eiffel. E în toată lunecarea Devei prin timp cîte puțin din toate acestea, dar mai ales aerul liniștit, aproape somnoros al unei așezări căzute într-o dulce și nesfîrșită meditație. Căci Deva, înainte de toate, este simburile crescut și răscescut într-un loc binecuvîntat de munți, de ape și de ploaie. Iar simburile acesta se vede în muzeul județean spre care, cu ani în urmă, încărcăți în autobuze sau în camioanele C.A.P.-urilor, se îndreptau toți copiii din comunele județului spre a vedea oul de struț, dar mai ales fotografia de aproape doi metri a unui țărăn de pe Valea Mărtineștilor, un bărbat îmbrăcat în haine albe, de cîneapă, cu un suture de lînă pe umeri și cu niște plete lungi, retezate cu foarfeca de tuns oile. Arăta ca un țărăn și ca un luptător și toți cei care îl priveau se întorceau cu gîndul la daci, în ciuda faptului că fotografia provenea abia de la începutul acestui veac. Deva era și mai este un amestec de umor țărănesc, de tipul glumelor cu Zăroni, de eleganță discretă, de ingeniozitate, dar mai ales de gospodari. Cu anii, pe măsură ce a crescut, căci înainte de-a avea o inimă de oțel, Deva a fost un fel de comună cuminte, purtîndu-și cu respect stindardul istoriei sale așezate deasupra — zidurile cetății, orașul a adunat gospodării de pe Valea Mureșului, aurarii din munți, minierii din preajma Hunedoarei, mocanii din Pădureniș, și fiecare a adus cu el rîvna casei sale, aerul acelor gospodării cu porți înalte, cu case solide, ornate în jurul ferestrelor cu amorași și flori de ipsos. Toți oamenii aceștia, bucuroși și mîndri că s-au mutat la oraș, au adus cu ei ce era mai bun în viața lor, discreția și hărnicia, seriozitatea și tăcerea, temeinicia și truda, dînd așezării un aer cu totul aparte, între spectaculos și discret, între bun gust și anvergură, între ordonat și monumental.

Multă vreme Deva a trăit în umbra Hunedoarei. Cînd se bătea piatra pentru talpa oțelului și mai tirziu, cînd Hunedoara umplea zările, cînd regiunea și mai apoi județul au primit denumirea ținutului, doar trei, cel mult patru oameni dintr-o sută ar fi zis că Deva e totuși capitala județului Hunedoara. Era, dar din mai toate punctele de vedere lumea cuptoarelor se ținea înainte. Avea piață mai bună,

blocuri mai înalte, spital cu două clase mai bun, castel mai frumos. Culmea, administrativ, întiiul oraș al județului nu era nici măcar al doilea. După Hunedoara veneau Petroșanii, altă căldare de foc a județului, și abia mai apoi așezarea de la poalele cetății. Pe aici oamenii veneau mai mult după aprobări și după hîrtii, și mulți au trăit sentimentul acesta vreme de decenii, fără să ia în calcul nici spațiile comerciale, nici uzina de putere de la Mintia, nici acel Chicago al cimentului, adică Chișcădaga, nici întreprinderile, nici creșterea cartierelor, nici minele, minereurile și minerii din apropierea orașului. În centrul municipiului au apărut hotelurile, casa de cultură, statuile. Și-a deschis porțile și magazinul Ulpia, căruia o mare parte din locuitorii orașului îi spun Hulpia. Și cu toate acestea lumea a rămas cu privirea întoarsă spre Hunedoara și spre Petroșani, chiar și atunci cînd au aflat cu mirare că Deva are 95 000 de locuitori, că are bulevarde de mare oraș, că toată căldura caselor vine de la Mintia, că orașul acesta își aduce apa din Munții Retezatului, respectîndu-se cu izvoarele de pe Rîul Mare.

Cum te apropii de Deva dinspre Simeria, pe șoseaua largă, cu mai multe benzi de circulație, concepute și construite cu dezinvoltură, ai impresia că orașul din fața ta se întinde în mică măsură la poalele cetății și ale munților și în mai mare măsură pe sub ei, în subterane de piatră. Abia cînd descinzi pe Bulevardul Decebal descoperi că muntele îți închidea orizontul și îți crea o iluzie optică. Între munte și Mureș, palpită cu calm un oraș din cele mai liniștite, care și-a așezat industria în locuri discrete, spre a nu violenta privirea, aerul și tihna localnicilor. În felurite chipuri Deva a ieșit spre lume. Cu mărfuri, cu embleme, cu sportivi, cu dansuri populare. Un inginer tînăr, cercetător în Capitală și crescut în fumul locomotivelor din Simeria, după cîțiva ani de anonimă bucureștean, s-a întors la Deva. Tiberiu Bedea a coborît în gara orașului cu nu prea multe sale bagaje bucureștene (de toate avea și are Deva, în afară de gară, aflată acum în construcție) și astăzi el este șeful filialei I.I.R.U.C. din municipiu, o instituție care repară tehnica de calcul a județului (atît de cîntat în obsedantul refren „În județul Hunedoara / păm în județul Hunedoara...”) ajuns acum între cele de vîrf ale țării.

Deva arată așa cum arată pentru că fiecare locuitor a trudit la înfățișarea sa. Și dacă Hunedoara este inima fierbinte a unui ținut, atunci Deva este înțelepciunea senină a munților care veghează Mureșul la întîlnirea sa cu Apusenii de aur.

CORNEL NISTORESCU ■

Înălțimi ce te cucereșc fie

În acest sfîrșit de an Deva li se oferă arhitecților ei ca binemeritat dar

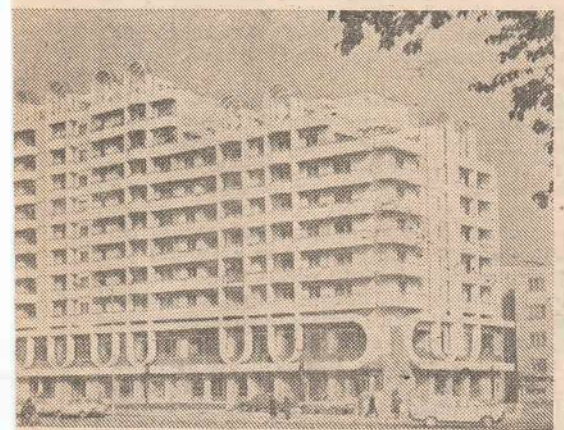
Fotoreportaj de ELENA GHERA

eturală

monie fie prin simplitate

Cîte ceva
din
ceea ce
numim
viață

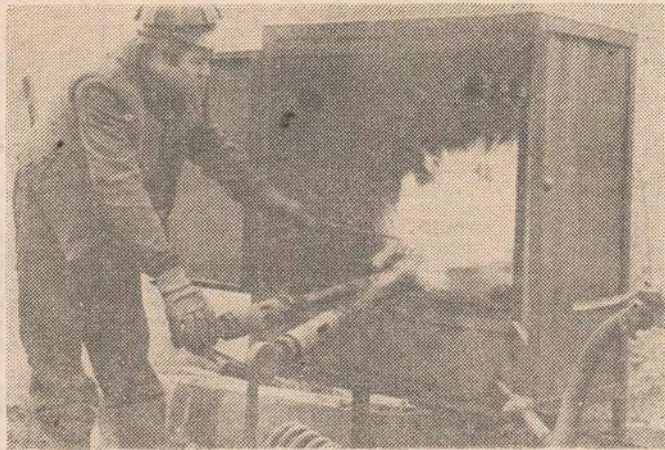

Restaurantul autoservire Central a demonstrat că poate să depășească planul de desfacere lunar de la cinci sute de mii la șapte. Un tur de forță a fost chiar milionul pe care l-au atins în luna în care au stat cu schimbul noaptea lângă plită și dimineața, la ora 6, linia de autoservire era plină și diversă

Pulsul unui oraș de talia Devei nu-l simți decît urmînd viața în amănunt; viața ce și se descoperă, aproape, la fiecare pas. Lumea are pretenții, vrea să treacă de la rău la bun, de la bun la foarte bun și de la foarte bun la excelent. Pretenții firești ce-și au acoperire în efort. Anul trecut unui număr de aproape 40 de apartamente cu un grad avansat de uzură li s-au făcut îmbunătățiri, trecînd astfel de la confort 3 și 4 la un confort superior. Pretențiilor de mai bine le-au venit în întîmpinare oamenii cu însăși participarea lor cu ore de muncă patriotică, cu idei și cu însuflețirea de a le pune în aplicare. Întreprinderea de recuperare și valorificare a materialelor refolosibile a primit, anul trecut, Ordinul Muncii clasa I. Pentru ce? Pentru că și-a luat în serios activitatea pentru care există de fapt. Un simplu exemplu: anul trecut s-au strîns 80 tone de sîrmă. După prelucrarea unei tone de material, adică separarea sîrmei de oțel din miez, de cea de aluminiu, au rezultat nu mai puțin de 1 620 de lei, ori raportată suma la cele 80 tone ne dăm seama ce înseamnă, de fapt, eficiență

La parterul unui modern și recent bloc de pe bulevardul Decebal, un magazin și o firmă care intrigă nu prin elementele și ambianța care le definesc. Sticla de sus pînă jos, perdele de sus pînă jos. Mobilier alb, suplu și discret cu aer de cofetărie. Dar, e pur și simplu o sifonerie!

Oamenii caută idei. Și le găsesc. La punctul de revizie al vagoanelor ce vin încărcate cu cărbuni al Termocentralei de la Mintia, Aurel Bozan a amenajat o mică forjă pentru a-și repara singur o serie de piese care, altfel, ar fi trebuit să străbată kilometri pînă la uzina de reparații din Simeria. Și treaba durează, acum, o jumătate de oră în loc de două zile.

Școala sau viitorul la timpul prezent

Rîd copiii, rîd copacii...

Intr-o zi senină a acestei toamne, am mers și eu în pădurea deasă și goală, cu copiii. Și au început copiii să rîdă, să rîdă... Rîdeau și alergau. Alergau și rîdeau. M-am oprit. I-am lăsat să zburde. Am văzut și am simțit cum se înveseleau copacii, cum rîdea pădurea. Am căutat în amintire, din anii mei de școală, un moment asemănător. Nu l-am găsit. Cum eram noi? Cum sint copiii de acum? Cum învățăm noi? Cum învățăm ei?

Sint întrebări pe care și le pun mai ales părinții, cînd li se pare că, acum, la școală e mai greu decît „pe vremea lor”. Afirmatia — neîntemeiată — vine din necunoașterea evoluției și inovației în învățămînt.

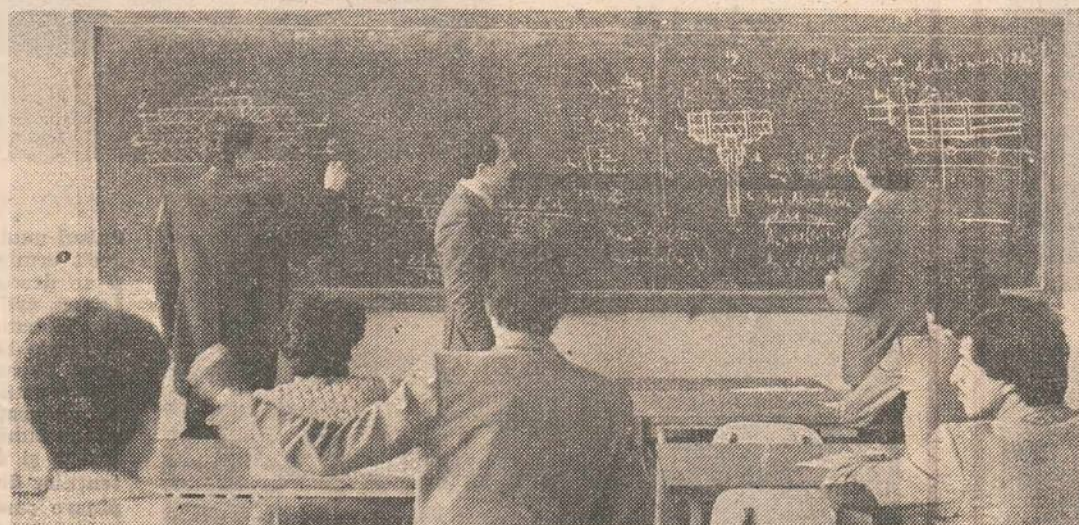
Sub impulsul dezvoltării sociale accelerate, al revoluției tehnico-științifice, al progresului în toate domeniile practicii umane, al cerințelor noi de forță de muncă și de făurire a unui nou tip de personalitate, și în sistemul de educație apar noi moduri de abordare a fenomenului, noi soluții, noi tehnologii.

Elevul „cuminte”, docil de altădată, care memora tot ce i se preda și nu ieșea din cuvîntul dascălilor, așteptînd la fiecare pas indicații, nu mai reprezintă idealul școlii contemporane. Astăzi, unul din obiectivele importante ale școlii este formarea elevului creator. El se deosebește fundamental de elevul „clasic” al școlii tradiționale prin atitudinea sa nouă față de învățatură, prin motivația profundă a actului învățării, prin orizontul larg în care se mișcă, prin accentul necentenit pus pe produsul activității sale, prin coparticiparea la procesul de instruire, prin capacitatea de a-și evalua rezultatele.

Desigur, în învățămîntul primar, toate acestea nu sint încă foarte vizibile, dar nu e mai puțin adevărat că aici este terenul cel mai fertil pentru „semănat”, aici sămînta încolțește și începe să crească, florile și roadele aici își au rădăcina, de aici încep să se hrănească.

În ultimii douăzeci de ani, în învățămîntul primar — ca peste tot de altfel — s-au produs schimbări, ca urmare a căutărilor susținute, a activităților de cercetare, a deschiderii impresionante a viziunii în toate domeniile, s-au adus asadar numeroase îmbunătățiri programelor și manualelor școlare. Respectînd tradiția valoroasă a învățămîntului nostru — care s-a bucurat de o faimă deosebită pe plan european în deceniile interbelice de pildă —, prelînd experiența și pilda multor dascăli români, înzestrați, cinstiți, vibrînd de patriotism și care s-au dăruit operei de luminare a cugetelor, a apărut o strategie no-

vatoare, care îmbogățește metodele tradiționale și militează pentru o îmbinare dialectică a ceea ce a fost valoros cu elementele de inovație. Scopul principal al acestui flux innoitor este formarea omului nou, capabil să răspundă solicitărilor unei societăți complexe și aflată în spectaculoasă expansiune, capabil să contribuie creator la dezvoltarea ei. Elevul claselor primare este „materialul” cel mai potrivit pentru pregătirea viitorului elev creator, a viitorului specialist

creator în domeniul său. Misiunea învățătorului — pe cît de dificilă, pe atît de minunată — este de a deschide porțile cunoașterii acestor zeci de perechi de ochi limpezi, întrebători, uimiți, cu adîncimi care așteaptă a fi descoperite și cunoscute, cu scîlpiri de inteligență și nerăbdare, acestor copii, cu minți și suflete ce așteaptă să fie îmbogățite cu pozoaba învățării. El, învățătorul, trebuie să trăiască ardent bucuriile și neacazurile fiecărui copil, trebuie să stimuleze în fiecare natură individuală curajul de a se autodepăși, de a aspira la perfecționarea umană.

Cu adevărat „modernă” trebuie să fie în primul rînd concepția nouă privind locul și rolul său în aplicarea strategiei didactice. El, învățătorul, trebuie să albe talentul, imaginația și puterea de a vedea cu ochii minții lumea în care va activa omul viitorului. Desigur, nimic nu se înfăptuiește de la sine. Pentru ca aceste deziderate să devină realitate, e încă nevoie de timp și de strădanii neobosite.

Inv. **LUCREȚIA RANGA** ■
Școala generală
„Vasile Alecsandri”
București

este ca elevii noștri, victorioși într-un dificil concurs de admitere, să nu fie doar buni specialiști, ci personalități multilaterale dezvoltate, receptive la nou, dornice de a cunoaște cît mai mult și cît mai profund: oameni cu serioase cunoștințe și deprinderi în informatică, dar oameni ai epocii pe care o trăim. Se subînțelege aici responsabilitatea pe care o avem fiecare dintre noi în predarea unei anumite discipline la nivelul cel mai înalt. Misiune facilitată și de faptul că liceul este dotat cu două laboratoare ultramoderne de fizică — unice în țară — realizate după un proiect propriu al liceului, cu

diversitatea domeniilor în care vor putea fi eficienți, cu deprinderi și abilități în folosirea tehnicii de calcul.

Cîteva exemple. Elevii noștri au obținut și obțin performanțe în olimpiadele școlare. În anul școlar trecut, echipa liceului a ocupat locul I în competiția națională a informaticienilor-liceeni. Victor Nistor, cîștigătorul olimpiadelor internaționale de matematică din 1973 și 1980, se număra atunci printre elevii noștri iar acum, campionul balcanic la matematică, (clasa a X-a), Beli Nicolae, poartă matricola Liceului de matematică-fizică nr. 1 București.

Dezvoltarea și modernizarea

tegrantă, specifică și valoroasă a istoriei omenirii. „Avem un trecut cu care ne putem mîndri — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu. În condiții grele, poporul nostru și-a păstrat ființa națională. În această parte a lumii el a fost un factor de progres și civilizație, și-a adus contribuția la mersul înainte pe calea unei vieți mai bune. Iată de ce, noi, comunistii, cinstind pe cei care în trecut și-au dat viața pentru fericirea poporului, tragem din lupta lor învățăminte pentru prezentul pe care-l făurim și totodată pentru a pune bazele viitorului”.

Cunoașterea, cinstirea și continuarea creațiilor înaintașilor este o piatră unghiulară a întregului proces de creare a omului nou. Istoria reprezintă, aici și acum, un fundament al activității politico-ideologice, de educare patriotică, revoluționară a tuturor fiilor țării, cu precădere a tinerei generații. Păstrată și venită din vremuri ca dimensiune majoră a spiritualității românești, istoria patriei și-a găsit un loc central firesc. Trecutul glorios, cea mai prețioasă moștenire pe care trebuie să o dezvoltăm și să o îmbogățim se prezintă ca o istorie unică și unitară. Dezvăluindu-ne permanențele, istoria ne explică mersul înainte și ne potențează capacitatea de a ne făuri viitorul. Ca nici una din generațiile trecute, avem azi o metodologie științifică, clară și obiectivă, care permite o abordare și prezentare, în deplină concordanță cu adevărul, a tuturor laturilor vieții naționale. Activitatea pe tărîmul istoriei, mai ales în ultimele două decenii, pe fundalul general al celei mai generoase epoci de împliniri din istoria românilor, a înregistrat progrese deosebite prin realizări de remarcabilă valoare. Partinitatea în istorie joacă un profund rol dinamizator atît în activitatea de cercetare cît și în răspîndirea cunoștințelor de istorie realizată sistematic prin cele mai variate forme, în primul rînd prin sistemul de învățămînt. Problemele istoriei nu mai sint astăzi un apanaj de strictă specialitate, ci probleme generale ale teoriei și ideologiei comuniste. Aparținînd domeniului larg și complex al științelor sociale, istoria își aduce o contribuție majoră la formarea unor profunde convingeri politice dinamizatoare și mobilizatoare privind caracterul just, istoricește determinat, al programului partidului de edificare a societății noi pe pămîntul patriei. Educația patriotică impune cunoașterea și deci prețuirea glorioaselor tradiții de luptă a poporului nostru. Istoria patriei se prezintă ca un tezaur inepuizabil și inestimabil de învățăminte pentru orezent și viitor contribuind în mod esențial la consolidarea unității întregii noastre națiuni.

Prezîntînd progresul nostru trecut și prezent dar și evoluția milenară a umanității, istoria este în același timp și un mijloc principal de educare în spiritul solidarității revoluționare internaționale pentru crearea unui climat de prietenie bazată pe stimă și respect, de pace și colaborare între popoare.

Prof. **GHEORGHE ZBUCHEA** ■
Liceul „Nicolae Bălcescu”
București

laborator fonic, laboratoare de chimie, biologie, cabinete de științe sociale și de limba română, două săli de sport.

Materialul uman incredînt nou spre instruire și educație este potențial valoros. Adăugînd munca serioasă și pasionată a colectivului de profesori, succesele elevilor — motivele noastre de bucurie — sint frecvente. Acestea se concretizează în aprecierile deosebite primite din partea colectivului de muncă pentru absolvenții angajați în producție, în dorința lor de a se perfecționa în specialitate, majoritatea fiind studenți în învățămîntul superior de zi și seară. Facultățile la care se înscriu sint din cele mai diverse — îndeosebi facultăți tehnice și economice, dar și medicină, matematică, fizică, — fapt ce demonstrează temeinica pregătire multilaterală pe care ne străduim să le-o asigurăm,

bazei materiale a școlii, îmbunătățirea condițiilor de studiu, cerința perfecționării continue a conținutului întregului proces instructiv-educativ — ne obligă la mai mult.

Am început anul de învățămînt puternic mobilizați de indicațiile, orientările și îndemnul tovarășului Nicolae Ceaușescu, de a ne spori eforturile pentru temeinica pregătire științifică, profesională, pentru educarea revoluționară, patriotică a elevilor noștri, în vederea integrării lor active și eficiente în producție, în viață, pentru a fi la înălțimea exigențelor epocii ce poartă numele tovarășului Nicolae Ceaușescu, inițiatorul transformării revoluționare a învățămîntului românesc.

Prof. **LIVIA POP** ■
Liceul de informatică —
București

Istoria, piatră unghiulară a formării omului nou

Coordonată fundamentală a conștiinței sociale, istoria, „a-cestă regină a tuturor științelor” (K. Marx), este, cum scria N. Bălcescu „cea dintîi carte a unei nații. Într-însa ea își vede trecutul, prezentul și viitorul. O nație fără istorie este un popor încă barbar și vai de acel popor care și-a pierdut religia suverinilor”. Nevoia de istorie este o integrantă a conștiinței românești încă de la nașterea ei și a dobîndit noi valențe și perspective prin opera de inestimabilă valoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, personalitate de excepție în lungul șir de eroi ai neamului, în egală măsură cititor și teoretician de istorie. Secretarul general al partidului nostru ne-a redat, afirmăm cu profundă recunoștință, sentimentul plener al cunoașterii reale, veridice a întregii evoluții zbuciumate a neamului nostru în această parte a lumii.

Multimilenara evoluție a umanității reprezintă în ultimă instanță o continuă ascensiune progresistă a omului pe drumul civilizației și culturii. Procesele economico-sociale, fenomenele politice, creațiile culturale reprezintă, un uriaș tezaur de inestimabilă valoare pe care generațiile trecute ni l-au lăsat moștenire pentru valorificare și dezvoltare pe o treaptă superioară. Afirmarea istorică a fost un proces complex, variat, trudnic, cu multe stăvile ce au trebuit trecute prin eforturi și mușcă îndirjită în cadrul cărora contribuția esențială a revenit maselor populare ca principală creatoare de valori materiale și spirituale. În funcție de condițiile timpului, generații de generații au construit edificiul în virful cărui a ne aflăm astăzi noi

și contemporanii noștri. Dincolo de marile creații de tot felul, inseparabile contemporaneității noastre, moșii și strămoșii noștri ne-au lăsat permanente și învățăminte, lecții de abnegație în munca de creație, în păstrarea valorilor perene, în apărarea însăși a esenței ființei umane. În spațiul carpato-dunărean, de-a lungul unor vremuri zbuciumate istoria generațiilor ce ne-au precedat este o parte in-

Zece promoții de informaticieni

Liceul de matematică — fizică nr. 1 din București, cu profil de informatică, a luat ființă în anul 1971, an ce marchează începutul aplicării termenilor în viața a concepției revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu privind integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția. Liceul nostru apărea atunci, în pragul celui de-al cincilea cincinal, cu menirea de a pregăti pentru economia națională cadre medii într-un domeniu pe atunci nou la noi — acela al prelucrării automate a datelor. În același an, licee cu profil de informatică se înființau și la Cluj-Napoca, Timișoara, Iași, Brașov, iar mai tîrziu, la Petroșani.

Cele zece promoții de informaticieni pregătite pînă acum de liceul nostru însumează peste două mii de cadre cu pregătire medie (multe dintre ele, ulterior, cu pregătire superioară) care pot fi înălțate în mai multe întreprinderi, în institute de cercetare și-n centre specializate unde își aduc o contribuție importantă la accelerarea dezvoltării economiei naționale pe criterii de eficiență și calitate. Sint tineri formați și educați în și prin muncă, în și prin practică, în spiritul conceptului fundamental izvorit din gîndirea profund științifică, cutezătoare,

în acțiunea novatoare a secretarului general al partidului. Actualmente, în liceul nostru se pregătesc 1156 elevi. Pentru desfășurarea orelor de practică și a cursurilor de specialitate la nivelul cerut de noua calitate a procesului instructiv-educativ, de exigențele crescînde ale producției, liceul dispune de un calculator de capacitate medie, de un laborator de tehnică de calcul dotat cu un microcalculator M18 și de două laboratoare de pregătire date.

Această bogată și variată bază materială ne asigură și posibilitatea încheierii de contracte proprii cu diverși beneficiari, contracte realizate de elevi sub îndrumarea cadrelor didactice de specialitate. În anul școlar 1984-1985, valoarea acestora a fost de aproape 700 000 lei.

Specializarea în informatică înscamnă, pentru un absolvent al treptei a II-a, posibilitatea de a programa în limbajele evaluate FORTRAN și COBOL, limbajul de asamblare ASSIRIS, limbajul BASIC și, de asemenea, capacitatea de a îndeplini funcția de operator-calculator. Absolvenții liceului pot fi angajați în centre de calcul ca programatori sau ajutoari — analiști.

Preocuparea permanentă a întregului colectiv de profesori

Învățăm de la alții, îi învățăm pe alții

(Urmare din pagina 9)

„tul la sărbătorirea acad. Al. Rosetti la Academia R.S.R., cu ocazia celor 90 de ani ai săi, mi-a fost plăcut să-mi amintesc de exemplara colaborare, timp de 14 ani, dintre profesorii Rosetti și Moisi, care prin rîvna și inteligența lor au contribuit la crearea unor condiții favorabile de dezvoltare a școlii românești de lingvistică matematică și poetică matematică. Exemplul lor mă ghidează mereu în activitatea de extindere a dialogului interdisciplinar, de sprijinire generoasă a tinerelor talente.”

Tot luna octombrie mi-a adus satisfacții personale, legate de împlinirea în acest an a unei vârste rotunde. Numărul 9 pe acest an al revistei „Revue Roumaine de Mathematiques Pures et Appliquees” conține în întregime articole pe care sint dedicate iar un editorial prezintă rezultatele pe care le-am obținut în cercetarea matematică. Am trăit o mare satisfacție și la 26 octombrie, cînd promoția absolvenților de acum 20 de ani ai Facultății de matematică m-a invitat să fiu în mijlocul ei. Am constatat că mulți dintre cei care ieri fuseseră studenți care promiteau au devenit între timp personalități ale matematicii românești. Iată fapte care ne mențin tineri și ne stimulează să continuăm.

Mai e contactul aproape zilnic cu studenții, experiență mereu revelatoare. Mai sint atitea altele care dau un sens activității noastre. Iată, de pildă, în ultimul moment aflui că valorosul meu coleg și colaborator lector dr. Ion Chițescu a primit premiul Stoilov al Academiei pentru anul 1983.

atelier literar

G. Dumitrescu

Trușă C.: Versurile sînt lucruri de început, slabe, nesemnificative. Pare a fi ceva mai bine în proză. Dar pentru proză trebuie să vă adresați unei reviste unde se publică (și se discută) și astfel de lucrări.

A. Filip: Puține lucruri demne de reținut („Optimism de poet“, „Poem-cimpul“, cam lungi și revărsate în suprafață, nu îndeajuns decantate, concentrate, precum și câteva din „Contemplații“). E cazul să scrieți mai puțin, mai „strîns“, mai supravegheat. Și dacă tot a trebuit să schimbați numele, de ce nu reveniți la cel adevărat?...

Delia M.: Există un anumit semn favorabil, încă sovăitor și dulceag sentimental, care-și va găsi poate făgașul potrivit dacă va fi luat în serios, dacă i se va dedica timpul și pasiunea necesară. Vom vedea, în continuare.

Andrei: Poeziile dv. (recunoașteți și dv. într-o scrisoare mai veche), nu prea sînt întotdeauna accesibile tiparului, cuminiți, luminoși, conformiste etc., ele „cad“ de multe ori, iar alegerea unui grupaj devine astfel un lucru foarte dificil (datorită, între altele, și scurtimei lor laconice...). În ce privește pseudonimul, el pare mai bine individualizat, mai pregnant etc. decît numele real (ori poate ne-am obișnuit noi cu el?...). Cu editura, lucrurile sînt așa cum sînt, cel puțin deocamdată; n-are rost să

vă mai căinați, ci trebuie să folosiți — dacă socotiți că a sosit momentul — calea obișnuită (și nu varianta „gropii comune“ pe care o citați!). Acest demers, însă, trebuie însoțit pînă la capăt de toată energia și stăruința de luptător de care (după cum afirmați) sînteți în stare. Nu faceți bine, în altă ordine de idei, netrimind și altor redacții — vă lipșiți de „un sondaj de opinie“ mai larg, mai nuanțat, mai calificat, care vă poate fi folositor în cel mai înalt grad!

F. Kolló: Ceva, în „Mon amour“, „Lacrima“.

I. Andriac: Versificări relativ îngrijite, uneori abile, dominate, însă, de conventionalism livresc, tradiționalist.

Carolina Pop: Încă nu e clar: sînt și fulgerări de inteligență și de lirism, dar și destule banalități și lucruri confuze. Reveniți (cu pagini mai ușor de descifrat!).

Alexa Teo: Lucruri de început, sovăitoare, cu multe naivități și sentimentalisme juvenile, dar parcă și cu un zyon liric real. Să vedem, în continuare (scrieți-ne și o mică prezentare autografică).

D.E.R.: „Simplu“.

Oreste: Am primit „Imi cad frunzele“, „Tigara“, „Vesnicia“, „Femei“, „Singura lumină“.

Dan P. Manole: V-am mai răspuns de câteva ori (trimiterele dv. „în rate“, au determinat și fragmentarea răspunsului nostru). Sînteți, după cit se pare, un mai vechi minui-

tor al condeiului, cu destulă experiență, nu lipsit de unele îndemînări, dar se pare că recurgeți foarte tîrziu la părerea altora, după ce stilul dv. de lucru, mijloacele, criteriile, gustul, spiritul critic etc. s-au definit deplin, au intrat în sfera obișnuințelor, reflexelor, rutinei, împreună cu toate neajunsurile și metehnele vechi, necorectate la timp. Între care, în primul rînd, modul nonșalant, tolerant, lipsit de exigență, în care tratați textul, în timpul elaborării și mai ales al finisării (alte amănunte, în răspunsurile noastre anterioare). Firesc, n-avem posibilitate, aici, să vă facem, cum doriți, o analiză amănunțită, la text, a tuturor celor 50 de manuscrise trimise. Dacă sugestiile noastre (și ale altora, desigur) vi se par convingătoare, e cazul să vă supuneți dv. înșivă lucrările unei asemenea analize severe și, în același timp, operației de finisare și ameliorare necesară.

V. V. Iocan, Leila, Nemo, C. M. Rotărescu, Teodor Mihaly, Ela Docea (?), Vasile Mihăescu, Liliانا Grunăzescu, Peter Ianos, Gabriela Dună, Cătălin Floare-de-colt, Ștefan Minea, G. Brincusi, W. Arnal, Mihai Narcis, F. Tiriș Țăranu, Michael Müller, Adrian Pop: Încercări de nivel modest.

GEORGE DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

LUMINA

Dincolo de speranță imi e de ajuns o lopată de zăpadă la lumina căreia să scriu un poem.

PAUL SÎRBU

VIS CURAT

Din burgul meu amețitor
Adesea evadez în zori,
Sătul de lungi mișniri tîrzii,
De trepidante armonii
Și de tăceri ce-mbată timp,
Mă-ntorc la dragostea de cîmp.
Și plin de soare pînă-n ochi
Imi fluier șoapta de deochi
Și în plămîni adinc inspir
Mireasma sfintelor rodiri
Și-alint cu palmele fierbinți
De mari iubiri și de dorinți,
Cosițele de griu ce curg
Pe pieptul luncii în amurg,
Livezile picînd de rod,
Știuleții, prunci minjiți de glod
Și vile cu sinii mari
De struguri dulci de chihlimbar.
Și-n tors în burg mă și dezbrac
De al tristeții strai sărac.
Las scurta vechilor păreri
Să spînzure într-un cuier
Și pălăria-n care-am strîns
Poeme bune doar de plîns
Și-n somn mă văd din nou plugar
Ca tata — și încep să ar,
Sub aur cald din zări cernut
Însămintînd tot ce-am văzut,
Pe coala luncii-n lung și-n lat
Sub brazde-adinici de vis curat,
Din frunza inimii, ușor
Cîntînd cu fața către zori!...

ION CRAIOVA

POEM

Am devenit
ait de înțelept
încît știu că aerul
pentru a fi aer
consumă zilnic miliarde
de flori și plămîni.

ANGEL FILIP

ESTETICA

vine o vreme cînd
nu mai pot să cred nici dacă
mi s-ar smulge limba mea vorbitoare
că ingerul poeziei
este altfel decît suferind:
atunci imi aduc aminte
că aveai în priviri
ceva din căderea frunzelor...

MARIUS DUMITRESCU

CUVINTE RECI

Privirea orbului arsă de ger
în altarul plînsului
albit de sare...
În beznă ochilor
am deslușit
prin viforită
de viforite

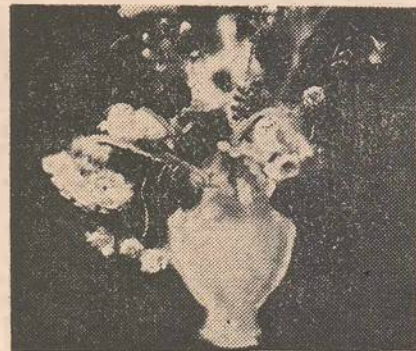
scinteind
felinare.

ROSE TALL

MESAJ

Fratele meu, arlechinul galben,
imi povestește
despre efort și disimulare,
plătite cu trudă
lumină
și aplauze la rampă;
cortina cade
peste cearcănul violet —
pe masă — o rodie —
ca promisiunea
celor o mie de nopți.

STEFANIA STOICA

Flori pe fond albastru

„Firescul nu se poate imita“

(Urmare din pagina 9)

— Viața mea, amintirea ei, mai bine zis, se compune din mici povești, unele cu tilcul lor. Mai ascultați una. Jucam la Ploiești în două spectacole: **Tache...** și **Lumina de la Ulmi**, piese de succes. Într-o seară mare agitație mare, în culise. Se zvonește că în sală e doamna Bulandra însoțită de Jules Cazaban și Beate Fredanov. Actorii — în panică. Eu — nu. Și ce dacă au venit? Mi-am văzut de treburi și am jucat cu... firescul și emoțiile care m-au caracterizat întotdeauna. După terminarea spectacolului, aveam să intru în altul. În mijlocul scenei — trona Doamna. Nimeni nu sufla. Cu grația ei dintotdeauna, mă cheamă la ea, imi întinde mina — nu prea avea obiceiul —, i-o sărut și-mi adresează cuvinte emoționante la adresa jocului meu. Apoi pleacă. Peste două săptămîni, teatrul primește următoarea misivă, redactată în stilul inimitabil al marii actrițe: Teatrul Municipal București Către Toma Caragiu, directorul Teatrului de Stat Ploiești

Vă facem cunoscut prin prezenta că actorul Mihai Mereuță este transferat la Teatrul Municipal București, începînd cu data de 1 octombrie 1956. Descurcă-te cum poți.

Lucia Sturdza Bulandra
— Știa Doamna ce face...
— Stați, urmează actul doi. Vin la București. Între timp, aflasem că, în dialogul direct cu Doamna, trebuie să fii prompt și să ai personalitate. Altfel, te strivea. Pătrund în birou, unde-i mai zăresc pe Beate Fredanov și Jules Cazaban. Îi spun Doamnei cine sînt și cu ce treburi am venit. Mă măsoară de jos și pînă sus, apoi — sec — către cei doi: uități-vă, dragii mei, ce mic e. Ce mă fac eu cu el? Nu aveam scăpare. Urmez la replică: Doamnă, e adevărat, dar pe scenă pot fi mare. Altfel nu primeam o adresă chiar de la dumneavoastră. Au trecut aproape 30 de ani și aș vrea ca Doamna să nu se fi înșelat.
— De obicei, ocolesc întrebările care ar putea deranja. De data asta...
— Răspund la orice fel de întrebare.
— Cînd merg pe stradă, imi place să urmăresc lumea, vestimentația, mersul... Caut să ghi-

cesc, pentru mine, profesia fiicăruia. Pe mulți actori îi recunosc fără prea mare greutate. ...Mihai Mereuță, pe stradă, nu-mi zice nimic. Imbrăcat de o simplitate pe care as putea s-o numesc ostentativă, dacă n-ar fi normală, cu o bască pe cap, aduce mai curînd a maistru, învățător, administrator de bloc, numai a actor — nu.

— Credeți că mă supăr pentru asta? Vai de mine! Ce puțin mă cunoașteți. Niciodată nu m-au interesat hainele. Mă imbrac cu orice numai curat să mă simt. Așa sînt eu și nu mă mai pot schimba. Nici nu vreau. Dar, uite încă una: eram la Craiova, într-un restaurant, cu Emil Reisenauer, colegul de la „Bulandra“. La o masă, niște oțteni se tot frămîntă și ne privesc. Unul se apropie și, cu respect, ne întreabă cine sîntem. Apoi pleacă victorios. Vezi că ei sînt? — se adresează comeseanului. Cel care pierduse pariul vine spre mine minios. Nu ție rușine? cum te dai drept Tălimbu — numele personajului pe care-l interpretăm într-un film —, ăla e mare actor, iar tu nu te vezi cum arăți?

Cu un caz similar m-am confruntat și la Constanța. Mai să fii înjurat cînd mi-am permis să mă asemăn cu... mine. Vă mărturisesc sincer că acestea sînt complimente care mă bucură. De fapt, asta doresc: pe scenă sau în film să fii aplaudat, iar pe stradă să fii un cetățean onest și respectat. Spuneți că pe scenă am un firesc deosebit. Cred că această trăsătură își are rădăcinile în ființa mea, în crezul meu artistic.

— Cum îl vedeți, cum l-ați putea prezenta, stimate cetățene, pe Mihai Mereuță?

— Mihai Mereuță e un om care nu minte și nu fură, fie că e pe scenă, fie că e pe stradă.

— Colegii vă spun „bădie“. Vă supără?

— Dimpotrivă, imi place.

— Bădie Mihai, priviți-mă în ochi și spuneți-mi — fetele v-au dat ghes, așa cum mai face ele atunci cînd zăresc sau sînt în apropierea unui mare actor?

— Mi-e cam rușine s-o spun,

dar n-am avut parte niciodată de asemenea cuceriri. Vreți să vă amuzați? Iată prilejul: turnam la Brașov. Punctual cum sînt, am coborît în hol ceva mai devreme. Eram cu un coleg. Niște tinere se agită prin preajmă, eu avînd impresia că pe mine mă așteptau. Ceasul rău m-a împins spre ele. Ce-am pățit, nu vă mai spun... A fost prima și ultima mea clipă de îndrăzneală.

— Sînteți, înainte de orice, actor de comedie. Spuneți-mi un lucru trist!

— Pe nea Fane Ciubotărașu, moldovean ca și mine, îl iubem și-l apreciam, dar viața a vrut ca el să se prăpădească atunci cînd a tras ultimele secvențe ale unui film turnat la Pitești. Nimeni nu a sesizat că nu se poate face post-sincronul deoarece lipsea tocmai el, nea Fane, care începuse lucrurile. S-au făcut multe probe. Sorții au căzut pe mine. Am acceptat, dar cînd a trebuit să iau microfonul în mină, n-am putut și pace. Cum — eu în locul lui? Dar el unde este? Să-l mai așteptăm! Copleșit, emoționat, cu lacrimile în ochi și tremolo în gît, plin de respect pentru marele dispărut, i-am continuat rostirea. A fost lucrul cel mai greu pentru că de data asta voiam să fii chiar Ștefan Ciubotărașu. Cînd filmul a fost gata, nimeni nu a crezut că o mare parte din bandă a imortalizat glasul meu. A fost omagiul pe care l-am adus marelui actor, poate cea mai dureros de mare satisfacție profesională.

— Ați jucat alături de: Doamna Bulandra, Benedict Dabija, Lazăr Vrabie, Ștefan Ciubotărașu, Willy Ronea, George Măruță, Toma Caragiu și mulți alții. Nume mari, de glorie, de eternitate. Ce vă spun ele astăzi?

— Despre acești actori, dar și despre alții — am scris niște memorii. Nu știu cînd le voi da la tipar, dar doresc din suflet ca marea contribuție a lor pe scena românească să nu fie vreedată uitată. Fără ei, teatrul nostru de azi nu ar fi fost ceea ce este.

— Sînteți un sac de amintiri, într-adevăr. În afară de munca scenică, ați fost zece ani secretar de partid al teatrului și tot ați ați activat în învățămîntul superior. Studenții lui Mihai Mereuță îi sînt astăzi, desigur, parteneri de joc. Nu se poate să nu aveți și despre asta o poveste.

— Secretar de partid am fost

pe timpul directoratului Doamnei Bulandra. A fost, poate, cea mai interesantă experiență din viața mea, intrucît Doamna, ca directoare, avea un fel de a fi bizar, după părerea mea; abdița anevoie de la anumite idei, dar niciodată nu ne-a făcut greutăți. Mi-am mintesc că i-am propus o dată, ca mare personalitate ce era, să scrie un articol despre un anumit moment al acelor timpuri. M-a refuzat categoric. A doua zi m-a chemat și mi-a dat articolul fără nici un comentariu. Și a fost cel mai bun articol din presa noastră vreodată în presa noastră un actor.
— Ați știut, probabil, cum să-i vorbiți...
— Asta e sigur. Cred că am avut tact atunci, dar și la în-

stituit, de vreme ce mă mîndresc cu foștii mei studenți: Mitică Popescu, Irina Mazanitiș, Florin Zamfirescu, Tudor Gheorghe, Sergiu Ionescu — nume care imi vin în minte fără vreo ordine anume.
— Ce planuri de viitor aveți acum, la 60 de ani?

— Fără scenă, film, radio sau televiziune — nu concep viața. De multă vreme, Harpagon imi bîntuie mintea și sufletul. Azi îl văd cu totul altfel. Poate într-o zi, cineva se va gîndi la bătrînul Bădia...

— Printre foștii dumneavoastră studenți, unii au trădat actoria pentru regie. Sergiu Ionescu, de pildă...
— Cine-l iubește pe Bădia, n-are decît să-l caute!

Cu Sorbul

(Urmare din pagina 9)

„Și -dumneavoastră?“ „Ei, eu am fost un fel de sergent...“

Detesta interviurile, rîvna unora de a-și face publice intimitățile și nu s-ar zice că îl mulțumea teatrul nou. „Nu înțeleg, nu înțeleg nimic din piesele noi. O piesă de teatru e o sculă fină, cu articulații perfecte, ea e în mod egal viață și vis, realitate și himeră. De nu e astfel, e... cinematograf“. „Și nu vă place cinematograful?“ „Ei, mă mai uit și eu la filme, cînd n-am ce face, dar cinemaul e un moft, e o artă degeaba, cinemaul te împiedică să trăiești“.

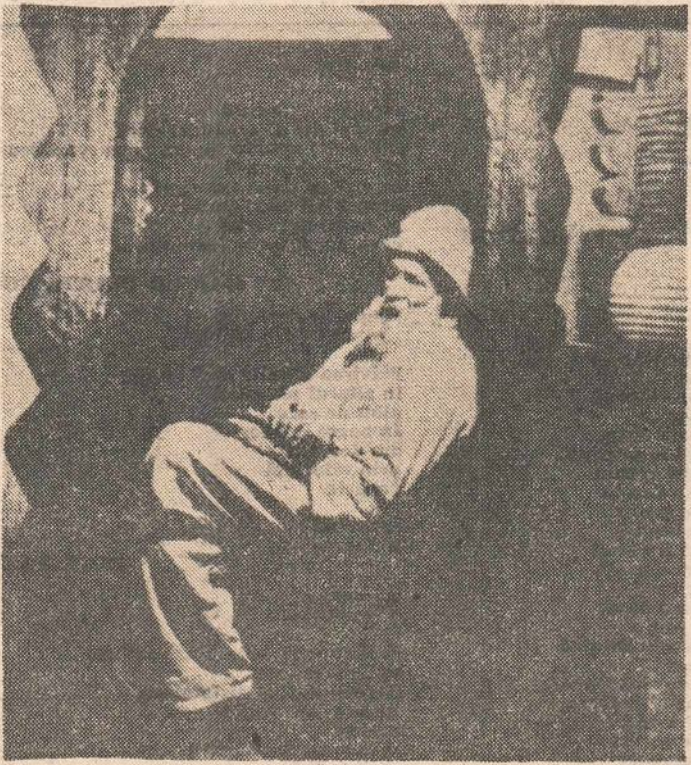
Era, desigur, un original. Nu s-a ostenit nimîni să fisureze crusta de solitudine în care se zidise spre a ni-l descrie așa cum a fost. Evident, un om ca el nu putea ține un jurnal. Jurnalul lui era cofetăria, fostă cafenea, „Nestor“, cea năruită de cutremurul din '77. Se pregătea zile în șir pentru întîlnirea cu „băieții“. Unii erau mai în vîrstă ca el. „Puștii“ grupului băteau spre șaptezeci de ani. „Și ce vorbiți acolo, maestre?“ Îi întrebam și el izbucnea în ris: „Păi nu vorbim

nimic. Altă treabă mai bună n-avem decît să vorbim? Ne așezăm la masă și ținem. Din cînd în cînd unul dintre băieții absentează de la întîlnire, apoi... Pe locul rămas liber imi așez pălăria și astfel cel plecat continuă să tacă, alături de noi.“

Nu suferea să-i vorbești de bătrînet și boli. I se părea firesc orice suferință fizică și nu simțea groaza metafizică în fața morții pe care unii o au din junete. Firesc, totul i se părea pe lume firesc și... trecător. Ținea doar la cînte, la onestitate, la respectul cuvîntului dat. Dacă a existat un activ demitizator al pozei scriitorului, un zeflemitor din convingere al tertipurilor cu care, unii, substituie scrisului, anecdotică lui, atunci această a fost Mihail Sorbul.

Realizez abia acum ce prospectime sufletească avea maestrul vacanțelor noastre fericite, cît de modernă era gîndirea lui, cît de tînar era...

Mi-e dor adesea de privirea lui înfinit-albastră, de mîinile lui uscate ce-ți prindeau ca într-un căuș protegitor, palma, mă trezesc adesea învîluindu-mă în tristeți ce-i semănau...

Relievelor din Montmartre

Șase stilpi innegriți de vreme, înfipți pe jumătate în pământ și cu tichiuțe de tînichiea deasupra, ca să nu-i plouă sau să-ningă, au apărut, cu cițiva ani în urmă, în largă și îngrijită curte a Liceului industrial nr. 9 din Craiova, pe locul fostei școli de arte și meserii unde uceniciso cindva (între 1894-1898) cel care avea să devină, curînd după cistigarea faimosului proces împotriva guvernului S.U.A., părintele sculpturii moderne. La o primă aruncătură de privire, neavizatul nu înțelege rostul acestor ciudate lemne vechi, dar, apropiindu-se sfios de ele, omul interesat va putea descoperi cu plăcută surprindere, în inscripția de alătură, cum că provin chiar din Atelierul lui Constantin Brâncuși din Montmartre-ul Parisului și că micuțul monument, aproape ireal prin simplitatea lui, se vrea o cinstire a memoriei marelui artist.

Cum de au ajuns lemnele aici, la Craiova?
Iată povestea, pe scurt...
La mijlocul deceniului trecut, cam prin '73-'74, dacă-mi aduc bine aminte, criticul de artă Vasile G. Paleolog, recunoscut brâncușolog și prieten apropiat al titanului din Hobița Gorju-

lui, ajunsese la Paris să-și viziteze pe unul dintre cei doi fii ai săi, statornicit aci cu ani și ani în urmă. Tocmai cînd bătrînul om de cultură se afla pe punctul de a se înturna acasă, la Craiova, municipalitatea Orașului lumină holărăste să dea drumul buldozerelor să demoleze o parte din căsuțele vechi, aproape insalubre din Montmartre, inclusiv modestul atelier al lui Brâncuși, din Impasse Rossin nr. 11, spre a asigura mai mult spațiu de desfășurare monumentalului edificiu al Beaubourg-ului — noul Muzeu al științei și tehnicii, abia construit în zona centrală. În preajma acestui magnific sanctuar al culturii universale, chiar în fața uneia din intrările sale principale, atelierul marelui sculptor român fusese reconstituit pentru eternitate, într-o manieră arhitectonică aparte, fără a mai folosi nimic din vechile materiale.

Privind cu nostalgie cum sub ochii lui începuse să treacă în neființă casa-atelier în care se născuseră Domnișoara Pogany, Regele regilor, Cumințenia pămîntului, Cocoșul și Pasărea măiastră, și alte și alte capodopere nemuritoare intrate demult în patrimoniul universal, și în care nu o dată fusese primit cu

ospitalitate și caldă prietenie de ilustrul său compatriot, V. G. Paleolog s-a înființat neîntîrziat la municipalitate. După repetate tratative, a primit dezlegarea oficialităților pariziene ca suprastructura fostului atelier — birnele, stilpii, căpriorii etc., adică tot ce era lemn bun — să fie smulsă de la distrugere și să fie adusă în țară.

O firească înțelegere a găsit patriotul și întreprinzătorul om de artă craiovean și la ambasada noastră de la Paris. Cu sprijinul neprecupețit al acesteia se certifică printr-un înscris cum că lemnele provin într-adevăr din atelierul marelui sculptor, i se procură olteanului un trailer și, în plină vară, încărcătura sacră poposește la Craiova, împreună cu moș Vasile Paleolog cu tot. Toată treaba costase mai puțin de 3 mii de franci. Fiind convingătoare semnele că însuși Brâncuși cioplise totul cu mina lui, și grinziile și căpriorii și stilpii sint aduși în curtea Muzeului de artă.

A fost atunci prilej de îndreptățită satisfacție în rîndurile publicului larg admirator al operelor brâncușiene. Unii însă n-au privit cu ochi buni întreprinderea lui Paleolog, motiv pentru care „lemnele” au fost uitate sub cerul liber, unde aveau să stea, acoperite foarte sumar, pînă li s-a împlinit sorocul punerii în valoare.

Tratarea lor artistică, la fel ca și păstrarea, a fost ani în șir incertă. Abia după îndelungii parlamentari și dispute inutile între cițiva „exegeți” locali neinspirati privind autenticitatea (ce mai era oare de clarificat în fața relievelor reale și a unui act sigilat și parafat?...), după amarnice tergiversări păgubitoare, iată că s-a ajuns, în sfîrșit, la o soluție... cu 6 birne înfipite pe jumătate într-un soclu metalic, în pămînt, și cu tichiuțe de tînichiea deasupra, spre a le feri cit de cit de vicisitudinilor și intemperiei... Restul lemnelor? Zice-se că și astăzi s-ar mai afla în custodia liceului craiovean, dacă n-or fi putrezit cumva sau n-or fi înfundat, încă, soba vreunui snob... prea iubitor de cultură și de artă...

Pentru că, între timp, și V.G. Paleolog, la fel ca și marele său prieten dispărut din Montmartre, s-a petrecut precipitat din viață. Și cit efort depusesese, cit suflet investise, și aducă în patrie relievele sacre scăpate-n ultima clipă de forța buldozerelor din Orașul lumină!

Poate, mă gîndesc, se mai poate face sau reface ceva.

MIHAI STĂNESCU

Primum la redacție:

N-aș fi luat în seamă nota intitulată „Exigență din „Flacăra”, nr. 44, 1 noiembrie 1990, p. 10, unde n-aș ști că revista se auresea... altui cerc de cititori decit același caruia i se auresea Suplimentul literar-artistic al „Științei tineretului” în care a apărut articolul care i-o prujește lui Radu G. Teșosu. Despre ce este vorba? În Suplimentul literar-artistic nr. 40 (din 6 octombrie) și nr. 41 (din 13 octombrie), am discutat în amănunt concepția care stă la baza antologiei Romanul românesc în interviuri. O istorie autobiografică. Cîtînd, cu întîrziere (ceea ce se vede din apariția tardivă a notei), intervenția mea, Radu G. Teșosu se grăbește să mă pună la punct pe un ton ce se vrea ironic, dar e băscălios, în fapt: „Un reproș cam hazliu aduce Constantin Sorescu volumului ROMANUL ROMÂNESC ÎN INTERVIURI. Criticul se miră că lipsesc din antologie, printre alții, Dimitrie Cantemir, Budai-Deleanu și Ion Creangă, adică tocmai pionierii romanului românesc. Cine e de vină că Zaharie Caracalechi n-a apucat să-și ia un interviu autorului TIGANIĂDEI și nici V.A. Urechia lui Ion Creangă?” I-am reproduș integral nota, pentru ca reproșul pe care mi-l atribuie să poată fi confruntat cu adevărul reproș pe care i l-am făcut eu antologiei în discuție, un reproș pe care l-am formulat clar și apăsător. Il reiau pentru cititorii revistei Flacăra și, bineînțeles, pentru limpezirea „capului limpede” care l-a deformat. Iată ce scriam în prima parte a articolului meu: „A căuta imaginea romanului în interviuri nu e totuși o idee arbitrară? De ce în interviuri? Există cumva, la noi măcar, tendința de a se discuta problemele mai mult în interviuri și mai puțin în alte specii periferiale, ca jurnalul și memoriile? Interviul apare relativ tîrziu în literatura română, cînd nu numai romanul în genere, ci și romanul modern împlinise deja o vîrstă aprecieabilă. Pentru acest motiv, din „istoria autobiografică” va lipsi automat secolul al XIX-lea și, odată cu el, vor rămîne pe dinafară marii romancierii, ca Nicolae Filimon, Ioan Slavici, Ion Creangă, Duiliu Zamfirescu. (...) O adevărată „istorie autobiografică” a romanului românesc nu se poate alcătui decit punînd la contribuție toate documentele poetice și poetice: interviul, corespondența, jurnalul, memoriile, mărturisirile de credință, răspunsurile la diferite anchete, testamentele literare. Dacă romancierii secolului al XIX-lea n-au acordat interviuri, fiindcă interviul nu se constituie în literatura română ca specie, și nici cei din obsedantul deceniu (e vorba de oel care depășese, prin operă și conștiință artistică, limitele epocii), și unți și alții s-au destăinuit (sau au fost destăinuiți), ca romancierii, în corespondență, jurnale și memorii”. Iată ce scriam, în aceeași idee, în a doua parte a articolului: „Dacă antologia n-ar fi ținut așa de mult la criteriul interviului, atunci, în acest volum, dacă ac-

ceptăm greu acceptabila formă alfabetică, și-ar fi avut locul Dimitrie Cantemir (cu Istoria ieroglifică), Ion Budai-Deleanu (cu Tiganiada), Ion Creangă (cu Amintiri din copilărie), Mateiu Caragiale (cu Craii de Curtea Veche) și Geo Bogza (cu Cartea Oltului), autori (de prim-plan) și cărți (capadopere) despre care se poate că sint romancierii și sint romane de un fel aparte. Pot fi concepute „istoria autobiografică” a romanului românesc și ierarhia lui fără aceste nume și titluri? Mai e nevoie de a insista? E timpede ca lumina zilei ce le reproșez eu autorilor antologiei care poartă pe copertă ambișiosul subtitlu O istorie autobiografică, subtitlu pe care autorul notei din Flacăra îl trece sub tăcere.

Și atunci? Din doua, una: ori Radu G. Teșosu mi-a citit în grabă articolul ori a fost pus în situația de a-mi reproșa numai decit și neapărat ceva. De ce această variantă? Nota, probă și riguroasă, în care Ion D. Goia demonștră (în Flacăra, nr. 42, 18 octombrie 1985), „trucul vechi” cu care Nicolae Georgescu înțelesese să primească deopotrivă observațiile mele și pe ale preopinentului meu de astăzi va fi lăsat unor „prietenii literari” impresia unei solidarități Constantin Sorescu — Radu G. Teșosu. Or, pentru a risipi o asemenea impresie, Radu G. Teșosu nu avea decit o singură soluție...

Constantin Sorescu

În revista „Flacăra” din 24 oct. a.c. a fost tipărit un interviu cu subsemnatul, realizat de Radu G. Teșosu în urma unui convorbiri purtate cu o săptămînă înainte de la Iași. Intrucit discuția nu a fost înregistrată, reporterul izbutînd să noteze, ici-colo, cite o idee, am solicitat, conform uzanțelor gazetărești, să văd textul înaintea apariției. Ceea ce s-a și întimplat, Radu G. Teșosu trimițîndu-mi cu promptitudine o copie. Cîtînd-o, am constatat o sumedenie de omisiuni, erori și, nu mai puțin deranjant, stingăci stilistice. Motiv pentru care am procedat la corectarea inexactităților, la introducerea completărilor și nuanțărilor cuvenite, precum și la revizuirea stilistică a întregului material. În aceeași zi, cu scrișoarea recomandată nr. 4240, l-am expediat pe adresa revistei „Flacăra”. Spre a costata apoi, cu profundă umire că a fost publicat... bruionul inițial — fapt regretabil și, vreau să cred, necaracteristic pentru raporturile redacției cu colaboratorii săi. Intrucit n-ar avea rost să solicit publicarea unei erate la fel de lungă ca și „interviul” în discuție, îmi rezerv dreptul de a-l tipări într-o altă revistă, lășînd cititorilor posibilitatea să compare cele două texte și să desprîndă concluziile cuvenite.

Regrînd incidentul, pe care-l atribui vreunei urgențe redacționale sau cine știe ce altei întimplări neprevăzute, rog revista „Flacăra” să țină cont de faptul că mi-a rămas datoare cu... un interviu.

AL dvs. Mircea Radu Iacoban

SPECIALISTUL

(Urmare din pagina 2)

să gîndesc. Măcar pînă la definitivarea în tot locul a condițiilor de viață de care vorbeam.
— Știi că am întîlnit oameni care îmi spuneau că n-ar putea lucra în altă parte decit în Insulă?
— Știu. Nici eu n-aș putea. Dar noi,ăștia, care vedem Insula în marea ei dezvoltare, așa cum trebuie să devină cea mai mare întreprindere agricolă a țării o emblemă în realitatea agriculturii noastre. Trebuie să cistigăm urmași! Iar urmașii trebuie să devină la fel de legați sufletește de acest pămînt, ca și noi.
— Cum vedeți Insula, în marea ei dezvoltare?
— La întrebarea asta ați răspuns chiar dvs. în bună parte. Eu vreau să adaug faptul că Insula are o perspectivă măreață. Cu puțin efort, ea poate deveni repede cea mai bună, mai modernă, și mai eficientă întreprindere din țară. Noi am obținut trei ani la rînd titlul de frunțași pe ramură; drapelul se află încă la noi. Drapelul așa trebuie să spună fiecăruia ceva: că aici există potențial uman și material pentru izbînză încă nebănuite. Între lucrurile care ar trebui făcute este punerea la punct a transportului în Insulă, de acasă la locul de muncă și înapoi, o oarecare grijă pentru dozarea efortului oamenilor. Eu din martie pînă acum, doar într-o singură duminică nu am fost la lucru, n-am luat încă nici o zi din concediu și nici nu mă gîndesc să plec pînă ce recolta nu e strînsă, iar recolta viitoare asigurată sub brazdă. Ca agronom, mă încearcă o jenă să vorbesc de concediu acum, dar să-l mai pretînd. De fapt tot ce spun eu aici, sint, la un moment dat, stări de lucruri firești pentru un inginer care lucrează în agricultură. Nici tata, fărăn fiind, nu se odihnea și nu pleca la băi cînd ieșea la culcuși! Dar, problema e ca fiecare să înțelegă aceste necesități. Atunci nu i s-ar mai părea prea greu, nici măcar un lucru deosebit.
— Cum mai vedeți dezvoltarea insulei, după 20 de ani?
— Ar putea să-și permită, la nivelul ei, să aibă o unitate de cercetare proprie, să întretînă relații cu celelalte institute de cercetări de specialitate din țară, din străinătate chiar; să introducă în practica întreprinderii cele mai noi cercetări, cele mai valoroase soiuri. Văd Insula ca un colos, care să se dezvolte prin propriile forțe. Chiar paharul pentru apă sau farfuria de la cantină să aibă imprimată emblema celei mai mari întreprinderi din țară. De ce n-am avea-o și noi dacă cutare restaurant din Brăila sau de alturea, are imprimată o astfel de emblemă?
— Vă înțeleg dragostea pentru pămîntul asta. Iar exemplul cu emblema vizează, cred, o chestiune de conținut, de fond și mai puțin de formă?

— Mai tot timpul am vizat problemele de conținut. Uite, mai zic unii că e o întreprindere mare și se conduce greu. Nu e așa: actuala formă organizatorică permite ca Insula să fie bine condusă, ca un tot unitar, din care să rezulte avantaje extraordinare.

— Din cite știu (revenind la cercetare) în Insulă există o stațiune de cercetări: nu vă ajută?

— Există, dar nu ne oferă tehnologii, soluții, pentru principalele culturi de aici: cercetările se fac pentru terenuri sărăturate. În condițiile Insulei, am putea solicita îngrășăminte cu microelemente, executate pe bază de comandă la întreprinderile furnizoare.

PĂMÎNTUL

îngrășăminte n-am văzut. În insulă avem depozite pentru păstrarea lor, o pistă betonată pentru avioane, utilaje pentru administrare terestră. Alt necaz e că furnizorul nu respectă cițuși de puțin structura cerută de noi; de obicei cele mai bune îngrășăminte sint cele care conțin trei elemente: azot, fosfor, potasiu. Iarna, de pildă, pentru fertilizările faziale, la păioase avem nevoie de îngrășăminte cu azot, dar primim îngrășăminte cu potasiu. Primăvara avem nevoie de îngrășăminte complexe, dar primim îngrășăminte simple, numai cu azot sau numai cu fosfor.

— Ce se întimplă într-o astfel de situație?
— O întimplare neplăcută: ori le administrăm unilateral și, cu bună știință producem un dezechilibru în sol, ori nu le administrăm și le păstrăm în depozit pînă la lucrarea viitoare, cînd tehnologia îmi permite folosirea lor. Dar în depozite se mai și depreciază... fizic mai ales! Dacă ni s-ar livra îngrășămintele după structura, rețeta cerută de noi, am putea realiza totodată și o importantă economie de combustibili: fiindcă am trece o singură dată cu tractorul peste o solă, în loc să trecem de trei ori, cum sintem nevoiți să trecem în situația în care nu avem îngrășăminte complexe.

— Fermierul de la Gemelele, inginerul Mircea Tărahu, ne spunea că pe cîteva zeci de hectare nu poate cultiva nimic, din cauza excesului de umiditate: care e starea de fapt a sistemului de desecare în Insulă?
— În anumite perioade ale anului, primăvara mai ales, cînd nivelul apelor Dunării crește, pe anumite suprafețe apare excesul de umiditate: bălțește apa. Am scăpa de necazuri, vom scăpa de necazuri mai bine spus, cînd se va termina sistemul de desecare și va funcționa bine! Există un sistem de desecare, canale deschise și drenuri, dar fiindcă terenul în insulă nu este nivelat el nu are o prea mare eficiență. Trebuie terminat sistemul de desecare, trebuie făcute nivelări măcar pe solele cu suprafețe excesiv denivelate.

DIGUL

dețean pentru apărarea împotriva inundațiilor. Treaba e bine pusă la punct, iar sistemul asta e în stare să acționeze ca un automat!

— Ce se întimplă acum în acest sistem?

— După viitura din 1990, puternică și ea, am luat măsura ca anumite zone, în special partea de sud a digului, Mărașu, Piatra Frecăței, Strimba, Bândoiu, să fie suprînălțate: la ora actuală executăm aceste lucrări în punctele amintite. Anual, se alocă, prin plan, o valoare echivalentă acestor lucrări.

— Dar la Salcia, unde digul, după cum se știe, a fost executat manual, ați făcut astfel de lucrări?

— O parte din lucrările de suprînălțare de la Salcia le-am făcut chiar în timpul viiturilor din anii trecuți; am ridicat digul cu un metru! Dacă va fi nevoie vom face și altele.

— Mai sint zone fără păduri de protecție în jurul digului?

— Nu; silviul are grijă ca atunci cînd taie din aceste păduri, plantațiile viitoare să atingă 1,5 metri de la pămînt, capabile, la această înălțime, să apere digul.

— Grișoane mai există în insulă?

— Ele se manifestă, de obicei, în zonele fostelor privaluri și, în special, cînd apele Dunării se ridică mai sus decit nivelul apelor freactice din incinta îndiguată. Diferența asta de nivel și de presiune mai ales tinde să se echilibreze, niveleze, prin aceste grișoane, niște fire de apă care pătrund prin dig sau pe sub dig, antrenează nisipul și, dacă nu-l oprești la timp, poate crea o breșă în dig. Am luptat cu ele în zona Măcinului, Piatra Frecăței și Măgureni. Oamenii de la apărare știu să le combată bine, prin mai multe metode.

— Ca valori apăra digul?

— Imense! Comunele Mărașu și Piatra Frecăței, cu peste zece mii de suflete, opt complexe agroindustriale cu zeci de ferme, două cooperative agricole de producție, 72 de mii de hectare teren agricol, unități industriale, clădiri, mașini agricole etc. Numai valoarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare — rețeaua de desecare, drenaj, irigații și alte lucrări, se ridică la cîteva miliarde lei!

— Există și o lege care apăra digul?

— Legea nr. 8, a apelor, H.C.M. nr. 302, referitoare la dig, stabilește normativele privind stocurile de materiale și mijloacele de apărare, obligațiile ce revin comunelor, localităților limitrofe, comandamentelor locale și județene în apărarea digului; se prevăd și interdicții: de a circula pe dig cu orice mijloc de transport de a se pășuna pe marginea taluzului, de executare a unor lucrări în corpul digului (fără aprobare), de săpături etc.

Editura Științifică și Enciclopedică a tipărit de curind volumul profesorului american Keith Hitchins, **The Idea of Nation. The Romanians of Transylvania 1691-1849**. Autorul este un nume binecunoscut specialistilor români: încă de acum un sfert de veac, dedicat cu pasiune și dragoste istoriei poporului român; ne-a învățat limba, ne-a cunoscut indeaproape trecutul și a trecut apoi la cercetarea unui aspect fundamental al istoriei noastre: lupta românilor transilvăneni pentru emanciparea lor națională. Articole, studii și volume au reprezentat materializarea preocupărilor în acest domeniu, cultivat de-a lungul ultimilor 25 de ani. Publicul cititor român a avut posibilitatea să ia cunoștință de un șir de contribuții ale istoricului american, înmănunchiate în volumele, apărute la noi în traducere, „Cultură și naționalitate în Transilvania” și „Studii privind istoria modernă a Transilvaniei”.

Ultima sa lucrare — care face obiectul acestei semnături — se înscrie în aceeași direcție de cercetare. Keith Hitchins și-a propus să urmărească nașterea și difuzarea ideii de națiune în rândurile românilor transilvăneni în răstimpul cuprins între sfârșitul secolului al XVII-lea și revoluția din anii 1848-1849. Față de evoluția semantică a termenului, lămuriri preliminare sînt necesare pentru a înțelege demersul profesorului american. În societatea medievală termenul de „națiune” nu avea accepția de astăzi, adică de comunitate etnică istoricește formată, definită prin limbă, teritoriu, viață economică și profil psihic, ci desemna doar pătura privilegiată a unei comunități. Pentru a înțelege întreaga semnificație a acestei deosebiri, să amintim că în Transilvania medievală formula de **unio trium nationum** (uniunea celor trei națiuni), creată în focul războaielor de la Bobilna (1437), însemna alianța dintre

nobilimea maghiară, patriatul săsesc și fruntașii secuilor.

În această structură politică români — populația autohtonă și majoritară a Transilvaniei — nu numai că nu se bucurau de nici un drept, dar, oprimată și exploatăată, fusese adusă în situația de simplă „tolerat” pe pământul strămoșesc.

Așadar, în momentul în care începe investigația lui Keith Hitchins și care coincide cu

Profesorul american începe prin a schița structurile sociale și politice ale Transilvaniei în ajunul păcii de la Carlowitz (1699) pentru a fixa apoi obiectivele Curții de la Viena, a cărei politică de prozelitism catolic între români viză consolidarea dominației habsburgice. Autorul explică corect și limpede sensul acceptării Unirii cu Roma: încercarea de a deschide românilor drumul spre statutul privilegiat. În acest con-

determinate de structurile legale și mentalitatea tradițională.

După episoadele de acțiuni țărănești, reprezentate de agitațiile din lumea satelor provocate de Visaron Sarai din Cioara, autorul revine în sfera adeptilor și continuatorilor celui care a inaugurat lupta națională a românilor transilvăneni. „Ei sînt cei care au dat ideilor lui Micu despre continuitatea națională română coe-

pinia lui Keith Hitchins una din cele mai fecunde perioade din dezvoltarea culturii românești în Transilvania.

Generației următoare — cea pașoptistă — îi aparține meritul de a fi modelat conceptul modern de națiune. Ea a fost ilustrată de o pleiadă de învățați și militanți politici care au făcut din emanciparea românilor transilvăneni crezul întregii lor activități: Timotei Cipariu, Simion Bărnuțiu, August Trebniu Laurian, George Barițiu, Avram Iancu, Alexandru Papiu-Ilarian au fost exponenții cei mai activi și mai reprezentativi ai acestei generații.

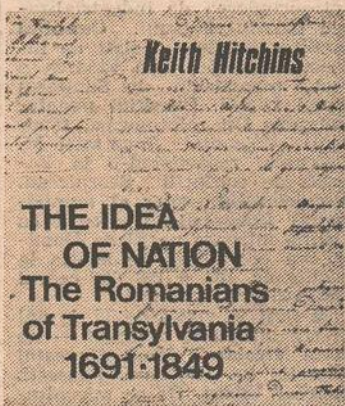
Atrăgînd atenția că populația românească din Transilvania era alcătuită în proporție de 90 la sută din țărani, din care trei pătrimi erau iobagi și jeleri și doar un sfert liberi, Keith Hitchins subliniază că această structură a făcut ca rolul intelectualilor să fie covârșitor în raport cu numărul lor. „Formidabila sarcină” pe care ei și-au asumat-o nu i-a strivit, ci dimpotrivă le-a mobilizat energiile puse în slujba neamului lor. Ultimul capitol al cărții **1848: națiunea triumfătoare** exprimă sintetic desfășurările politice din acea revoluționară. Marea lecție a confruntărilor politice din 1848-1849 a fost necesitatea de a se îndrepta strădaniile în direcția organizării politice și dezvoltării economice a românilor transilvăneni pînă la unirea lor cu frații de peste munți într-un stat național unitar.

Cărtea lui Keith Hitchins este un model de cercetare onestă și informată. Concluziile lui coincid pe de-a întregul — în punctele esențiale — cu cele ale istoricilor români, ceea ce se explică prin convergența spre adevărul istoric, același pentru toți, indiferent de mijloacele prin care se caută atingerea lui: Keith Hitchins a îmbogățit istoriografia cu o carte care va contribui la înțelegerea mai bună a luptei multiseculare a poporului român pentru independență și unitate națională.

ANDREI BUSUIOCANU ■

Cartea de istorie

Istoria Transilvaniei în viziunea unui cercetător american

trecerea Transilvaniei în stăpînire Imperiului habsburgic, românii transilvăneni făceau obiectul unei neîndurătoare politici de discriminare națională și socială. După însăși mărturia autorului cercetarea sa și-a propus „să urmărească dezvoltarea ideii de națiune de la ceea ce poate fi numit **conștiința etnică spontană la începutul apariției conceptului modern de națiune în jurul lui 1848**”. Cercetarea întreprinsă de istoricul american se distinge prin amploarea documentației — care alătură, edițiilor de documente și unei întinse literaturi de specialitate, explorări în arhivele românești și străine — prin analiza atentă la descifrarea nuanțelor și prin claritatea expunerii.

text s-a înscris lupta politică a lui Inochentie Micu care a revendicat egalitatea în drepturi a românilor cu celelalte „națiuni” politice din Transilvania. El și-a întemeiat cererea pe trei argumente, care erau în același timp trei realități fundamentale: românii sînt cei mai vechi locuitori ai Transilvaniei, românii sînt cei mai numeroși locuitori ai Transilvaniei, românii acoperă, prin dările plătite, cea mai mare parte a contribuțiilor publice; în consecință, ei erau intru totul îndreptățiți să beneficieze de același statut ca și ceilalți locuitori ai Transilvaniei. Inochentie Micu a conceput însă națiunea nu în sensul îngust medieval, ci în sensul etnic, incluzînd pe toți românii. Autorul relevă însă limitele concepției lui Micu despre națiune,

rența unei doctrine și care au pus bazele unei ideologii naționale moderne” (p. 81). Atenția autorului se îndreaptă spre intelectuali din anii 1770-1825, în primul rînd Samuil Micu, Gheorghe Sincai, Petru Major, Ion Budai-Deleanu și Ion Molnar, a căror operă este examinată din unghiul de vedere al dezvoltării conștiinței naționale. Generația luministilor transilvăneni — cum îi numește pe bună dreptate autorul — s-a ilustrat nu numai prin scrierile istorice și filologice, dar angajată politic ea a sprijinit ferm efortul de emancipare națională prin redactarea celebrului **Supplex libellus Valachorum** (1791) ca și a noului **Supplex** din 1804 (redactat probabil de Ion Budai-Deleanu). Cu tipărirea **Lexiconului de la Buda** (1825) se încheie — după

Fascinația aeroarheologiei

(Urmare din pagina 24)

obținut o astfel de înregistrare pentru studii asupra importanței cetății de la Capul Dolojman de pe Lacul Razelm, ca și C. C. Giurăscu, profesorul de la Bucuaresti, care a obținut și prelucrat în 1941, fotografia datînd din 1939, a cetății medievale de la Enisala. (E o splendidă cetate genoveză folosită și de Mircea cel Bătrîn, deci cu o durată foarte lungă de existență). Alți elevi ai școlii lui Părvan — Constantin Daicoviciu și Octavian Floca — au reușit să aibă și au folosit în publicații, imagini din avion ale monumentului de la Amfiteatrul și zona înconjurătoare de la Colonia Ulpiu Traiana Sarmizegetusa. Este de subliniat faptul intrucît plasează arheologia românească la nivelul european al acestei discipline în epoca respectivă. Sînt date puțin cunoscute, lipsesc pe nedrept din manuale, din istoria aeroarheologiei.

— **Sinteti foarte tînăr, abia ați trecut de 40 de ani, dumneavoastră cum ați ajuns să vă specializați și să vă ocupați de dificilul domeniu?**

— Grație maestrului și profesorului meu, academicianul Emil Condurachi care este promotorul aplicării sistematice a metodei în țara noastră. Privind istoria metodei, ar mai fi chiar de spus, că profesorul Condurachi a cerut Academiei, încă din 1949, înființarea unei astfel de secții pe lângă Institutul de arheologie, și care a publicat în primul număr al **Revistei de istorie**, un articol privind necesitatea utilizării ei în cercetarea arheologică. A reușit să obțină doar o nouă aplicare la Histria, în 1954, cu ajutorul specialiștilor armatei în aerofotogrammetrie. Ca director al Institutului de arheologie, unde am ajuns după terminarea facultății, m-a îndrumat pe această linie de cercetare. Mi-a creat posibilitatea de specializare în Italia și Franța, cu profesorul Adameșteanu, în anii 1969-1970; în 1960 obținuse aprobarea Academiei pentru înființarea unei secții de profil la institutul pe care îl conducea. Dar, ca întotdeauna lucrurile noi răzbeșe greu, inerția unora le barează drumul de avans. Profesorul Condurachi a primit alte responsabilități, la Asociația de Studii Sud-Est Europene, și toate treburile s-au împotmolit.

Legea patrimoniului cultural național din 1974, care are în vedere un sistem științific de evidență centralizată a tuturor valorilor de cultură, a reactualizat problema, aduce în actualitate utilizarea sistematică a acestei metode, pentru care a și fost creat cadrul organizatoric, la începutul anului 1978, prin înființarea aici, la Muzeul Național de Istorie, a secției de cercetări aerofotografice și de evidență a siturilor arheologice din țara noastră și care este a patra unitate specializată în această direcție pe plan mondial. România are clar o prioritate. Tot ceea ce facem, n-ar fi posibil fără ajutorul instituțiilor de profil fotografic din țară.

— **Deci, am ajuns în punctul cheie, la ceea ce așteaptă cititorii, la ceea ce le-am promis. Ce descoperiri a adus în patrimoniul istoric aeroarheologia?**

— Un moment încă. Mai trebuie adăugat la cele de mai sus că toate lucrările noastre — sau în proporție covârșitoare — se bazează pe revalorificarea în scopuri arheologice a bogatelor fonduri de fotografii aeriene realizate în scopuri cartografice pentru nevoile economiei naționale. Numai după aceea urmează operațiuni pentru scopuri anume de caracter arheologic. Se iau imagini de la mică înălțime, deci la scară foarte mare, ce permit obținerea unor coordonate fine și precise ale obiectivului detectat. Și acum, trecînd la răspunsul cerut de întrebarea dumneavoastră, pot să vă spun că, într-o ordine de priorități normală, am început cu obiectivele de primă mărime ale patrimoniului arheologic. Cu marile așezări fortificate din perioada traco-geto-dacică, dacoromană și din cursul mileniului I, pînă în plină epocă medievală.

— **Un registru enorm, practic toată istoria veche și străveche a țării, practic tot cuprinsul teritoriului ei. Cu ce noutăți?**

— Ne-am îndreptat în special către acelea ce n-au făcut niciodată sau foarte puțin obiectul unor cercetări arheologice, prin urmare puțin cunoscute. Un al doilea criteriu de opțiune este prospectarea sistematică accelerată a perimetrelor marilor sanctuare care aduc modificări ale teritoriului, pentru a nu se distruge lucruri nedetectate, încă cum ar fi în perimetrul Porților de Fier I și II, pe Valea Oltului,

al Canalului Dunăre — Marea Neagră etc. Și al treilea criteriu fiind intervenția pentru obiective arheologice cuprinse în planul de cercetare prin săpături. Descoperirile și precizările aduse de detectia aeriană, cit și planurile foarte exacte ale siturilor arheologice în ansamblu sînt apte să furnizeze numeroase informații și să orienteze în teren săpăturile, sporînd cu siguranță randamentul, ritmul de obținere a rezultatelor științifice, aducînd economii de fonduri.

— **Tovarășe Simion Ștefan, de ce nu sinteti mai direct, știi că studiile și cercetările dumneavoastră au pus în evidență și impus măsuri de protecție, intrucît nefiind identificate se distrugeau treptat, treptat, prin fireștile lucrări moderne ale agriculturii, la un mare complex de așezări din Banat, o veritabilă rezervație istorică?**

— Da, privind capitolul celor mai vechi așezări, sînt în curs de elaborare studiile asupra fortificațiilor de dimensiuni excepționale — peste 90 de hectare — din prima epocă a fierului, de la Sintana, jud. Arad. Pînă acum, fiind cea mai mare fortificație din respectiva etapă istorică identificată pe teritoriul țării noastre. Cercetări similare, asupra unor fortificații de mari dimensiuni, apărute de valuri și șanțuri, din perioade mai recente ale epocii fierului (la unele se fac deja săpături) am efectuat și în Transilvania, ca și în Dobrogea. Am obținut primele reprezentări complexe și de ansamblu, de pildă, ale Cetății cu două faze de evoluție de la Huedin, jud. Cluj, ale Cetății de la Beștepe, din nordul Dobrogei, sau seria de mari cetăți similare din Moldova care aduc, nu numai pentru săpăturile în curs, dar și pentru reconstituirea unor însemnate aspecte ale civilizațiilor umane, cîștiguri importante, cum ar fi degajarea unor tipuri de fortificații și deci, începutul stabilirii unor tipologii generale ale fortificațiilor din epocă. Aceste imagini sînt niște documente ce intră direct în circulația științifică pentru valoarea lor definitorie în ansamblul așezărilor.

— **Iarși fugiți spre concluzii de ultimă instanță, din modestie și delicatete, se pare, pentru a evita să precizați că ați evidențiat, de pildă, o suită de cetăți geto-dacice în Dobrogea, multă**

vreme controversate ori chiar contestate de unii istorici, atît în alte istoriografii, cit și în a noastră. Deși Ovidiu sau istoricii ai vremii antice vorbesc despre ele, acestia răspundeau „or fi, dar unde sînt, nu dăm de ele”.

— Drept un exemplu elocvent pentru ceea ce poate oferi aeroarheologia, contribuția acesteia la îmbogățirea sensibilă a documentației de care dispunem despre epoci și zone mai puțin cunoscute ar fi de citat cercetările asupra unei microzone cum este cea de-a lungul malului dobrogean al Dunării, între Ostrov și Cernavodă. Numai pentru epoca dacică au fost descoperite 5 dave din perioada consolidării statului dac și care sînt și primele dave cunoscute în Dobrogea. Reliefează, iată, o lume ce nu fusese pusă în evidență de arheologia clasică. Putem cita fortificațiile de pe malul lacului Oltina, de la Izvoarele, Dealul Muzait (sat Dunăreni), cele două dave de pe malul lacurilor Bacului și Vederoasa. Din punct de vedere al semnificațiilor istorice aș insistă asupra importanței descoperirii de la Muzait-Dunăreni, unde, la numai 250 de metri de o cunoscută cetate dacoromană (în curs de cercetare), grație fotografiei aeriene, am identificat o foarte bine păstrată fortificație dacică. Prin urmare, este vorba de cetatea ce a constituit nucleul și predecesorul marii așezări dezvoltate de mai târziu. Iată că, ipoteza localizării aici a toponimului **Sacidava** capătă relief, respectiva fortificație transmițînd celei dacoromane pînă și propriul nume, fenomen cunoscut pe întreaga arie a teritoriului țării. Ar mai fi, totodată, de menționat, tot pentru această parte, descoperirea a două fortificații din epoca medievală timpurie, secolele X-XI, aflate la circa 300 metri în aval de cea dacică. Astfel, se pune în evidență un remarcabil complex arheologic al țării. De-a lungul a 800 metri, pe fațza înaltă a Dunării, există patru moduri de viață din patru epoci istorice diferite, continuînd unul din altul, exemplu semnificativ de permanentă a locuirii populației autohtone în Dobrogea pe parcursul mileniilor. Un fenomen similar pentru evidențierea rolului fortificațiilor dacice în geneza așezărilor urbane dacoromane ne este oferit și de descoperirea de la Izvoarele, unde secvența se repetă. O dave din secolul I î.e.n. este continuată (sînt absolut alături, le desparte doar o

viroagă) de o așezare fortificată dacoromană, a cărei existență se prelungește pînă în secolul VI e. n.

— **Dar survolarea Munților Orăștiei cu ce s-a soldat? Ați aflat lucruri noi despre enigmatică inimă a Daciei lui Decebal?**

— Prin noile înregistrări asupra zonei capitalei dacice de la Sarmizegetusa Reggia și asupra ansamblului de fortificații din preajma ei s-au cules informații care aduc lumină în aspecte rămase neelucidate. Chiar și în cazul unor obiective îndelung cercetate tradițional, cum este cunoscuta Cetate de la Cotești, unde săpăturile păreau a fi dat la iveală totul, toate monumentele existente. Detectia aeriană a mai adus totuși detalii importante și semnificative pentru evoluția și fazele de organizare a acesteia. A fost astfel aflată existența unei linii de fortificație constituită dintr-un val de pămînt din prima fază a cetății ce cuprinde o suprafață mult mai mare față de cea cunoscută prin săpături. În felul acesta s-a lămurit enigma cum o serie de monumente degajate prin săpături — sanctuare, turnuri, locuințe — rămneau în afara fortificației cunoscute. Ele se aflau, de fapt, în interiorul primei fortificații, mai vechi în timp, și care nu fusese identificată.

Cum aminteam, toată munca noastră are drept scop, pe lângă cercetări fundamentale de istoria patriei — luminarea unor zone, perioade, monumente mai puțin cunoscute ori incomplet cunoscute — evidențierea și punerea în valoare a tuturor siturilor arheologice din țară, componente de preț ale patrimoniului cultural național. În context, sîntem în curs de elaborare a unui prim volum din **Atlasul aerofotografic al siturilor arheologice din România** ce urmărește și scoaterea în circuitul cultural cel mai larg, în circuitul internațional — prin imagini cit se poate de obiective — a acelor componente rămase în zona de umbră sau total necunoscute ale unui patrimoniu arheologic excepțional, și asta fără fanfaronadă ori supraevaluare. În viitor, pe lângă expozițiile de aeroarheologie ce le organizăm în țară, avem în vedere și intensificarea unor schimburi de profil cu alte instituții muzeale ale lumii, participări la expoziții și enciclopedii străine. Depinde de noi, mai ales de noi, să ne facem cit mai bine și mai corect cunoscută istoria patriei.

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ În revista „Flacăra” nr. 29 din 19 iunie a.c., inginerul silvic Astrid Gliga face câteva precizări lămuritoare despre planta ierboasă numită ghimpe (Xanthium sp. herba). Precum s-a mai scris, planta este găsită în magazinele PLAFAR, fiind recomandată îndeobște în bolile de prostată, prostatită, litiază renală etc. Din partea Trustului PLAFAR au apărut câteva adnotări clarificatoare cu privire la 5 specii ale aceleiași plante, fiind vorba inclusiv despre una cărcia în termeni populari i se spune „holeră”. Rugăm specialiștii să facă precizări cu rigoare științifică, în sensul de a exprima clar care din aceste plante sînt bune și care nu. Tot în presă am citit despre laudabilele descoperiri ale unui colectiv de medici și farmacisti clujeni, în frunte cu conf. dr. Pavel Petcu, de la I.M.F. Cluj-Napoca, legate chiar de extractul de ghimpe numit ADENOSTOP și recomandat în afecțiuni ale prostatei. Credem că mai multe informații — ne sugerează profesorul Vergiliu Apostolescu, bd. Al. Lăpușeanu nr. 101, bl. TS 15/2, ap. 7 Constanta — pe această temă sînt de mare interes atât pentru publicul larg, cit și pentru specialiștii.

■ În martie 1984 am dat de urma unei serioase sustrageri de anvelope de bicicletă săvîrșită de către chiar magazionera Floarea, de la Fabrica de anvelope Ludus. Ea a fost de altfel surprinsă și de către maiorul Ioan Răchită și de muncitorii Emil Singorean și Viorel Mirza fiind anvelope din containere în timpul sau după încărcare. Magazionera a fost multă disciplinar în secție, dar m-a amenințat că-mi va arăta ea cu relațiile ei! Necazurile s-au lînat scări de mine — scrie Valentin Costea din comuna Atîntis nr. 46, județul Mures — culminînd cu desfacerea contractului de muncă. Iată cum s-a întimplat: Desi învoit citeva ore de maistrul Răchită pentru a-mi duce sotia la maternitate, Liviu Banea a intenționat să-mi desfacă contractul de muncă în mod abuziv. Pe data de 5 mai a.c., tot cu învoială, am lipsit 4 ore! Prilej bun pentru contabilul-sef Mihăilescu pentru a trece în fapt la desfacerea contractului de muncă! Cum se spune, eram urmărit și vînat pas cu pas. Directorul unității, om cu inimă mai largă, mi-a anulat desfacerea contractului de muncă, dar să vedeti cu ce preț: să-mi cer, adică, transferul pentru cooperativa UNIREA din Ludus.

■ Procuratura județului Caras-Severin trimite răspuns scrisorii lui Martin Scoropan din Borsă, cu privire la faptul că nepotului său, Victor Mihali, care a lucrat ca muncitor forestier la U.E.G.T. Reșița, sector „Vilina” i s-a furat din dormitorul comun un C.E.C. și buletinul de identitate: Vă facem cunoscut că pentru sustragerea liberului C.E.C. cu soldul de 9.500 lei, din care a fost extrasă suma de 6.000 lei, autorul sustragerii, Dorel Hreborciuc, a fost trimis în judecată și condamnat la 1 an și 9 luni.

N. N. Așteptăm o completare la răspuns cu privire la sancționarea neglijenței dovedite în serviciu de către functionara C.E.C. Reșița, Alexandra Busu, precum și precizarea strictă privitoare la restituirea celor 6.000 lei, bani agonisiți de tânărul Victor Mihali.

■ Medicul Ioan Neagu din str. Teius nr. 3-a, Ploiești, ne informează că sub îndrumarea factorilor de resort s-a organizat la Sinaia, în zilele de 18-19 octombrie a.c., un interesant simpozion național cu tema: „Activitatea de microproducție în laboratoarele galenice din oficiile farmaceutice”. La simpozion au participat cadre din ministerul de resort, sefi laboratoarelor pentru controlul medicamentului și ai laboratoarelor galenice precum și cadre medicale din facultățile de profil din București, Cluj-Napoca, Iasi și Tg. Mures. Din cuprinsul celor 48 de referate precum și din dezbaterile care au avut loc s-a desprins concluzia — ne asigură interlocutorul — că laboratoarele pentru microproducție trebuie să lucreze de așa manieră încît să fie capabile să umple golul de medicamente existent uneori în farmacii, să contribuie mai substanțial la asigurarea necesarului de medicamente atât în rețeaua farmaceutică, cit și în spitale.

■ Mai mulți cetățeni s-au adresat revistei noastre în ve-

derea sprijinirii obținerii unor locuri de muncă. Succint, redăm câteva dintre cazurile soluționate favorabil: **Consiliul popular județean Timis** răspunde că Stelian Ungur a fost încadrat la I.J.T.L. Timis. **Consiliul popular județean Vrancea** ne înștiințează că Mihăilescu Constantin a fost repartizat la întreprinderea de industrializare a laptelui Focșani. **Consiliul popular județean Galati** ne informează că Radu Floarea a fost repartizat la Santierul naval Galati. **Consiliul popular județean Olț** soluționează favorabil dolanța Anastasiei M. Petrusca, repartizînd-o la Fabrica de confecții Scornicești. **Inspectoratul școlar al municipiului București** încadrează cu normă întreagă pe Elena Domide, ca profesora de istorie la școlile nr. 166 și 198 din cadrul sectorului 6 București.

■ Sînt în vîrstă de 75 de ani și am un picior amputat — ne scrie Nicolae I. Mocă din satul Ulmetei nr. 112, com. Păusești, județul Vilcea. De ce mă adresez revistei? Am avut contractat un vitel în greutate de 300 kg și nu reușesc să-l predau în nici un chip la baza de recepție. Mi se bagă bete în roate și sînt purtat pe nedrept pe drumuri, desi observă că sînt suferind. Pînă la urmă nu este vorba de greutatea vitelului, care este conform contractului, ci de niste oameni fără inimă pe post de achizițori.

■ **Întreprinderea de Transporturi București** răspunde soferului Mitică C. Acșinte: În urma verificărilor s-a constatat că sancțiunea disciplinară a fost aplicată în mod nejustificat. Prin adresa SPIR s-a comunicat Autobazei Floresca hotărîrea conducerii E.T.A. de anulare a penalizării și, în consecință, de restituire a drepturilor bănești ale petentului. Confirmîndu-se, de asemenea, că la unii conducători nu li s-a acordat lunar simbăta liberă, s-a atenționat în mod serios conducerea Autobazei Floresca din privința respectării cu strictețe a acordării simbetei libere lunar.

■ Sînt mecanizator la S.M.A. Hateg, județul Hunedoara — ne scrie Leonida Ruha — și iată ce m-a determinat să apelez la dvs. În revistă am citit rînduri foarte frumoase despre această profesie grea și totuși nobilă, iar eu sînt unul dintre aceia care nu se trage de la greu, vă asigur de asta! Campania de recoltat păioase am început-o pe 30 iunie curent și am isprăvit-o pe 23 August. Am lucrat zi-lumină și am lucrat și la lumina farurilor, așa cum ni s-a cerut. În anii trecuți ni s-au plătit orele suplimentare și ni s-a dat și recuperare, așa cum s-a procedat și în alte unități S.M.A., dar nouă nu ni s-au dat deocamdată aceste drepturi, de fapt, legale.

■ Satul nostru, plasat pe malul drept al Muresului, la limita județelor Alba și Hunedoara, spuzeste de tineri. Majoritatea lucrăm la una dintre întreprinderile din orașele apropiate. Cugir sau Orăștie. Facem naveta, dar să știți că nu ne-a trecut prin cap să părăsim satul. În ciuda faptului că timpul nostru liber este drămuț — misiva este semnată de un grup de muncitori și elevi din satul Sipot, județul Alba — dorim ca acțiunile culturale la noul cămin cultural să se desfășoare în mod organizat și civilizat. Nedrept este că tocmai C.A.P.-ul care are multiple posibilități de depozitare, ocupă noul cămin cultural 10 din cele 12 luni ale anului.

■ Primim de la **Consiliul Culturii și Educației Socialiste** răspuns la scrisoarea Victoriei Băleanu din Gațați: Spectacolul din 9 iunie a.c. a fost organizat pe stadionul „Dunărea” din Gațați cu avizul organelor locale însă fără avizul nostru! Considerăm regretabilă situația în care s-au aflat spectatorii (plătiseră 30 lei biletul și nu au avut nici măcar posibilitatea să înființeze artiștii și solistii pentru care s-a făcut publicitate prin afise — n.n.). S-au luat măsuri pentru a se preveni și evita pe viitor repetarea unor situații similare.

■ În Calca 13 Septembrie nr. 129 există o unitate de reparat încălțăminte care se aseamănă mai degrabă cu o magherniță de pe vremea lui Pazvanti. De ce vă scriu? Peisajul urbanistic din jur deosebit de impozant contrastează neplăcut cu această chicină însulbră. Municipalityatea ar trebui să se gîndească la aceste hrube pă-

răgînite care strică estetica străzilor și aspectul orașului. (Dinu Sălcudeanu, str. Ion Creangă nr. 91 București).

■ De un mai larg interes cetățesc pare să fie răspunsul primit din partea G.I.G.C. din cadrul Sectorului 3 București, răspuns pe care îl redăm în cele ce urmează: Stabilirea consumurilor de energie termică pentru abonații care nu au aparate de măsură se face pe baza luării în calcul a unui consum specific de 0,80 Gcal/mp suprafață și pe an, precum și a unui barem de 0,68 Gcal pe persoană și pe lună la apa caldă menajeră. Plata cantității de energie termică folosită pentru încălzirea locuințelor (consum casnic) se egalonează pe întreg anul, inclusiv lunile de vară, astfel: 0,08 Gcal în lunile decembrie, ianuarie, februarie, martie; 0,05 Gcal pe mp suprafață în lunile din intervalul de timp cuprins între aprilie-noiembrie.

■ **Locatarii din bd. Muncii nr. 90, bl. A-2, sc. B, Sector II București** ne aduc la cunoștință că în scara blocului numit mai sus liftul nu funcționează din luna ianuarie curent. Cetățenii și asociația de locatari au luat în repetate rînduri legătura cu întreprinderea „Ascensorul”, ba chiar s-a făcut devizul și s-a înaintat I.C.R.A.L.-ului Foișor încă în luna aprilie. Chiar cu încetîntorul să se fi rezolvat repararea liftului de la scara B a blocului A-2 și tot ar fi trebuit pus în funcțiune în cele 10 luni care au trecut.

■ Cîțiva cetățeni s-au adresat revistei în vederea intervenirii pe lângă factorii de resort pentru rezolvarea situației lor locative. Redăm câteva dintre răspunsurile sosite la redacție: **Consiliul popular al Sectorului 1** ne înștiințează că la solicitarea lui Emilian Ciupașu de-a obține un spațiu corespunzător, s-a atribuit sus-numitului apartament 29/2c, bloc C-31, din str. Macaralei nr. 4, Sectorul 3 București. **Consiliul Popular al Sectorului 3** ne informează că Tudor Petrescu, lucrător în cadrul întreprinderii „23 August”, a fost sprijinit în contractarea unei locuințe proprietate personală, iar lui Dorel Traian Andreescu i s-a repartizat apartamentul nr. 30 din blocul M-182, din strada Mărgăreanu.

■ **Asociația blocurilor din alea Rotundă nr. 4 TITAN, Sectorul 4 București**, expediază un memoriu și câteva imagini sugestive cu privire la frumoasa structură urbanistică a străzii Buciumului, Cimpeneanca, Ciucea, Bd. 1 Decembrie. Și totuși, în zonă au rămas cîteva maghernite caracteristice fostelor periferii, din care cauză sînt tirizie nepermis lucrările de canalizare, de alimentare cu apă s.a. În timpul ploilor, din această zonă colinară noroaiile invadează subsolurile blocurilor 4 T și 3 T din str. Cimpeneanca nr. 10. Memoriul semnat de mai mulți cetățeni a fost înaintat de noi spre dreptă evaluare Consiliului popular al Sectorului 4. Spre marea noastră nedumărire, factorii de resort de la nivel de sector ne returnează memoriul, dar fără răspuns! Ce să credem?

■ În satul Pojogi, comuna Stroiesti, județul Vilcea, există un vechi conac lăsat din păcate în paragină. Pe raza aceleiași comune, în satul Ciresu, există o altă vilă cu 15 încăperi, lăsată tot în voia nimănui. Cu trecerea anilor acestea se deteriorează în mod firesc. Oare nu s-ar putea de acestor imobile trainice o întrebuintare edilitar obștească? se întreabă **Toma Chisăroiu din str. Armoniei nr. 32, bl. F-4, ap. 7, Rm. Vlcea.**

■ **Inspectoratul județean de miliție Giurgiu** răspunde prin intermediul revistei unui grup de cetățeni din comuna Clejeni: În urma controalelor efectuate s-au descoperit pe raza comunei Clejeni cîteva elemente parazitare, care au fost sancționate penal. De asemenea, au fost atenționați părinții unor copii care, lăsîndu-și odraslele nesupravegheate, le-au dat posibilitatea să comită acte regretabile.

■ La scrisoarea lui Ștefan Gavril Radulian din satul Marman, comuna Huncoara, județul Mehedinți, în care era vorba de bătaia iscată în scara unui bloc din Drobeta Tr. Severin, în urma căreia fiul său, Ștefan Radulian decedază — scrisoare trimisă spre competență soluționare **Procuraturii Județene Mehedinți**, ni se răspunde: Prin rechizițoriul din 30 august 1985 s-a dispus trimiterea în judecată a lui Ioan Valeriu Vuțescu, care se face vinovat de lovitura cauzatoare de moarte și va suporta rigoriile legii.

■ **Scrisorii Anetei Stanciu**, mamă a 8 copii din comuna Glogova, județul Gorj, care solicită mutarea fiului — soldat Ioan Stanciu — într-o unitate apropiată, ne răspunde favorabil **Ministerul Apărării Naționale.**

■ Prin intermediul revistei **Ministerul Sănătății** răspunde lui Liviu Boeser din comuna Vata de Jos, județul Hunedoara, care solicitase sprijin în obținerea unei asistente de specialitate: Se poate prezenta pentru internarea la Institutul pentru ocrotirea mamei și copilului din București.

■ **Lăcrimioara Cirtu din satul Răcățiu, comuna Horgesti, județul Bacău**, ne scrie în numele Andrei Paizan din același sat, care își caută doznădăduită tatăl, dispărut fără urmă.

■ **I.L.S.Z. Podari (Craiova)** a organizat un curs de calificare de mai lungă durată. Spre surprinderea cursanților, ne scrie **Grigore Pamfilie din Craiova**, după abia 2 luni de curs, acesta s-a sistat. Cursanții nu știu nici azi cînd se va relua cursul de calificare și policalificare de la I.L.S.Z. Podari-Craiova.

■ **Maria Moise din București** ne înștiințează că părinții săi din satul Voia, comuna Crîngurile, județul Dimbovița, au fost bătuți de către Anghel Lucian și Antoaneta Kozak. Ce se întimplase? Paznicii Ilie Ștefan și Radu Gheorghe au găsit copiii Radei Kozak în lanul de floarea-soarelui. Totul s-ar fi sfîrșit eventual cu o atenție-

nare dacă Anghel Lucian și Antoaneta Kozak nu ar fi sărit la bătaie. Adresîndu-ne cu memoriul Mariei Moise **Inspectoratului județean de miliție Dimbovița**, ni se răspunde că Anghel Lucian a fost pedopsit pentru ultraj, iar Antoaneta Kozak urmează să-și primească cuvenita pedeapsă.

■ **Primim din partea Consiliului popular județean Prahova** răspuns cu privire la abuzurile făptuite de către Ana Ivașcu din comuna Dumbrava: Majoritatea aspectelor sesizate de către cetățenii din comună se confirmă, astfel: A. I. a încasat de la cetățenii cărora li s-a repartizat teren pentru păsănat 60 lei, în loc de 45 lei pentru finul obținut din coasa I-a și 40 lei pentru acela din coasa II-a. A primit 1.000 lei de la Dumitru P. Nicolae care solicitase închirierea unei săli pentru nuntă. Sumă pentru care nu s-a eliberat chitanță și care a fost recuperată de la A. I. și făcută venit la buget. Intemeiat este și aspectul că a obligat pe Nicolae Leonte să încaseze cu 5 lei în plus la fiecare butelie de aragaz încărcată și ridicată de către cetățeni. Pentru abaterile săvîrșite Ana Ivașcu a fost sancționată exemplar.

■ **Correspondentul nostru, Dumitru Păpușoiu din Tg. Frumos, județul Iasi**, ne scrie că serviciul de salvare și urgență al Spitalului din Tg. Frumos a rezolvat pînă la această oră peste 5.000 de cazuri de extremă importanță. Nume ca Elena Bejan, Minodora Grădinaru, Florica Maftă, Corneliu Cervinschi, Gheorghe Iftim, Ioan Murgu, Constantin Obreja, Vasile Vagner, Ioan Agavriloaiei, Vasile Petrov, Ioan Florici, par necunoscut la prima vedere, dar ei sînt accia care veghează cu solicitudine în orele de noapte și răspund la apelul „Alo. Salvare?” Un apel nu numai cu rezonante sonore, ci și unul ca de la inimă la inimă din partea discipolilor lui Hipocrate.

Pagină realizată de **DORIN SĂLĂJAN**

Dincolo de aparențe

Cui deschidem ușa?

Pare banală și totuși, cite implicații ar putea fi evitate dacă ne-am pune o asemenea întrebare atunci cînd nu știm cui deschidem ușa...

Constanța Gherase, femeie de aproape șaptezeci de ani, din comuna Nehoiu, județul Buzău, a ezitat, ce-i drept, să pună mina pe clanță atunci cînd s-a auzit strigată de afară. Nu recunoscuște vocea. Nici nu avea posibilitatea să-l vadă la față pe cel care i se adresa din întuneric. A fost, însă, indusă în eroare de rostirea unui nume. Și asta, mai ales că cel care vorbea nu explicase de ce o deranjează la o asemenea oră. Dacă i-ar fi întrebă „Ce dorește”, Constanța Gherase putea să înțeleagă că are de-a face cu altcineva decît cel care se pretindea. Numele rostit nu se referea la cineva din familie, încît să fie recunoscut dintr-un singur cuvînt. Nu era sigură, dar nici n-a mai stat pe gînduri... A tras zăvorul...

Afîț le-a trebuit celor de-afară. Erau doi. Și nici unul cunoscut...

Dimineața, Constanța Gherase a reclamat la postul de miliție că a fost atacată și jefuită. Afîț și nimic mai mult. Nici un fel de indicii...

Evenimentul se raportează imediat la miliția județeană. O echipă formată din ofițerii Constantin Costache, Ion Neagu și Șerban Mihăilă se deplasează de urgență la fața locului. Dacă nu s-or găsi „urme”, cel puțin să discute cu victima, cînd imaginea celor doi indivizi este încă proaspătă în memorie, cînd aceasta mai putea relata amănunte pe care trecerea timpului, mai ales la o asemenea vîrstă, le estompează.

Cu ce a reușit să rețină fe-

meia despre voce și alura aproximativă, cu ceea ce au mai relatat cetățenii despre ceea ce s-a mai întimplat între timp în comună, echipa de la județ și subofițerii postului local au stabilit că printre bănuți s-ar putea afla și infractorul recidivist Gheorghe Leonte, liberat nu de mult din penitenciar, văzut în ziua precedentă prin localitate, în compania unui necunoscut, dispărută amîndoi exact după săvîrșirea fîlhăriei.

Din verificările întreprinse, rezulta că Gheorghe Leonte s-ar fi încredințat spre I.A.S. M. Kogălniceanu, din județul Constanța, cu intenția de a lucra ca sezonier. Se înțelege, era o „variantă” ce se impunea a fi verificată.

Plutonierul Ion Simileanu, șeful postului Ovidiu și sergenții-majori Ion Voicu și Ion Stanciu, de la postul Nehoiu care s-au deplasat în județul Constanța conform celor stabilite de echipa de cercetări au procedat, conform aprobărilor, la identificarea lui Leonte și a celui-lalt bănuț.

O simplă verificare, necesară și legală. Se putea solda negativ, cu scuzele de rigoare. Dar cei bănuți și-au dat imediat a-rama pe față. La solicitarea plutonierului Simileanu, Leonte a devenit brusc agresiv, recurgînd la violență, apoi încercînd să fugă.

Pentru imobilizarea lui s-a făcut uz de armă. Se întimplă rar, dar la nevoie măsura extremă, folosirea armei în imobilizarea și reținerea infractorilor agresivi, devine o strictă necesitate.

Asupra lui Leonte, rănit în picior și a lui Florin Timă, din comuna Costișten, județul Neamț, s-au găsit banii și obiectele luate din locuința Constanței Gherase...

MIHAI GROZAVU

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11 — 14.

În numele oamenilor, pentru binele oamenilor

Pacienții gospodari și exemplul personal

Centrul de nutriție și boli metabolice „Ion Cantacuzino” funcționează pe strada I.L. Caragiale, din mijlocul Bucureștiului, într-o clădire masivă, o vilă cocheta odinioară, clădirea având și un mic „domeeniu” aflat în suferință, motiv pentru care personalul centrului, prin citiva fluturași lipiți pe pereți, face un călduros apel la „pacienții gospodari” să dea o mână de ajutor la amenajarea curții. Mulți, puțini, ciți ori fi, gospodari cu pricina mai pun și ei mina, după cum ne spun gazdele, dar problema este alta, zicem noi, cu totul de acord cu membrii comisiei de control muncitorească a municipiului, Ioan Roșca și Gheorghe Cirstea, și anume că exemplul bun trebuie să-l dea chiar gospodarii centrului. Și când spunem asta ne gândim că, deși, în genere, pilda nu tocmai bună e molipsitoare, la fel se poate spune și de exemplul bun, ca s-o formulăm didactic. Nu ne referim neapărat la pereții murdari și zgăriați care n-au mai simțit mîngierea bidinelei de mulți, foarte mulți ani, ci de sala farmaciei, o cameră de trei pe trei prin care trec cei 46.000 de suferinzi ce își primesc medicamentele gratuit, oameni veniți din toată țara și aflați în tratamentul eminenților specialiști ai centrului. De la aflușul amintit mai sus și pînă la spălarea linoleumului, cîrpirea lui cit de cit decentă și eventual punerea geamurilor care lipsesc la unele dintre ușile depozitelor este exact spațiul exemplului personal. Cei doi membri ai comisiei de control sînt oameni cu experiență, plini de tact, și poveștile lor privind starea de curățenie au un ecou imediat în sensul că o mătură devine foarte activă chiar în timpul controlului, deși ne îndoiră că era în stare să facă tot binele de care au nevoie clădirile din spatele curții. Adevărul este că aceste clădiri nu mai au mult de trăit, așa cum ne spunea dr. Mircea Grigorescu, directorul centrului, deoarece este aprobată investiția privind ridicarea unor laboratoare noi, moderne, pe același spațiu, dar chestiunea, remarca Ioan Roșca, ține de o anume mentalitate. Și omul le explica gazdelor cu tact, cu tactul celui care, printre altele, știe că de o unitate medi-

cală poți avea oricînd nevoie, că iată, lipit de laboratorul de urină, de care răspunde asistenta Alexandrina Ciubotaru, o cameră neîngrijită, cu dulapuri pline de lucruri personale aruncate alandala și amestecate cu mîncare deci, lipit de acest laborator cu aspect neîngrijit, se află laboratorul de radio-izotopi, de care răspunde biologul principal Zenaida Miron. Laboratorul de radio-izotopi beneficiază de o clădire oarecum asemănătoare, dar nu asta vrem să arătăm, ci, cum spunea Gheorghe Cirstea, „e limpede că omul sfințește locul”, reluînd o vorbă cunoscută și prin partea locului.

Remarcăm mai sus tactul celor doi membri ai comisiei. N-am spune totul dacă n-am completa: tactul și fermitatea lor. Argumentele ne sînt la îndemînă. Aceeași comisie, într-o alcătuire ceva mai cuprinzătoare, avînd adică încă doi membri, făcea citeva observații, în urmă cu șase luni, la Dispensarul policlinic al Spitalului clinic municipal București, unitate reprezentativă a asistenței medicale din Capitală, observații care țineau nu atît de actul medical, cit de unele aspecte privind curățenia și timpul de așteptare al pacientului, observații care se adăugau multor constatări îmbucurătoare privind buna administrare a unității respective. Revenim cu gîndul declarat de a vedea roadele aceluia control și după două ore procesul verbal alcătuit cu acest prilej constată: „În cele șase luni care au trecut de la ultimul control, sesizările făcute au fost rezolvate, inclusiv cele privind sistemul de înregistrare al pacienților”.

„Este exact ceea ce își dorește orice comisie de control a oamenilor muncii, spunea Ioan Roșca, o colaborare perfectă așa cum este și aceasta cu dispensarul Spitalului municipal, dispensar condus de dr. Porfir Popescu”.

Sperăm ca tactul, fermitatea de care vorbim și dea roade și la centrul de nutriție, fie și cu aportul „pacienților gospodari”, dar mai ales cu al gospodariilor proprii.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Ca și cînd aș fi cerut un crocodil

Timp de o zi am avut același traseu cu cel al unei echipe de control al oamenilor muncii de la Întreprinderea mecanică din Bacău, echipă despre care aflasem că este una din cele mai active și exigente, care nu se lasă „întimidată” de nici un fel de piedică pentru punerea la punct a eventualelor lucruri găsite în necregulă. Printre unitățile supuse controlului se afla și librăria Vasile Alecsandri din centrul municipiului, unitate spațioasă, aerisită în care nu am rezistat ispitei ca, mai înainte de începerea controlului propriu-zis, să nu redevin asidua vizitatoare și empărătoare de cărți. Am întrebat-o pe Viorica Maftei, șefa unității (ce-și purta ecusonul în buzunarul de la pieptul halatului!), dacă pot găsi „Ordinea cuvintelor” — cele două volume de poezii ale lui Nichita Stănescu. „Nici vorbă, zice, au fost dar s-au dat ca piinea caldă!”. Tot într-o doară întreb de „Istoria literaturii române” a lui George Călinescu. Mă surprind privită ca și cînd aș fi cerut un crocodil...

N-am văzut la dv. nici o vitrină cu noutăți.

Nici nu avem! Mă simt mai utilă să-i prezint cumpărătorului ultimele apariții decît să le ofer privirii într-o vitrină specială.

De fapt, ultimele apariții, primite cu puține zile în urmă, se aflau în biroul dumneaei și în magazia de mină a unității. Ca și cînd nu ar fi auzit niciodată de mărfuri dosite, ne oferă o explicație de-a dreptul bizară! Pentru că și-au făcut planul pe această lună le păstrea-

ză pentru a le scoate la vînzare luna ce urmează!

Mare ne este mirarea cînd fără nici un efort, dăm peste „Ordinea cuvintelor” a lui Nichita Stănescu și de... „Istoria literaturii” a lui George Călinescu. Stăteau frumos pe rafturi în magazia de mină, dovadă că mai există ceva... piine caldă pe aici. Nici măcar nu mai era loc de explicații! Solicităm avizele de expediție. Majoritatea dintre ele seoseau la de depozit doar cu banii pentru cărțile — și ce cărți! — vindute direct prin depozit.

De ce primiți banii pentru niște cărți pe care nici nu le vedeți?

— Ca să ne facem și noi planul... Ciudat mod de a privi realizarea planului la această librărie! Și, pare-se, nu numai aci.

Nu degeaba membrii echipei erau nemulțumiți. La ultimul control, făcut spre sfîrșitul lui august, sesizaseră faptul că au găsit cărți necupuse, că lucrătoarele nu purtau ecusoane, că nu își completau la zi caietul cu banii personali. Propuneau să se ia măsuri de reglementare a situațiilor semnalate.

Nici acum nu am trecut banii de buzunar în caiet. Cine a avut timp de așa ceva? Nici să semnez condica de prezență nu mi-am găsit vreme. (După care, șefa unității pe un ton deloc reverentios, îl ia pe responsabilul de echipă în primire). Mata, ca maistru în fabrică, răspunzi doar pentru strungul pe care-l ai în primire. Ce știi co-i aia munca cu oamenii?!

Să știți că și noi lucrăm cu oamenii dar acest lucru nu ne

impiedică să lucrăm disciplinat, să respectăm legea — o pune la punct maistrul Valeriu Stănoiu. De altfel, singură spuneați, condica de prezență n-o semnați, caietul cu banii de buzunar nu-l completați, de dosit cărți, vedem bine că o faceți. Atunci, care-i rolul dv. ca șefa de unitate? Cum vă descurcați cu subalternele dv. în ce privește disciplina cînd dați exemplul pe care îl dați? Noi știam că sesizările noastre urmau să fie prelucrate cu toți șefii de unități ai Centrului de librării.

Au fost discutate în ședința de analiză din septembrie. Cum însă tovarășul director a intrat în spital... Dar să știți și controlul acela a fost „aranjat”, precum acesta!

Cum era de față și Vasile Tordache, membru al comisiei municipale de coordonare, cazul a fost imediat anunțat la municipiu urmînd să se ia nu numai atitudine împotriva lui ei și măsuri ferme menite să repună la librăria Vasile Alecsandri lucrurile în marea lor firească.

În drumul nostru spre magazinul „Unic” nr. 4 cu autoservire reținem citeva din „sucesele” insistenței echipei: magazinul „Vînătorul și pescarul sportiv” s-a mutat de pe Calea Mărășești, dintr-un local căruia îi căzuse tavanul, pe Mihai Vițeazul, unde își desfășoară în

bune condițiuni activitatea. Magazinul IRIC-ului a fost renovat. În sfîrșit, prin dialoguri directe cu conducătorii de unități s-au înlăturat multe nereguli. Despre autoservirea spre care mergeam ne pun în temă că este una dintre unitățile de prestigiu ale municipiului care nu a creat niciodată probleme serioase. Șefa unității, Ana Păduraru, membră a consiliului oamenilor muncii pe întreprindere, tocmai terminase de aranjat niște marfă în momentul sosirii noastre. Ne însoțește peste tot. Într-adevăr, curat iar produsele frumos aranjate. Tinuța vînzătoarelor, de asemenea, impecabilă. Aflăm că o fată de aici a cîștigat locul I la concursul „Buna servire” pe județ. Cum s-ar spune deci buna servire este aici la ea acasă. Și totuși, exigența ochipă surprinde la recîntărirea unui pachet de 300 g — 3 g lipsă. Vînzătoarea Maria Nistor, o festicană, plînge. De rușine, îi spune directorului adjunct al I.C.S. Aliment, Ioan Mîier, care trecuse să vadă dacă primiseră berea în acea zi. Așa ceva nu i se mai întimplase. Te-reza Husaru, de la raionul de dulciuri, răticise prețul de la bomboanele de 21 lei kg. Noroc că mai avea doar citeva într-o cutie.

GEORGETA ȘTEFANESCU ■

Lipsuri vechi, măsuri proaspete

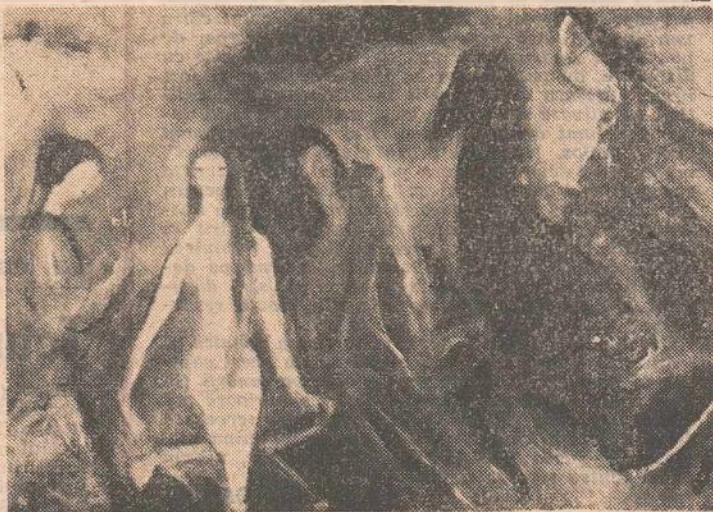
La Iași, împreună cu o echipă de control al oamenilor muncii — aleasă de președintele consiliului municipal al F.D.U.S., Dumitru Nagăț — ajung, miercuri 30 octombrie a.c., la cantina-restaurant al Combinatului de utilaj greu. Din echipa de control fac parte: Ion Mancas, lăcătuș mecanic la Întreprinderea de tricotaje „Moldova”. Lucian Profir, muncitor la aceeași întreprindere, și locotenentul Danuț Murteanu, din biroul economic al miliției municipiului. La cantina ai cărei șefi sînt Nicolae Cozma și Nicolae Molocca, nu există afișate nici programul cantinei, nici al restaurantului (care servește și bere) și nici orarul casieriei, după cum n-a aflușat nimeni vreedată prețul vreunui meniu. În laboratorul de patiserie și cofetărie, Gheorghe Rotaru („soferul nostru”), în haine de stradă, este angajat într-o conversație amicală cu personalul de serviciu, printre țavile soase din cuptor și încărcate cu aromitoarele produse cunoscute sub apăsanta denumire de **bebeluși cu rahat**. Cofetarul Nicolae Margină nu poartă beretă, nu poartă ecuson și nici carnetul de sănătate asupra lui. Pe acesta zice că îl are acasă. (Dintre toți lucrătorii cantinei, numai două muncitoare au la ele acest carnet. Este un carnet cumpărat de la librărie, din care filele cu vize medicale s-au desprins și arată ca o agendă vreaște.) Nicolae Cozma ne asigură, într-un acces de sinceritate, că nimeni nu poartă ecuson aici. În încăperile și în magaziiile cantinei domină murdăria. Prin unele locuri, cite cineva încearcă să mă dea cu mătura cînd intrăm, dar mizeria nu este de ieri, de alaltăieri, așa că nu ar fi corect să l se reproșeze numai unuia din cei doi șefi de cantină conservarea ei îndelungată. Descoperim chiar și vestiare, deși în patiserie, niște pantofi de damă descălțați după o ușă, anuțau, insalubru, utilizarea facultativă a acestor dulapuri folosite în scopuri mai bune: una din muncitoarele aceluiași laborator de cofetărie-patiserie ținea în vestiar, printre haine, o sticlă de vin. Instalațiile au multe defecțiuni, apa curge din țevi sparte unde nu te aștepti (chiar și la bucătărie), însă nu curge din robinete, unde s-ar cuveni. În grupurile sanitare nu există săpun, nu s-au pomenit prosoape. Înainte de a minca, muncitorii se vor spăla pe miini altă dată. Magazinerul Vasile Potîngă tocmai predă gestiunea, ca să plece în concediu 74 de zile. „Concediul lui pe 1984, pe 1985 plus 14 zile de recuperare”, ne explică același Nicolae Cozma care, pînă la urmă, e adinec revoltat că am picat tocmai azi cînd se pune varza la murat, că dacă veneam în altă zi era mai curat. Numai că universala lipsă de eurătenie de aici este, pentru

oricine nu închide ochii, o tradiție. „Ca la vadane”, cum răbufnește, la un moment dat, Ion Mancas. În bucătărie elevii de serviciu, de la grupul școlar al combinatului, nu poartă halate. Spre surprinderea șefului de cantină, bucătoreasa șefa Elena Moraru are ecuson. Dar în magazia de la care numai dînsa are cheie găsim, într-un dulap metahe, asemenea celor de vestiar, trei bidoane de metal: unul e ciorbă, altul cu felul doi, și încă unul cu lapte. Ea sustine că păstrează de-ale gurii aici — deși există alte magazine frigorigice! — ca să trimită totul la o microcantină. Aceste bidoane sînt acoperite cu niște capace de cauciuc atît de murdare cum numai o talpă de pantof pe care s-a uscat no-roiul poate fi. Aduce la țuteală, din altă parte, un capac de aluminiu curat pentru unul din bidoane. În rest totul rămîne la fel, între uimirea ei și enigma destinatarilor reali ai acelei păpicii. Sala de mese a elevilor este murdară și în mare dezordine. În tot localul, numai să-lile de protocol sînt îndubitabil salubre, ba chiar crispant de curate și de dichisite, prin comparația pe care o oferă cu condițiile destinate muncitorilor. Aprovizionarea este bună, chiar foarte bună. Magaziile nu duc lipsă nici de mari stive cu lăzi de bere, de vin, de coniac, de apă minerală. Există chiar și o grămadă de lăzi cu sticle goale de pepsi, deși Vasile Potîngă ne spune adevărul: pepsi nu s-a dat niciodată la cantină, cum nu s-a pomenit apă minerală pe mescele muncitorilor abonați. Apa minerală, pepsi și băuturi se dau numai la mesele festive, la nunți. Nicolae Cozma ne asigură că numai președintele comitetului de cantină, personal, adică Minu Ghe-laru, contabilul șef al combinatului, aprobă desfășurarea nunților la cantină, și numai dacă unul din socri sau măcar nașul lucrează la combinat. Alegere

severă, nimic de zis, mai ales că aici, ne spune șeful cantinei, o nuntă durează de la ora 14 pînă la 24, „apoi pînă la ora unu, nu se mai dau băuturi, iar la ora unu se închide definitiv”. Tot el ne spune: „Noi sîntem autorizați numai pentru bere, așa că la restaurant nu vindem altceva”. Deci vin, coniac se beau aici peste autorizație, numai să fie măcar nașul înțeleș cu Minu Chelaru. În cantină nu găsim condică de sugestii și reclamații, dar Nicolae Cozma ne lămurește: este la el în birou. Acolo, însă o caută peste tot și nu e chip să dea de dînsa. Este imposibil s-o găsească deși o caută stăruitor chiar și pe polițoara mesei televizorului (ascunsă de fața de masă), unde se află o tavă cu 7 pahare pe care s-a uscat vinul. Registrul unic de control nu are foile numerotate, nu este sigilat și nu conține nici o măsură luată, scrisă și semnată de directorul combinatului, așa cum s-ar cuveni, așa cum se poate spune — să nu fie cu supărare — ar fi legal. De ce? Foarte simplu: directorul nici măcar nu vede acest registru. Procese-verbale se scriu cu încă două copii volante, din care una ajunge doar la președintele comitetului de cantină. Mai sus de contabilul șef Minu Chelaru, ba! Mîncarea este bună. Cel puțin meniul de 15 lei pregătit pentru microcantina specială „a conducerei”, cum o numește Nicolae Cozma și la care sînt abonați mai multe persoane decît cuprinde conducerea propriu-zisă. Desigur că nu poate fi la fel și mîncarea care se trimite la microcantinele muncitorilor, pentru care se prepară alt meniu, mai ieftin. E drept că muncitorii nici nu mai sînt atrași în aceeași proporție de cantina propriu-zisă și microcantinele nespeciale din combinat: la acestea, din vreo 9.000 de oameni ai muncii, sînt abonați în jur de 600. Edificator. Dacă n-ar fi decît cele de mai sus și tot sînt destule lucruri care să dea de gîndit unui conducător de unitate.

A doua zi, tovarășa Eugenia Toma, secretar al comitetului municipal de partid, avînd în răspundere întregul sector alimentar al marelui oraș, mă asigură că se va ocupa personal pentru a elimina lipsurile constatate ieri și cite vor mai fi fiind la această cantină. Telefonează să nu fie lăsat să plece în concediu, deocamdată, Vasile Potîngă („pînă lămureșc eu lucrurile, că el, și așa, ba este, ba nu este la serviciu”) și precizează că Nicolae Cozma nu ne-a spus adevărul, pentru că, în realitate, magazinerul predă nu ca să plece într-un concediu mare ca o recompensă ieșită din comun, ei din cauza unor nereguli cu care a fost găsit. După ce tovarășa se-reată se îndreaptă spre clădirea de alături, unde va ține audiențe, mă opresc la poartă să aștept pe cineva cu care voi pleca în altă documentare. Dar portarul mă cheamă la telefon. Este tovarășa Eugenia Toma care, cu îndatoritoare amabilitate, ține să-mi mai spună că, în carnetul cu care tocmai ieșise adineaori dintr-o ședință de secretariat, a găsit o notă prin care primarul municipiului interzice nuntile în cantinele muncitorești începînd de la 1 noiembrie. După atîtea lipsuri vechi îmi scriu și eu în carnetul această proaspătă măsură. Face.

DORIN GHERGHINESCU ■

Judecata lui Paris

STEAUA BUCUREȘTI — HONVED BUDAPESTA 4-1 (2-0)

**O nouă și îndreptățită
candidatură
românească
la gloria fotbalistică
a Europei**

Fotografii de PAUL AGARICI și RĂZVAN MILCA

Trei ipostaze ale aceluiași adevăr: Steaua a fost evident mai bună!

Desigur, echipa Steaua merita mai demult obținerea unei asemenea performanțe, acumulările sale din îndelungi ultimii trei ani, de când domină principalele competiții interne, făcând așteptată — și perfect posibilă acum — o consacrare internațională pe măsura pretențiilor acestui club. Dar cum în sport, în general, și cu atât mai mult în fotbal, performanțele nu se acordă după criteriul meritocratic, cea care decide este prestația din teren la orele întrecerii. Este ceea ce s-a confirmat și acum cu Steaua, care obține o calificare în urma unei

duble manșe în care, așa cum declara și Bölöni miercuri seară, s-a dovedit superioară, „pe ansamblu și în detalii”, parțenerei de întrecere. Înaintea unui meci retur, disputat acasă și care pornește de la 0-1, în cupele europene orice echipă mare se află în fața unui veritabil examen de maturitate sportivă, pe care-l generează nenumăratele variante ale acestui handicap periculos — variante în primul rînd de scor, care antrenează tot atâtea tactici, desfășurate pe parcursul aceluiași joc și dictate, în ultimă instanță, de tabela de

marcaj. De aceea, marca performanță a Stelei este nu numai una competițională, prin calificarea în turul III al C.C.E., ci și una sportivă, profesională, ca să zicem așa, prin aceea că echipa noastră a fost egală cu ea însăși pe tot parcursul meciului, la 0-0 la fel ca și la 4-0, făcîndu-și deci jocul ei obișnuit, la superlativ, de data aceasta, și nealterat nici-o clipă de ceea ce arăta sau ar fi putut arăta tabela de marcaj. Toți echipierii Stelei, de la tînărul Belodedici la veteranul Bölöni, se aflau în fața unei experiențe personale fără precedent — aceea de a „face carieră” în prima din cupele europene — dar, acest lucru nu s-a resimțit; pe ei i-a interesat să le iasă jocul și au reușit. În felul acesta, rezultatul și calificarea, în dauna unui adversar redutabil, atestă — lucru deosebit de important pentru noi — mai degrabă competitivitatea internațională a unui anumit stil de joc, cu care Steaua ne-a familiarizat deja, decât o mobilizare tactică de conjunctură, care poate avea sorti de izbîndă la fel de conjunctural, dar, pe termen lung, rămîne în cele din urmă fără acoperire.

Așadar, Steaua a parcurs în acest meci drumul pe care-l anticipam în numărul trecut al revistei noastre, de la joc la rezultat, calificarea fiind obținută, cum ne spunea și antrenorul Jenei imediat după meci, „gra-

ție calităților care au consacrat echipa noastră: vigoare, joc athletic, viteză și acca circulație a balonului prin care reușim să scoatem din joc adversarii veniți la deposedare”. Acestor calități pur fotbalistice, jucătorii steliști le-au adăugat o mobilitate exemplară, calitate de voință, direcție și devoțiune față de culorile clubului, totul izvorînd din responsabilitatea, deloc secretă, ce le revine, în a conferi continuitate prestigiului pe care fotbalul nostru a reușit să-l cîștige în confruntările internaționale din ultimii ani.

Din motive lesne de înțeles, nu vom relua aici, stimați cititori, detalierea principalelor faze ale meciului — acestea fiind, desigur, binecunoscute din transmisiile TV și radio, din presa de a doua zi. Steaua a reușit o prestație de valoare internațională în fața unui adversar puternic, care știe fotbal, care reușește mulți jucători de bază ai unei reprezentative naționale calificată deja pentru turneul final al C.M. din Mexic, dar care miercuri a fost dominată din toate punctele de vedere. Stoica și Bölöni au fost mai evident ca oricînd polii în jurul cărora s-au creat veritabile „cîmpuri magnetice” în care, de pildă, Belodedici a putut avea eleganța și siguranța de sine a unui post, cel de liberă, la care candida, de regulă, „veteranii”, iar Majaru — scripșurile de fantezie și virtuozitate

pe care numai un Dobrin, să zicem, și le permitea oricînd, indiferent la scor, dar foarte atent la reacția publicului.

Speranțele fotbalului nostru de a se menține activ în atenția internațională sînt legate acum de Steaua — și ele sînt legitime avînd în vedere, repetăm, în primul rînd stîlul de joc al acestei formații, valoarea competitivă a fotbalului practicat de această grupare sportivă. Felicitînd echipa Steaua pentru cîștigul de cauză obținut de jocul său odată cu această calificare, ne exprimăm convingerea că jucătorii steliști în primul rînd — și clubul în ansamblu au înțeles de pe acum imensa responsabilitate ce le revine în „campania de primăvară”, pe care iubitorii fotbalului nostru o doresc cît mai prelungită, pe măsura investiției constante de entuziasm și încredere cu care ei așteaptă fiecare partidă a echipei Steaua.

În încheiere, ne facem o datorie de onoare felicitînd publicul de pe Ghenca — și miercuri, ca de atîtea ori, de altfel, de nota 10 (un public de „valoare internațională”, care începe, iată, să vadă și mociurile pe care le merită), și felicitînd, de asemenea pe organizatorii întîlnirii — aceiași pe care mi-a unei partide internaționale nu-i cîntărește de la treaba lor pe care o fac mereu foarte bine.

OCTAVIAN ȘTIREANU

O fază

Am să fiu cît se poate de scurt, reamintindu-vă o singură fază din meciul Steaua — Honved, căreia nu i-ați acordat, sînt sigur, cine știe ce atenție. Era minutul 60. Campioana României se detașase la 4-0 și nimic nu mai părea să primejdiască, cum s-a și întimplat, calificarea ei. În minutul 60, într-un moment practic fără importanță pentru economia partidei, în jumătatea de teren a oaspeților, o minge l-a lovit pe Pițurcă și s-a îndreptat către margine, să iasă cam la 35 de metri, stînga, de poarta lui Andrush. Cu un superb efort, aș zice cu disperare, de parcă miza balonului acela ar fi fost uriașă, Majaru s-a năpustit în urmărirea lui, căutînd să salveze autul! Majaru, un jucător mai degrabă rafinat decît voluntar. Mai degrabă comod decît bătaios. N-a izbutit. În ciuda „alunecării”, mingea s-a scurs în afara gazonului, dar secvența aceea mi s-a părut, greșesc?, semnificativă pentru un întreg mod de a judeca și acționa. Ea mi-a dezvăluit, plecînd de la Majaru, starea de spirit în care fotbalistii noștri au pregătit și jucat întîlnirea cu Honved: cu gîndul la victorie, crezînd pe deplin în ea și fiind gata, în orice clipă, să-i dăruiască toate ambițiile, toate energiile, toate resursele.

Consider că, dincolo de superioritatea tehnică și tactică, și ele vizibile, mai cu seamă la acest capitol, al dorinței de a învinge și al înverșunării (în sens pozitiv), Steaua a fost miercuri superioară net adversarilor săi. Evoluția ei trebuie să servească drept model echipei naționale care, săptămîna viitoare, își joacă în fața Turciei, la Izmir, ultima șansă pentru mondiale.

OVIDIU IOANIȚOIAIA

La închiderea ediției

Totul în 7 minute!

Kiev (prin telefon de la trimisul nostru). Exact în 7 minute, Universitatea Craiova a pierdut totul aici, meciul cu Dinamo și calificarea în turul următor al Cupei cupelor! Iuroșului echipei „gază”, frenetic susținută de un stadion arhiplin (peste 100 000 de spectatori), craio-

veni i-au răspuns, din păcate, prin nesiguranță și erori în apărare. Dinamo marcînd 3 goluri unul după altul: Raț (min. 5), Belanov (min. 11) și, din ofsaid, Demianenko (min. 12). După acest rapid „duș rece”, jucătorii noștri au echilibrat jocul, ba chiar au avut și unele perioade de dominare (și o mare ocazie de gol prin A. Popescu, min. 58), dar rezultatul fusese stabilit și el certificat rămînerea în cursă a formației kieviene care, pe ansamblul celor două partide, s-a dovedit mai puternică, mai matură.

Sigur că Universitatea poate invoca, și invocă, absențele lui Cămătaru și Cirtu, de unde fragilitatea și lipsa de forță a atacului, dar nu-i mai puțin adevărat că, dincolo de explicații, rămîne această înfrîngere severă. Cum reconstrucția echipei e în curs, să nădăjduim că Universitatea va deveni curînd, poate chiar în sezonul viitor, garnitura redutabilă de altădată.

GEORGE ARION

Bravo, Dinamo! Bravo, Hagiu!

O frumoasă și de necontestat victorie a obținut Dinamo București, sâmbătă, în prima manșă a semifinalelor Cupei cupelor la polo, disputând la Pitești, cu 15-11 (5-1, 2-3, 3-3, 5-4), de Sisley Pescara. Acest al șaptelea succes consecutiv al dinamoviștilor în actuala ediție a competiției continentale s-a conturat, practic, în prima repriză, sosită de specialiști drept cea mai bună (la o asemenea concurență) din istoria echipei! Chiar dacă după minutul 7 meciul s-a mai echilibrat, Sisley având în spaniolul Estiarte, în D'Altrui și Missagi jucători de înaltă valoare, elevii lui Iuliu Capșa și Dinu Popescu s-au îndreptat spre o izbândă limpede ca... apa piscinei piteștene! „Eroul” meciului s-a numit Vlad Hagiu (în imagine), care a înscris

7 goluri, unul mai spectaculos decât celălalt, la capătul unor combinații pe care publicul, entuziast și corect, le-a aplaudat cu generozitate. Mai merită mențiuni, deși întreaga echipă a prestat un polo de aleasă calitate, Moiceanu, Ungureanu și, nu în ultimul rând, portarul Spinu. Adăugând că și organizarea a fost fără cusur, Estiarte declara că piscina piteșteană e una dintre cele mai dotate din câte a văzut, să încheiem prin a sublinia că, grație succesului de sâmbătă seara, Dinamo București a făcut un pas important spre finala Cupei cupelor. Firește, returul (din 10 noiembrie) va fi cu atât mai dificil cu cât Sisley e o echipă sută la sută profesionistă, dar asta nu ne împiedică să ne păstrăm optimismul. Bravo, Dinamo, hai, Dinamo!

VIDIU IOANIȚOIA ■

Fotografii de AUREL NEAGU ■

Handbaliștii noștri în cupele europene

Duminică, într-un Palat al sporturilor plin până la refuz, am asistat la un aprig și spectaculos meci de handbal, la capătul căruia Steaua a învins pe merit, în C.C.E., pe VfL Gummersbach: 20-16. Am fost martorii unei dispute cu adevărat bărbătești, presărată cu faze nu o dată electrizante, handbaliștii bucureșteni dovedindu-se superiori, la toate capitolele, prestigioșilor lor adversari, veniți la București cu o „carte de vizită” pe care sînt incluse, între altele izbînzi, 5 victorii în Cupa campionilor. Într-un joc care, vai, seamănă tot mai mult cu rugbyul, viața la semicerc (unde ești în permanență bruscat, împins, făcut „sandviș” etc.) fiind neînchipuit de grea, campionii noștri au început și au terminat în forță, detașându-se de oaspeți. La 9-3 însă, steliștii (fără pivoți la nivelul restului efectivului) au slăbit ritmul, tabela de marcaj ajungînd să consemneze, spre mijlocul reprizei secunde, 15-15. Ultimele 10 minute au arătat din nou că Steaua e mai bună decât Gummersbach (localitate lângă Köln), ea acumînd un avantaj (4 goluri) care, fără să fie pe deplin liniștitor în perspectiva returului (programat duminică), e important, putînd asi-

gura elevilor lui Radu Voina calificarea în turul următor. Din păcate, e aproape sigur că Marian Dumitru (absent în prima manșă) nu va putea juca nici în partida din deplasare. Sîntem însă convingiți că Stingă (4 goluri, în ciuda unui marcaj la „singe”) și ceilalți vor ști să se mobilizeze și să lupte pentru rîmînerea în competiție. Le urăm mult succes!

Dacă, după 19-19 la Timișoara, Politehnica va avea o misiune extrem de dificilă în returul (din Cupa I.H.F.) cu Tatrán Prešov, H.C. Mînaur Baia Mare se poate considera, credem, ca și calificată în turul următor al Cupei cupelor. La Nîmes, în fața lui U.S.A.M., Mînaur a făcut o adevărată demonstrație de handbal modern, rapid și eficient, trecîndu-și în cont o victorie clară, 28-21. După 20 de minute de joc, de la 7-7, băieții antrenați de Lascăr Pană și Petre Avramescu s-au desprins decisiv, culegînd aplauze la scenă deschisă. Dacă Stelei îi ținem, pentru duminică, pumnii strînși, lui Mînaur nu-i putem spune decât felicitări și atenție! Greul abia începe, iar ea are de apărut o miză în plus, fiind deținătoarea la zi a trofeului!

Cronica șoselei Două surori

Olimpiu își pierduse nevasta de tinăra, la 34 de ani. O boală nemiloasă o secerase în mai puțin de o lună. Rămăsese cu un băiețuș de 10 ani și o fetiță de 8. Nu o puteau uita pe scumpa lor mamă, pe care o iubitiseră atît de mult. Suferința li se citea pe față. Ce nu făcea tatăl pentru a-și aduce copiii pe linia de plutire? cum obișnuia să zică dînsul. Hainele noi, jucăriile, dulciurile nu izbuteau să-i bucure, să-i înveselească decît pentru cîteva ceasuri, ori chiar nici atît. Reveneau imediat la stărea lor de apatie. Ore întregi, în casă, nu se auzea nici un cuvînt. Dispăruse voioșia, atmosfera veselă de altădată, odată cu mama care era animatorul ei, care știa chiar să-i dojenească cu zimbetul pe buze. Se ocupa de cel mic Gabriel, sora geamănă a decedatei și ea mamă a doi copii aproape de aceeași vîrstă.

— Vezi tu, Ogiuța, i se confia frăților ei mai mare, cînd o văd intrînd în casă pe tanti Gabi, parcă aș vedea-o pe mama. La fel de înaltă, nîci plină, nici slabă, brunetă ca și ea, cu ochii blînzi ai domă cu ai mamei, dar... „Cum să nu semene, Mircea, doar au fost gemene. Te-ai oprit la un... dar. Știu ce voiai să spui. Că în ciuda dragostei ce ne-o poartă, a îngrijirii pe care o avem din partea ei, nimeni și nimic nu o poate egala și înlocui pe mama. Da, așa este, sînt de acord, dar mai e ceva. Am auzit zilele trecute o discuție între tata și tanti Gabriela. Ușa de la sufragerie era deschisă și, cum s-ar spune,

am auzit discuția fără să vreau. Nu-i frumos să ascult pe la uși, însă convorbirea ne privea în așa măsură, încît am rămas pe loc, căutînd să nu fac nici un zgomot. Inima îmi bătea cu putere să-mi spargă pieptul, nu alta. „Spune despre ce era vorba, nu mă mai fierbe atîta!” „Ce mai, în curînd, verișorii noștri, Traian și Mirela, ne vor fi frați”. „Cum adică, Mircea?” „Așa cum ai auzit. Tata se va căsători cu tanti Gabi, iar noi vom conviețui cu scumpii noștri verișori”. „Adică, vrei să spui că Traian și Mirela, niște copii atît de antipatici și uricioși, vor sta cu noi în apartament?” „Vrei, nu vrei, asta va fi situația. Și la urma urmei, nu trebuie să avem ideea preconcepțute. Poate Mirela și Traian nu sînt niște copii chiar atît de răi. Fiind împreună cu ei, zi de zi, o să le descoperim și părțile lor bune, nu numai cusururi ca pînă acum, cînd ne vedeam cel mult o dată pe lună”.

Mircea intuise adevărul doar din niște frînturi de discuții, care avuseseră loc între tatăl lui și Gabriela. Nu te joci cu precocitatea copiilor din zilele noastre. Trecuse aproape un an de cînd Olimpiu își pierduse nevasta și tot cam atît de cînd Gabrielei îi murise sotul într-un accident de muncă, lăsînd-o cu doi copii de vîrstă lui Mircea și a Ogiuței. „Ne-a lovit soarta la fel de crunt pe amîndoi, dragă Gabi. Trebuie însă să ne creștem copiii. Dacă ai tăi, să zicem așa, s-au mai resemnat după pierderea tatălui, ai mei

suferă groaznic. Nu cred nici acum că mama lor nu mai este. Mai speră încă în reîntoarcerea ei. Mama îi plecată, nu-i moartă, zic ei mereu. Unîndu-ne destinele, îi vom putea crește mai ușor, poate și rapa din sufletul lor se va cicatriza mai ușor. Apoi, tu, nu ești o străină pentru ai mei și nici eu nu sînt un străin pentru Mirela și Traian. Îți amintești ce jocuri le organizam pentru toți patru cînd erau mai mici. Trăiau și bietul Andrei și Steluța mea”. Olimpiu, cu capul întors pe jumătate spre Dunărea strălucitoare la acea oră de prînz, care se zărea pe fereastra căsuței înconjurată de tufe de iasomie, își ștergea discret lacrima-i ce se prelingea pe obraz. „Sînt de acord, Olimpiule, m-am gîndit și eu la varianta asta pe care mi-a sugerat-o și Mia, vecina, dar nu de asta e vorba. Știi prea bine că eu stau pe picioarele mele și nu mă las influențată de unul sau de altul. Două lucruri trebuie să le discutăm. Primul: trebuie să încetezi cu băutura. Știi bine ce cumpătat era Andrei și cît de mult suferă Steluța cînd veneai, destul de des, trîsnit acasă”. „O, acum nu beau decît foarte rar și doar așa, de gust”. „De gust, de negust, eu n-o să admit așa ceva. Apoi, mai e problema copiilor care nu, se cam suferă. Va trebui să fim foarte atenți cum ne purtăm, ca nici unii, nici alții să nu se simtă cumva nedreptățiți”.

La început, după căsătoria, serbată discret, pentru a nu atrage atenția lumii mai mult decît trebuie, lucrurile nu au mers rău. Cîștigau amîndoi destul de bine, Olimpiu o ajuta

cît putea pe Gabriela la treburile gospodărești, iar copiii păstrau un fel de armistițiu pentru echilibrarea lucrurilor. Nu se certau, dar nici nu se simpatizau. Rar puteau fi văzuți jucîndu-se toți patru. Cea mai mare parte a timpului disecau, își făceau lecțiile, se jucau doi cîte doi. Totul se cumpăra în patru exemplare. Paltoanele, pardesiile, pantofii, schiurile etc. Și totuși, impresia celor mici era că unii sînt avantațați, ori copiii Gabrielei ori ai lui Olimpiu. Cea mai măruntă dojană era interpretată în fel și chip. „Tanti Gabi ține cu copiii ei, e și normal”, îi spunea Olgața lui Mircea. „E și firesc să nu certe nenea Olimpiu, doar nu sîntem ai lui”. Mai întotdeauna, din cauza adversității surde dintre copii, sporea stărea de tensiune dintre părinți. Se adăugau certurile din pricina stării băhice în care venea Olimpiu tot mai des, la ore tîrzii de noapte. Copiii începeau să plîngă, odraslele Gabrielei privind cu ciudă la perechea lui Olimpiu. După un timp însă se părea că totul a intrat în normal. Olimpiu nu mai bea, iar Gabi era mulțumită. Parcă și între copii începea să se instaureze armonia.

În seara aceea, Gabriela a ținut să organizeze o mică masă. Se împlinea un an de la moartea surorii sale și a soției lui Olimpiu. Evocau cu tristețe momente din viața răposatei. „Ce fată minunată era biata Steluța. Nu pot spune că avea vreun defect”, rosti poate cu prea multă sinceritate Olimpiu. „Pe cînd eu sînt plină de cusururi”, zise în replică Gabriela, cu un suris malițios. „N-am vrut să spun asta, vorbeam

doar de Steluța”. „Cine se scuză, se acuză”.

Această parte neplăcută a convorbirii a fost ca o scinteie. Au izbucnit apoi reproșurile, invectivele. Cearta s-a întins și între cei mici în timp ce puțini mușafiri țeauu jenați.

„Mă scuzați, trebuie să-l conduc pe Matei acasă. Mă întorc imediat. Hai să mai stăm de vorbă puțin, prietene, propune Olimpiu. Ai văzut ce cată? Cîtă deosebire între două surori gemene, nici nu-ți vine a crede! Hai, trage o dușcă, Matei. Scuză-mă, dar n-am pahar. Aici, în mașină, îmi mai înec eu amarul. Băutura o păstrez în bord. Scorpiu nu-mi permite să aduc vreo sticlă în casă. Nici măcar o bere, nimic! Azi a fost o excepție. Acum, la drum!” „Ce-ai zice dacă m-aș duce acasă pe jos?” „O oră de drum, ești nebun?” „Ce contează, afară e frumos, răcoare. Îmi mai răcoresc și cu creierul”. „Nici nu vreau să mă gîndesc, eu te-am adus, eu te conduc. Ce-o să zică nevastă-ta, că sînt un necioplit”. În realitate, lui Matei nu-i suridea ca Olimpiu, bine făcut, nervos, agitat, să conducă mașina. „Dacă se întîmplă ceva, eu îl am pe conștiință. Rămîn patru copii orfani. Dar parcă eu n-am doi copii și nevastă de doar 25 de ani?”

Și într-adevăr, șase copii au rămas orfani și două femei vădane, pentru că Matei n-a avut tîria să se opună acestei călătorii fatale. Nici la un kilometru, mașina condusă de Olimpiu a intrat într-un stîlp de beton, care a despicat-o în două, aidoma unui imens brici.

VICTOR BEDA ■

Spre o nouă ordine în comerțul internațional

A devenit o constatare aproape banală să afirmi necesitatea extinderii, în epoca contemporană, a comerțului exterior, ca factor esențial al progresului economic și al conlucrării pasnice internaționale. La Conferința Națională a P.C.R. din 16-18 decembrie 1982, secretarul nostru general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, genial gânditor și în planul teoriei și practicii dezvoltării economico-sociale, sublinia: „Dezvoltarea unei largi colaborări economice internaționale, a schimburilor economice cu toate statele lumii, fără deosebire de orinduire socială, constituie o necesitate obiectivă pentru buna desfășurare a activității economico-sociale a patriei noastre”.

Plecând de la acest adevăr, subliniind legătura indestructibilă dintre dezvoltarea patriei noastre și largă colaborare internațională și de participare activă la diviziunea internațională a muncii, în toate domeniile, colectivul de autori coordonați de dr. Ionel Mihail Cetățeanu, care semnează și introducerea (dr. Serban Andrei, prof. dr. Constantin Bărbăciaru, prof. dr. Ion Dogaru, dr. Constantin Fota, conf. dr. Ion Roșu-Hamzescu, prof. dr. Nicolae Sută și prof. dr. Sultana Sută) a scos cartea de o stringentă necesitate: **Spre o nouă ordine în comerțul internațional** (Craiova, Scrisul Românesc, 1985, 368 p.). Lucrarea, sinteză științifică inedită în literatura noastră de specialitate, abordează o paletă tematică deosebit de actuală în contextul dezvoltării accentuate și permanente a activității de comerț exterior al țării noastre. Structurată în șapte capitole, lucrarea, de o înaltă tinută științifică și într-un limbaj accesibil nu numai specialiștilor, prezintă trăsăturile actuale și de perspectivă ale diviziunii mondiale a muncii și ale comerțului internațional, politicile și practicile în relațiile comerciale internaționale, precum și politica și diplomația comercială multilaterală, desfășurată în cadrul organizațiilor economice internaționale (F.M.I., B.I.R.D., G.A.T.T., U.N.C.T.A.D., O.N.U. etc.), unele aspecte juridice în comerțul internațional, teorii cu privire la comerțul internațional, politica economică și comercială internațională și mecanismul comerțului exterior al României, soluții posibile privind o restructurare a relațiilor comerciale internaționale.

Gândită unitar, cu un pronunțat caracter de utilizare practică de lungă durată, neavând precedent în literatura de specialitate, lucrarea specialiștilor din București și Craiova aduce în demonstrație conceptul prezidintului României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind viabi-

litatea și necesitatea unei noi ordini și în comerțul internațional. Acest „concept coerent de teze, principii și modalități de acțiune, de inestimabilă valoare teoretică și practică atât pentru țara noastră, cât și pe plan extern”, cum subliniază autorul introducerii, dr. Ionel Mihail Cetățeanu, privește raportul factorilor interni — factor extern, producția materială ca bază a dezvoltării comerțului exterior, indivizibilitatea economiei și pieței mondiale și unitatea diviziunii internaționale a muncii, eliminarea obstacolelor artificiale și a îngrădirilor din calea colaborării economice internaționale pentru o liberalizare deplină a comerțului internațional. Sint cunoscute inițiativele și activitatea deosebit de laborioasă a României, a prezidintului ei, spre identificarea căilor de soluționare a marilor probleme cu care este confruntată omenirea. Pornind de la faptul că „economia mondială reprezintă un ansamblu unitar, în care diferitele sale părți componente se condiționează reciproc”, de la constatarea efectelor negative ale izolaționismului economic, România a dezvoltat relații economice cu toate statele lumii, întretinând în prezent schimburi comerciale și relații de cooperare cu circa 155 de țări ale lumii.

Cu pertință și rigurozitate științifică, autorii lucrării subliniază elementele definitorii ale conceptului tovarășului Nicolae Ceaușescu privind o nouă ordine economică internațională. Aplicarea în practică a noii ordini în relațiile economice internaționale reactualizează ideea creării unui nou cadru instituțional de dezvoltare economică, comerț și cooperare financiară. De aceea, este necesară o voință politică a tuturor statelor; instaurarea unor măsuri concrete este în interesul legitim al tuturor statelor lumii, chiar și al celor dezvoltate, lichidarea subdezvoltării și a altor probleme grave cu care se confruntă azi omenirea este cheia realizării unui progres general. Noua ordine economică instaurată și în comerțul internațional reprezintă, în acelasi timp, o rațiune esențială în instaurarea unei păci trainice în lume.

Bine documentată și actualizată cu orientările celui de-al XIII-lea Congres al P.C.R., lucrarea **Spre o nouă ordine în comerțul internațional** se înscrie ca o prestigioasă contribuție originală, cu deschideri spre perspectivă, la dezvoltarea teoriei comerțului mondial, la promovarea cauzei dezvoltării și colaborării economice internaționale.

TUDOR NEDELCEA

Silicon Valley sau Valea Plingerii?

Steve Jobs, plurimilionarul american care cu mai puțin de 10 ani în urmă își vindea camioneta Volkswagen pentru a finanța proiectul computerului personal cunoscut sub marca APPLE, și-a luat prima vacanță. Nimic anormal sau spectaculos în această intenție, vacanța în Europa fiind o binemeritată răsplătită pentru anii de muncă încordată care au urmat realizării primei versiuni a acestei scule minune în garajul personal împreună cu bunul său prieten și asociat, Stephen Wozniak. Și totuși, cunoscătorii dau altă interpretare acestui voiaj: criza, respectata doamnă criză n-a vrut să ocolească, în periplul său prin industria americană nici computerul, ultima versiune a pietrei filozofice. Silicon Valley, văzută în toți acești ani ca un nou pământ al făgăduinței nu mai este miticul Eldorado tehnologic. Firma Wang anunța în martie două săptămâni de vacanță forțată. În vară, Computervision, Burroughs, Convergent Technology, Sperry, Hewlett-Packard și Apple, companii de marcă ale microelectronicii americane, au anunțat închiderea temporară a întreprinderilor, sute de concedieri, într-un cuvânt încercări disperate de a reduce efectele recesiunii. Cauzele sunt multiole, profunde și de durată. Pe de o parte, încetinirea bruscă a creșterii economice combinată cu creșterea cotei dolarului pe piețele de schimb — o frină serioasă pentru exporturi, pe de altă parte, faptul că mulți dintre cumpărători nu știu să folosească computerul personal au

duș la scăderea remarcabilă a volumului vânzărilor. Cu toate că s-a instalat, criza nu face ravagii peste tot. Businessland vinde în acest an cu 35-40 la sută mai mult decât în 1984. Compaq, una din firmele care trăiește copiind computerul personal al IBM, prevede o creștere a desfacerilor cu 50 la sută. Problema este când prevezi creșteri de 50 la sută și te trezești că doar jumătate din producție este absorbită de piață. E de fapt ceea ce s-a întâmplat cu Apple. În fabrica din Fremont, California, unde se fabricau 40.000 de modele Macintosh pe an, capacitatea de producție a fost dublată. S-au vândut doar 25.000 de bucăți. A urmat ceea ce era de așteptat, așa că din aventura industrială începută de doi entuziaști într-un garaj din Cupertino n-a mai rămas nimic, nici măcar protagoniștii.

Jobs, celălalt șef al companiei Apple, a rămas însă într-un post pur decorativ, sub conducerea lui John Sculley de la firma Pepsi. Greșala capitală a celor doi ingineri a constituit-o lansarea unor modele noi la intervale reduse de timp din nobila dorință de a inova, dar ignorând faptul că clienții lor se simt frustrați și trădați. Aceștia au dezvoltat la maximum programele pentru primele tipuri de mașini iar apariția noilor modele, incompatibile cu cele precedente, i-a isterizat. Nu trebuie să se creadă că doar greșelile manageriale au adus Apple în stare de faliment. Firma n-a putut lupta cu blocada psihologică impusă de IBM, gigantul electronicii mondiale. IBM se bucură de un prestigiu special în rândul afaceriștilor americani de care este legată prin mii de fire invizibile de care poate trage oricând în semn de avertisment. Așa că IBM este absorbit în proporție de 64 la sută de business și industrie, față de

25 la sută pentru Apple destinată să fie utilizată acasă sau la școală. Puterea IBM-ului nu este străină de cutremurul din Silicon Valley. Nimeni nu o poate concura. Când Apple a încercat să vândă direct firmelor computerul Macintosh, a pus la treabă 65 de persoane împotriva celor 6.000 care alcătuiesc departamentul vânzării al IBM. În acest an IBM acoperă 60 la sută din necesarul pieței și realizează peste 70 la sută din profiturile branșei. Specialiștii consideră că în sectorul computerelor America reeditează povestea automobilului cu miile sale de întreprinderi mici, care au fost înghițite treptat de uriașii General Motors sau Chrysler. Azi, în S.U.A., 350 de întreprinderi produc computere personale, spunea Norm Dewitt de la Dataquest. În 1987 vor fi 75 și la sfârșit vor rămâne 5-6, doar cele care au o clientelă serioasă pe termen lung printre care se numără Honeywell, Univac, Dec, Data General, Hewlett-Packard. Oricum, comunitatea afacerilor a acceptat ca standard al computerului personal modelul IBM. Silicon Valley a marcat epoca romantică a electronicii americane urmată, cum s-ar fi putut altfel, de cea a pragmatismului de pură esență „business”. Chiar și cei mari (IBM) recunosc valoarea de excepție a inginerilor care, cu entuziasm și pasiune, au revoluționat tehnica computerelor, suprema devădă fiind „curtea” care li se face pentru a fi atrași în laboratoarele marilor companii. Vor mai rezista puțin și vor părăsi Valea Plingerii unde erau proștii lor stăpâni pentru gulerul scobit cu lăntșor la mina patronului oferit de gigantul branșei.

IOAN ROȘCA

Donul — istorie la zi

Despre Don s-a scris una dintre cele mai frumoase povești din literatura lumii. Extraordinară bogăție sufletească a oamenilor din stepa Donului, trăsăturile de caracter de excepție, istoria bogată, o gamă de sentimente variată — toate acestea se reconstituie într-un monument literar pe care cu toții îl cunoaștem sub numele de „Donul liniștit”. Desigur, încă înainte de a ajunge în preajma binecunoscutului fluviu, în Rostov — orașul cu un milion de locuitori, minute în șir ni sedau amănunte despre cel al cărui nume este, de-acuma, totuna cu cel al Donului — Mihail Alexandrovici Solohov. Spicherița aeronavei ne face o prezentare bogată a locurilor și bineînțeles că ne uimește nu prin exactitate, ci prin faptul că alături de marile realizări ale Donului, de nume de întreprinderi, de monumente și locuri turistice și istorice este evocat ROMANUL și autorul său. Desigur, un omagiu adus tuturor celor care încearcă dimensiunea eternității scriind. Iată că și în acest caz se întimplă că realitatea se dă la o parte în fata imaginației.

Dincolo de roman se află însă oamenii de fiecare zi ai Donului, oameni pe care-i privești și-i tot compari cu cazacii despre care știi atâtea din cărți. Glorioasa lor istorie vine cu aceeași impetuozitate, cu aceeași putere de a schimba destine și situații până în clipa caldă, de pace, a prezentului. A unui prezent constructiv, a unui prezent bogat în evenimente remarcabile ce tin de învățătură, de muncă, de reconstrucția orașelor și a întreprinderilor, de înnoirea tuturor celor de pe Don — oameni atât de puternici și de frumoși ce-au furnizat, în timp, atîta substanță literară. Oamenii ce se mișcă, oamenii ce trăiesc și muncesc, ce abordează realitatea într-un spațiu imens. În acest spațiu omul caută să se întreaacă în primul rînd pe sine. Ținutul Rostovului are, de exemplu, peste 100 mii kilometri pătrați, 42 de raioane, 16 orașe și nu mai puțin de 5 zone climatice. Sute de mii de kilometri pătrați de stepă ce ondulează din cînd în cînd și, în mijloc, mergînd liniștit spre Marea de Azov, ca o oglindă lăptoasă, Donul. De la orașul Voronin, unde este umiditate normală, pînă la zonele cu umiditate scăzută din sud se întinde un spațiu puternic umidizat, se întinde stepa pe care omul și-a pus amprenta sa creatoare. S-a ameliorat nu mai puțin de 430 mii hectare teren agricol, agriculturii fiindu-i atribuite peste 4 milioane de hectare, producțiile, însemnînd, printre altele, 400 mii tone carne, peste 1.200.000 tone lapte. Pe jumătate din suprafața agricolă a ținutului Rostovului se aplică agrotehnica înaintată, stepa dînd în medie circa 4.000 kg grâu la hectar. Mări de grâu în stepele Donului — într-un ținut al căilor și al orizonturilor fără sfîrșit. Deviza sub care se munceste în agricultura stepei este cunoscută sub numele de „Pîine bună”. La comitetul orășenc de partid al Rostovului află că două din direcțiile principale de acțiune în această perioadă sînt modernizarea agriculturii și construcțiile de mașini. În primul rînd construcțiile de mașini agricole. Tocmai de aceea, în prezent, uzina de combine și mașini agricole de Rostov pe Don „Rostselimas” este în plină modernizare. „Rostselimas”-ul produce cam trei sferturi dintre combinele din Uniunea Sovietică (combinele „Niva” și „Kolos”). Și tot la „Rostselimas” se produc, spun gazdele, printre cele mai bune cultivatoare din lume. În cincinalul viitor va fi încheiată modernizarea acestei mari uzine și va fi introdusă în producție de masă combina „Don”. Această combina nouă, cu caracteristici supe-

rioare, va fi folosită în agricultură pînă în anul 2000. În cîntecul congresului al 27-lea al P.C.U.S., muncitorii de la „Rostselimas” vor fabrica 100 combine „Don”. Un alt tip de combina agricolă se fabrică în orașul Taganrog, tot în zona Donului. În Rostov pe Don construcția de mașini agricole este ramura industrială principală. La fiecare 4 minute, în Rostov pe Don se produce o combina. În ceea ce privește numărul de oameni ocupați în această activitate industrială, în cele două unități de la Rostov și de la Taganrog muncesc nu mai puțin de 75 de mii de persoane. Un lucru cu totul deosebit merită remarcat — întreprinderile au și importante activități sociale și culturale. De la secțiile anexă producătoare de bunuri de consum pînă la construcții de locuințe, organizarea de tabere de odihnă, unități de asistență sanitară, cluburi, formații culturale. Fiecare întreprindere este o adevărată „planetă” umană. De la viața producției pînă la ziarul propriu sau programul de radioficare, de la eforturile de modernizare și creație tehnică pînă la căminele de tineret. Zonă agricolă prin excelență, zona Donului, ținutul Rostovului se impune și ca o zonă a industriei avînd ca bază construcțiile de mașini, complexul energetic și industria prelucrătoare. O uzină de construcții de mașini se află chiar pe malul lacului Timleankoe. Orașe industriale nu sînt numai Rostov pe Don și Taganrogul, ci și Novocerkask și Sahti. Îmbogățindu-se, dezvoltîndu-se tradițiile agricole ale zonei, tradiții atât de bine cunoscute, este acum puternic prezentă în viața Donului și a oamenilor săi și industria. O cifră este relevantă: acum 25 de ani uzina „Rostselimas” avea 25 de mii de muncitori, acum are de două ori mai mulți. Cifre impresionante peste tot pe Don. De fapt, în stepă, pe Don și în ținutul Donului, totul este mare și temeinic. Spațiul geografic își pune amprenta și pe gesturile, pe faptele oamenilor. Dintre toate uimirile pe care le-am trăit în Rostov pe Don, cea mai mare cred a fi cea produsă atunci cînd am văzut o combina urcată pe soclul unui monument. Și chiar un monument era soclul și combina aceea. Un suprem semn de prețuire pentru importanța mașinilor agricole, pentru această adevărată corabie de stepă.

Oamenii pe Don, pe Donul liniștit, sub semnele muncii și creației, ale construcției, ale respectului pentru istorie. Oamenii ai unui spațiu literar formidabil. Și ai bogatei clipe de istorie contemporană. Doi dintre aceștia sînt și Vladimir Anastasovici Luchiev și Vladimir Alexevici Nosov, primul fiind secretarul comitetului de partid din uzina de rulmenți nr. 10 din Rostov pe Don, al doilea directorul uzinei. Cu ei dialoghez despre preocupările și țelurile oamenilor de aici. Se fac eforturi pentru a întîmpina cu rezultatele de muncă foarte bune apropiatul congres al P.C.U.S., există un interes sporit pentru promovarea progresului tehnic, pentru modernizarea producției industriale, pentru creșterea productivității muncii și pentru învățătura, pentru perfecționare (în Rostov sînt, numai la cursurile serale ale facultăților circa 100 mii de studenți). Încă de la finele lunii august, peste 1300 de muncitori de la uzina de rulmenți nr. 10 și-au îndeplinit planul cincinal în cîntecul sîrbătoririi mișcării stahanoviste.

Oamenii și fapte de azi pe Donul liniștit. Oamenii care continuă o străveche tradiție de muncă și viață, oameni intrați în literatură, oameni transformînd un spațiu cît cerul — stepa.

EUGEN MIHĂESCU

Femeile și cariera unui regizor

Indrăgostit pentru prima dată la doisprezece ani, mărturisese celebrul regizor Federico Fellini într-un interviu care a apărut în „Corriere della sera” „eu nu aș fi făcut niciodată cinema dacă n-aș fi iubit cu disperare... eu cred că femeia, eternul feminin există pentru a ne fascina prin toate expresiile sale... și eu am impresia că există datorită acestei fascina-

ții”. Sinceritatea regizorului este prețioasă căci puțini sînt cei care au curajul să mărturisescă că sînt în situații asemănătoare.

Othello văzut de Zeffirelli

După ecranizarea Traviatei, regizorul Franco Zeffirelli intenționează, să transpună pe ecran o altă operă de Giuseppe Verdi — Othello. În distribuția noii producții, a cărei filmare începe

la 7 decembrie vor figura nume strălucitoare ca: Placido Domingo, Katia Ricciarelli

Accente în lume

Justino Diaz. Despre noul film, Zeffirelli afirmă că: „va fi complet diferit de Traviata, caracterizîndu-se prin forță, rigurozitate, și dramatism în

substanța sa”. Orice „rețetă” folosită de Zeffirelli este sinonimă cu succesul așa că

Ajutor post-mortem

Campania împotriva fumatului se desfășoa-

ră de multă vreme pe diverse fronturi: conferințe, presă, radio, televiziune. Eficiența

acestor demersuri poate fi mai greu testată, însă ravagiile pe care le face fumatul sînt îngrijorătoare iar statisticile sînt conclu-

dente în acest sens. Pentru a stopa abuzul de țigări „Asociația americană de luptă împotriva cancerului” a preconizat folosirea unui interviu dat în ianuarie trecut de către regretatul actor Yul Brynner. Yul Brynner care fuma cam cinci pachete de țigări pe zi declara în interviu că: „dacă ar fi s-o ia de la capăt, n-ar mai fuma”. Asociația ar dori să folosească această mărturie plecînd de la ideea efectului puter-

nic pe care l-ar avea apariția pe micul ecran a lui Yul Brynner, decedat din cauza unui cancer pulmonar, spunînd: „nu fumați cum am făcut-o eu”. Deocamdată este vorba de proiect deoarece încă nu s-a luat legătura cu familia actorului, iar canalul de televiziune american, ABC nu i s-a făcut o cerere oficială. Ideea este cam macabră dar dacă țelul este nobil...

ELENA GRECESCU

CONTRIBUȚIE ȘTIINȚIFICĂ ROMÂNEASCĂ

Al IX-lea Simpozion internațional de potențiale evocate auditive, organizat nu demult de I.E.R.A.G. în R.F.G., la Erlangen, a luat cunoștință de o nouă și importantă contribuție românească, lucrarea prezentată de profesorul doctor docent Dorin Hociotă (realizată în colaborare cu dr. Alexandru Pascu și dr. Aurora Constantinovici) suscitând numeroase discuții și impunându-se prin noutate. Peste 120 de specialiști din 23 de țări (de pe 4 continente) au apreciat prioritatea științifică a comunicării „Potențiale evocate și reflexul de clipire în patologia otoneurologică”, elaborată în cadrul Centrului medical de fonaudiologie și chirurgie funcțională O.R.L. din București, condus de profesorul Hociotă.

În altă ordine de idei, profesorul Hociotă lucrează intens, în aceste zile, la redactarea unui manual O.R.L. destinat studenților, apariție interesantă, așteptată cu nerăbdare. (Ovidiu Ioanitoaia)

75 DE ANI DE EXISTENȚĂ A OBSERVATORULUI ASTRONOMIC AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

Clădirea Observatorului a fost realizată într-un stil original, ea sugerând suprastructura unui vapor. Pe unul din „posturile de observație” s-a ridicat cupola, cu un diametru de 5 metri, în interiorul căreia a fost instalată luneta principală.

Din anul 1971, clădirea găzduiește și Muzeul astronomiei românești, ilustrare a tradițiilor noastre în acest domeniu care nu întimplător s-a bucurat de generozitatea multor pasionați; și zicem nu întimplător pentru că în patria „Mioriței” cerul era normal să reprezinte mai mult decât o problemă cosmică, după cum silvicultura nu epuizează relațiile noastre complexe cu pământul, cu corul. Între cei care și-au legat numele de Observatorului situat pe actualul bulevard Ana Ipătescu, trebuie citat în primul rând amiralul Vasile Urseanu. Participanți la războiul de independență, comandând la Calafat bateria nr. 6 „Renașterea”, și decorat cu „Steaua României”, amiralul Vasile Urseanu era îndrăgostit de astronomie, știința astrilor fiind a doua mare pasiune a sa, după navigație. El a fost primul președinte al Societății Astronomice Române, care a urmărit înființarea unui observator astronomic popular pentru răspândirea cunoștințelor astro-

nomice în rîndul maselor. Doi ani după înființarea Societății, construcția Observatorului era terminată. În 1910. Acum 75 de ani.

Dr. Harald Alexandrescu, actualul coordonator al activității Observatorului astronomic al Municipiului București, ne-a spus că activitatea Observatorului este azi axată atît pe popularizarea astronomiei, oferind celor interesați posibilitatea urmării spectacolului bolții cerești, cît și pe efectuarea de observații și cercetări astronomice, realizate cu ajutorul astronomilor amatori. De altfel, colectivul de astronomi amatori care a luat ființă pe lângă Observator în urmă cu 35 de ani, s-a constituit în 1978 în

dina botanică în legătură cu ceea ce avem de făcut, pentru a proteja florile pe timp de iarnă.

Acum, la început de noiembrie, se plantează lălelele, narcisele, zambilele, brindezele, ghiocelii bogăți și se recoltează, punându-se la adăpost, în încăperi unde temperatura nu scade peste iarnă sub zero grade Celsius, gladiolele și daliile. E bine ca daliile să fie acoperite cu nisip, care se va stropi la 2-3 săptămîni, pentru ca tuberculii să nu se veștejească. Dacă încăperea este umedă, stropitul nisipului nu mai este necesar.

Tot acum se face și protecția acelor plante din grădina care nu se scot din pămînt, dar care

unei părți din frunze. 4) Plantele trebuie ferite de curenți, 5) Foarte important este ca plantele să fie menținute curate, cu frunzele periodic șterse de praf. E bine de știut că unele nu înfloresc în timpul iernii oricît de bine le-am îngrijit. Nu trebuie să ne alarmăm deoarece odată cu venirea primăverii începe și înflorirea.

● În București, în localul dispensarului policlinic al sectorului 2 din strada dr. Grozovici a luat ființă un centru de alergologie al Ministerului Sănătății. Aici, medicii de specialitate vor acorda asistență bolnavilor din întreaga țară.

Liză cationică a Centrului de hematologie.

În cadrul Congresului mondial de metabolism purinic (acid uric), ținut la San Diego, în California, dr. Covaliu a prezentat o lucrare, „Covallin 2 în tratamentul litiazei urice”, care s-a bucurat de o deosebită audiență. Ulterior, a susținut cicluri de conferințe, referitoare tot la acțiunea medicamentului original românesc ce-i poartă numele, la Universitatea „Gemelli” din Roma și la Universitatea „Bassini” din Milano, în care, experimentat timp îndelungat, Covallinul a primit aviz clinic din partea reputaților profesori Mario Mori și, respectiv, Mario Borghi. Încă în convalescență, Tina Covaliu și-a reluat lucrul. Să-1 urăm însăși toșire grabnică și spor la treabă!

ULTIMA ORĂ

„Astroclubul București”. În prezent se desfășoară programe de observații sistematice asupra activității solare și a suprafețelor planetare. Sînt în curs de realizare programe de observare a meteorilor, a stelelor variabile, prin metode fotometrice, măsurători micrometrice asupra stelelor duble, studii de meteorologie, astroclimat și seismologie. Au loc de asemenea cercetări teoretice privind folosirea sateliților artificiali în geodezia spațială, aspecte ale fizicii și evoluției stelelor, fizicii teoretice și gravitației, mecanicii cerești. Aceste studii sînt completate cu o serie de aplicații practice realizate cu ajutorul calculatoarelor electronice.

Dezvoltînd și îmbogățind o tradiție valoroasă, Observatorul astronomic al Municipiului București a căpătat astfel o dublă funcție: de a contribui la consolidarea concepțiilor științifice despre univers și, în aceeași măsură, la cercetarea științifică în domeniul astronomiei.

● „Columna”. Așa a fost botezat un nou soi de struguri creat de cercetătorii de la Murfatlar. Obținut prin hibridarea soiurilor „Pinoț gris” și „Grasă de Cotnari”, „Columna” se distinge printr-o producție foarte bună la hectar (15 tone de struguri de vin), este rezistent la secetă și ger, necesită totodată o întreținere mai puțin costisitoare. Rămîne doar să-i savurăm aroma!

PENTRU CEI CARE IUBESC FLORILE...

...am solicitat statul competent al specialiștilor de la Gră-

nicul nu trebuie lăsate pradă înghețului. În primul rînd se protejează trandafirii prin mușuroire. Toate resturile vegetale trebuie să fie tăiate și îndepărtate, deoarece pe acestea se află numeroase surse de infectare a plantelor (ciuperci, viroze, ouă de insecte). Tere-nurile neocupate cu plante trebuie săpate. Această lucrare are ca scop afinarea solului și distrugerea buruienilor. Cît vremea se menține bună se mai pot face și plantări de panseluțe, părăluțe, nu mă uita, clopoței, și degețel.

Dacă dorim să avem în apartamente plante frumoase și bine dezvoltate e necesar să respectăm cîteva reguli 1) Plantele trebuie instalate astfel încît să nu fie mutate în timpul iernii, din loc în loc, orice mutare putînd să le fie fatală. 2) Florile nu trebuie să fie risipite în toată casa, deoarece nu se simt bine decît grupate, în locul cel mai bine ales, unde se creează un fel de microclimat. 3) Locul se alege cu grijă, în funcție de nevoile plantelor și nu pentru a acoperi, eventual, un spațiu mai puțin reușit din apartament. Trebuie avuți în vedere în special cei trei factori esențiali: lumina, căldura și umiditatea. În timpul iernii, umiditatea este cauza principală a morții plantelor. Toate, fără excepție, trebuie să fie supuse unui regim de uscăciune. În special ficușii vor fi udați cu moderație. În caz contrar, frunzele încep să se necrozeze pe margini sau se îngălbenesc și cad, trunchiul rămînd gol, lipsit de valoare ornamentală. Crinul roșu a intrat în repaus încă din luna septembrie. Dacă nu a intrat singur, îl vom forța prin reducerea udăturii și eliminarea

DIN NOU ACASĂ

După o mai lungă absență, interval în care a participat la cîteva manifestări științifice internaționale și a fost supus unei complicate intervenții chirurgicale, dr. chimist Tina Covaliu a revenit, săptămîna trecută, în Capitală, reluîndu-și activitatea în fruntea secției le

Invitație la operă

● Silvia Voinea deține rolul titular, Ionel Voineag este Gerald și Dan Zaneu — Nilakantha în spectacolul *Lakmé* de marți 12 noiembrie (ora 18). Dirijează Lucian Anca. ● Evgheni Oneghin, de miercuri 13 noiembrie, are ca principalii interpreți, sub bagheta lui Carol Litvin, pe Monica Teodorescu, Adriana Alexandru-Pop (debut în Olga), Lucian Marinescu, Florin Diaconescu, Pompei Hărășteanu. ● Joi 14 noiembrie (ora 18), al doilea spectacol cu baletul *Cocoșul de la Notre-Dame* de C. Pugni, R. Glier și S. Vasilenko, pus în scenă de Oleg Danovschi. Dintre interpreți notăm pe Carmen Anghelus, Adrian Gheorghiu, Mihai Tugearu, Ștefan Bănică, Anne Marie Vretos. Dirijează Lucian Anca. ● Vineri 15 noiembrie, ora 18, *Freischütz* de Weber. Elvira Cîrje și Elena Grigorescu, Adrian Ștefănescu și Corneliu Fănațeanu sînt protagoniștii. Dirijor Constantin Petrovici. ● Din repertoriul wagnerian — *Olandezul zburător*. Nicolae Urdăreanu deține rolul titular, iar Cornelia Pop debutează în Senta, alături de

● Cele mai tinere nave intrate în dotarea flotei comerciale românești sînt Bazias 1 și 2, care așteaptă să plece în prima lor cursă. Cele două nave surori, realizări ale navaliștilor gălățeni, sînt de tipul RO-RO, adică pot transporta în condiții de viteză și securitate maximă mărfuri pe roți (camioane, tractoare, automobile) și containere. Ele sînt primele dintr-o întreagă serie ce urmează a fi construite și lansate la apă.

ALEXANDRU ȘERBAN ■

Ludovic Spiess, Pompei Hărășteanu, Adina Iurașcu, Nicolae Bratu. Conducerea muzicală aparține dirijorului Cornel Trăilescu. ● Diptical românesc *O noapte furtunoasă* de Paul Constantinescu și *La piață* de Mihail Jora este programat în matineul (ora 11) de duminică 17 noiembrie. *Opera O noapte furtunoasă* are în distribuție pe Constantin Gabor, Valentin Loghin, Ștefăniță Lascu (debut în Chiriac), Adriana Alexandru-Pop, Florin Diaconescu, Lucia Becar, Elena Simionescu. Dirijează Carol Litvin. Baletul *La piață* numără ca interpreți, printre alții, pe Daniela Constantinou, Mihai Tugearu, Gheorghe Anghelus, Maria Cumberi, Adrian Gheorghiu, Ștefan Bănică. La pupitru Carol Litvin. ● În seara de duminică, 17 noiembrie, se va prezenta *Trubadurul de Verdi* avînd în rolurile principale pe Nicolae Urziceanu (De Luna), Sanda Șandru (Leonora), Lucia Cicoară-Drăgan (Azucena), Anatol Covali (Manrico), Teodor Ciurdea (debut în Ferrando). Dirijor Constantin Petrovici.

Necazurile dintre părinți și copii și viceversa (dar mai ales viceversa), prin natura împrejurărilor și prin forța lucrurilor au devenit oarecum clasice, iar abordarea lor de către reporter și o chestiune delicată. O practică rău famată și o meștehnă de prost gust fac din aceste „spectacole” prilej de compasiune pentru unii și chiar de duioase păreri de rău pentru alții. Apoi, lucrurile reintră în marea lor firească, viața își reia implacabil cursul. La o atentă privire cazul pe care-l relatăm iese din tiparele obișnuitului, el frizează omenia, bunul simț, interioarele conștiinței și de aceea nu-l vom expedia între două paranteze mici ori mari. Aceasta și din dorința de a preîntîmpina riscul recepției. Dar despre ce este vorba?

Comitetul O.D.U.S. Țiglina Galați ne adusese la cunoștință cu vreme în urmă cazul Claudiei Herpenciuc, internată fără voia ei la Spitalul Municipal nr. 1 Galați, din strada Traian. Ne scrisese respectivul comitet O.D.U.S. Țiglina I Galați („Țiglina” fiind nume de cartier) și ne scriseseră și vecinii, insistînd pe aspectul, de loc neglijabil, că ar fi vorba de o eroare. Așadar, prin natura stranie a întâmplărilor, o bătrînă de 70 de ani, femeie ce nu a făcut în viața ei rău nimănui (ne asigurăm autorii misivelor), o femeie aflată în pragul blind al senectuții este internată abuziv de către soțul și fiu, căuțindu-1-se, și în cele din urmă găsindu-1-se, o boală de care nu suferise niciodată. După cum aveau să ateste certificatele medicale, bolii bătrînii sale i se adaugă cel mult o păcătoasă de poliartroză și anume afecțiuni reumatismale. Și totuși, este internată fără drept de apel la spitalul dunărean, la secția de neuro-psihiatrică, cu diagnosticul incredibil:

„psihopatie paranoică”. Cum s-au întimplat, de fapt, lucrurile?

În 28 aprilie 1984 bătrînica se dusese la locuința pe care o părăsise și unde domiciliază Alexandru Herpenciuc, fiul său, el însuși la ora de față tată a doi copii minori. Măicuța Claudia Herpenciuc fusese alungată și se adăpăstă pe la vecinii sau cunoștințe, iar acum venise să-și ia cîteva haine strict trebuitoare. Spre totală-i nedumerire, în aceeași zi de aprilie este ridicată cu forța de către două persoane necunoscute și internată la spitalul amintit. Pînă aici lucrur-

dența Decretului 313/1980. Ar fi nevoie, prin urmare, de o contraexpertiză la un spital de profil pentru a stabili diagnosticul cu exactitate. După cîte vom vedea însă, chiar în limitele și spiritul acestui decret, în cazul de față s-au făcut grave încălcări!

În primul rînd, întîrzierea nepermisă cu care s-a fixat și comunicat diagnosticul! Apoi, hotărîrea de „tratament obligatoriu la spital” (art. 9, litera b) s-a luat în cazul acesta cu încălcarea gravă a articolului 8 din același decret. Comisia medicală nu s-a întrunit în 24 de ore, așa cum este legiferat, ci

ceastă femeie vîrstnică în rîndul bolnavilor mintali, irepresabil. De ce? Care este substratul acestei stratageme? Aflăm de la vecinii și de la comitetul O.D.U.S. Țiglina I că neînțelegerile în familia Herpenciuc au pornit de la faptul că Gheorghe Herpenciuc, soțul Claudiei H., și-a abandonat temporar familia, el mutîndu-se, cu ani în urmă, în localitatea de baștină din județul Suceava. Printre motivele susținute de vecini este și acesta că, de la o vreme, cerul familiei Herpenciuc a fost vitriolat de frecvențele certuri între noră și soacră. O astfel de

cu chirie, pe unde poate. Prin urmare, se vede silită să pună pe rol, la Judecătoria Galați, dosarul nr. 748/1984, în vederea stabilirii pensiei de întreținere. Văzînd că nejustificat se tergiversează acest caz clar ca lumina zilei, am luat legătura cu Comitetul județean al femeilor Galați și cu Direcția județeană pentru probleme de muncă și ocrotire socială Galați, tocmai din dorința de-a finaliza corespunzător cazul unei bătrîne amărîte, purtată pe drumuri. Trebuie să spunem că ne-am bucurat de tot sprijinul din partea factorilor de resort județeni, care sînt convingși (ca și noi înșine, de altfel) că femeia este completamente lucidă, în depline facultăți mintale. Cu adresa nr. 11 862, din 7 iulie 1984, D.P.M.O.S. Galați contestă hotărîrea și verdictul medical stabilit. În sfîrșit, urmare intervenției noastre se pune pe rol dosarul nr. 748/1984 cu privire la stabilirea pensiei de întreținere. Aflăm însă cu neplăcută surprindere că nici stabilirea domiciliului Claudiei Herpenciuc nu s-a rezolvat, iar cele cîteva sute de lei necesare pentru constituirea unei amărîte de pensii de întreținere, care ar trebui suportată solidar de către tată și fiu, sînt primite sporadic.

...Așadar, Claudia Herpenciuc a fost o soție și o mamă ideală. Ea nu merită din partea propriului soț, și cu atît mai puțin a fiului căruia i-a dăruit viață, un astfel de tratament neomenos, răbunînd din inimă de piatră. La urma urmei, este vorba de o modalitate grosolană de a compromite un om, iar cînd acest om este și soție și mamă, bumerangul compromiterii se întoarce, îndubitabil, împotriva aceluia care l-au minuit cu atita dibăcie.

DORIN SĂLAJAN ■

Odiseea măicuței Herpenciuc

re, chiar împine sub semnul erorii, nu par cine știe ce grave. Ce a urmat? Oamenii de bună-credință din vecini și Comitetul O.D.U.S. Țiglina I Galați se adresează din nou conducerii spitalului amintit, pentru a stabili precis diagnosticul și motivul internării. Din aceeași perioadă ne parvine primul memoriu adresat redacției, noi expediindu-1 factorilor de resort județeni pentru dreaptă și competentă soluționare. Diagnosticul comunicat cu destulă întîrziere — 4 iunie — n.n. —, este acum mult mai alambicat și, alături de „psihopatie paranoică”, apare drept diagnostic și o „dispensare psihiatrică”. Unul dintre cei mai distinși profesori bucureșteni în materie de psihiatrică ne relatează că bolile psihice sînt greu de detectat, dar că psihopatia paranoică se evidențiază în general distinct, suferinții de această boală cad sub inci-

s-a întrunit abia pe 16 mai 1984, în urma intervenției revistei noastre. Și, în ultimă instanță, abia pe 16 mai 1984, iar mai apoi pe 4 iunie 1984, secția de neuro-psihiatrică comunică mult discutatul diagnostic. Din pieșele existente la dosar nu rezultă în nici un fel că HOTĂRÎREA luată de Comisia de medici a fost comunicată imediat comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului Galați, precum și procuraturii locale. De asemenea, HOTĂRÎREA nu a fost comunicată nici persoanei în cauză, care ar fi putut contesta astfel în termen legal. Pentru abaterile săvîrșite în aplicarea Decretului 313/1980, firese ar fi ca organele de drept să ia măsurile cuvenite pentru ca asemenea cazuri să nu se repete.

Aici nu este vorba însă numai de nerespectarea literiei legii, ci și de un interes meschin, acela de a plasa-o pe a-

ceartă în termenii ceva mai apăsați avea să ajungă în fața comisiei de judecată nr. 4 din cartierul Țiglina II Galați. Să reținem data: 26 aprilie 1984. Deci, cu puțin timp înainte de internarea abuzivă a Claudiei Herpenciuc (!?). Oamenii de bună-credință dau vina pe noră, dar cei mai mulți spun deschis că vina o poartă atît soțul cît și fiul, care au îmbrățișat această înjositoare variantă de compromis.

Firește că problemele unei familii nu se aseamăie nici pe departe cu ale alteia. Sînt aspecte intime care le diferențiază și chiar le opun. Tocmai din aceste considerente nu am dorit să dăm curs cazului, socotindu-1 ca și rezolvat. Iată însă că lucrurile nu s-au oprit aici. Sub pretextul faptului că este socotită nebulă, Claudia H. se vede alungată din casă și abandonată pe la vecini și cunoscuți, stînd la anii aceștia

Fascinația aeroarheologiei

● Istoria

descoperită

și interpretată

din aer

● Priorități

românești ●

Așezările

fortificate

geto-dacice

intr-o lumină

nouă ● Capătă

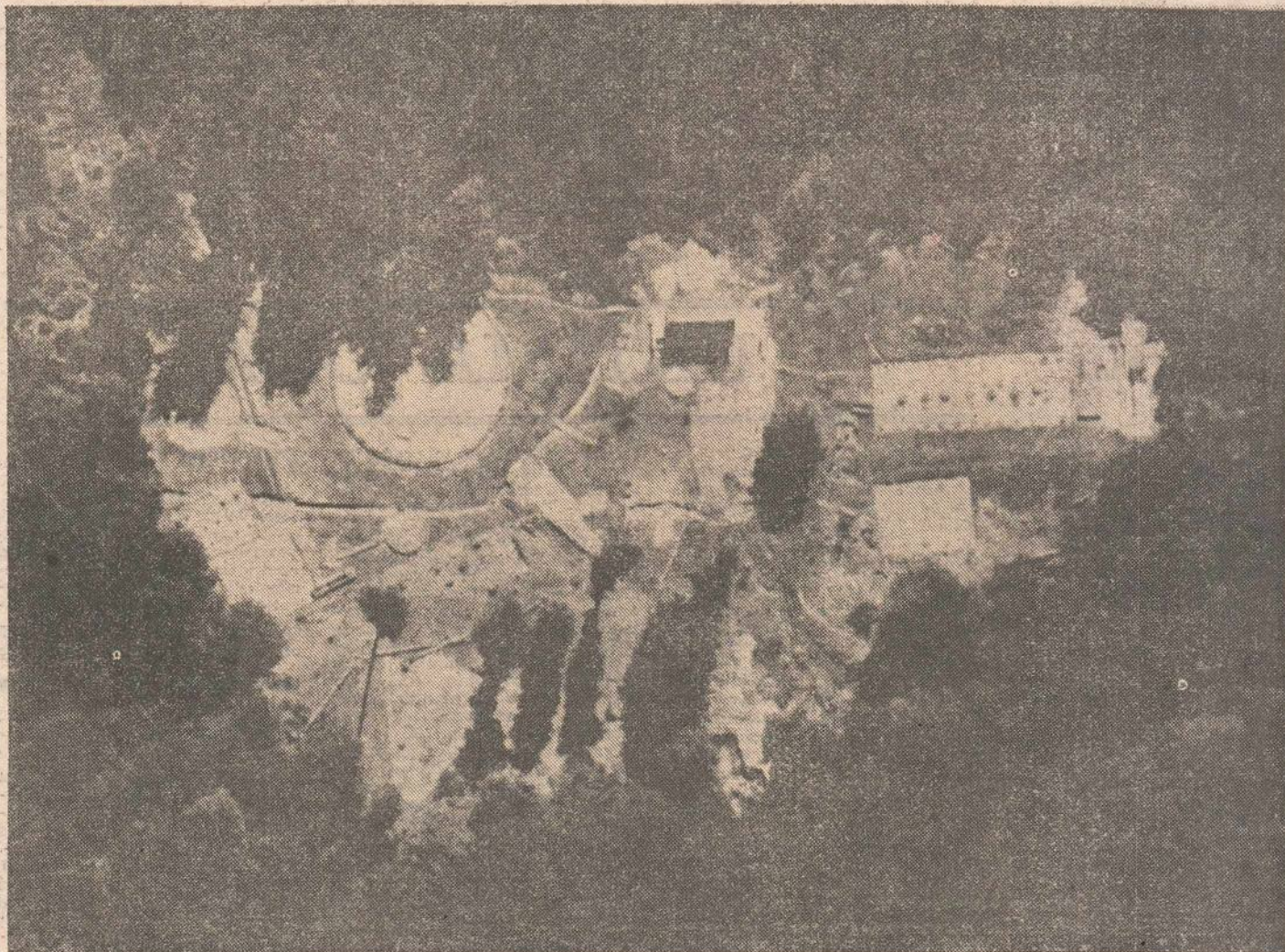
contur ipoteza

localizării

Sacidavei

la Muzait-

Dunăreni ●

...Vorbește ea și cum ar visa, vorbește ca și cum ar citi o fabuloasă poveste scrisă cu litere vizibile numai pentru sine. Vocea sună ca un ceou venit din sferele prin care ne poartă. Joasă, egală, cu fraza cizelată, este extrem de atent la nuanțe, fino la sublinieri și punctele forte ale ideii. Se pîmbă transpus, concentrat, peste conturul țării de la 5 000 metri înălțime, de la 3 000, de la 2 000, de la 1 000, aducîndu-ne de-acolo, din înalt, imagini despre straturi tot mai adînci ale pămîntului și ale trecutului, forîndu-ne gîndirea să animăm orașe, cetăți, civilizații întregi demult apuse...

Este cercelătorul Simion Ștefan, șeful secției de aeroarheologie de la Muzeul Național de Istorie, la care am revenit, așa cum promiteam în articolul despre oamenii de dincolo de sălile de exponate a căror muncă este o profesiune de credință în a sluji prestigiul, durată și faima primei instituții muzeale a țării. Instituția îndelung dorită de către ilustrii noștri cărturari și istorici patrioți înaintași și care a devenit realitate în Epoca Nicolae Ceaușescu, înființată fiind la inițiativa și sub patronajul direct al conducătorului care ne-a restituit dreptul sacru la istoria patriei.

Domeniu fascinant prin nouitate și posibilități, cel de care se ocupă Simion Ștefan se bazează pe o metodă cit se poate de concretă pusă la îndemîna de tehnica modernă — aerofotogrammetria. Măsurarea scoartei terestre cu ajutorul fotografiei luate de la înălțime.

— Metodă apărută o dată cu aviația și cu progresele artei fotografice, în primele decenii ale secolului nostru, avînd loc dezvoltări foarte importante în domeniul măsurării pămîntului și al cartografiei, devenind curînd principala metodă de a elabora hărți — rapid, economic, precis. Din această activitate s-au dezvoltat curînd domenii specializate de fotointerpretare ce exploatează posibilitățile unei viziuni perfect obiective a suprafeței terestre în cuprinderi mari pe care studiul la sol nu le poate nicidecum atinge.

— Cum servește deci arheologia ?

— Prin intermediul fotografiilor aeriene sînt detectate urme ale unor așezări omenești și activități omenești în de-

cursul istoriei care, la sol, fie că apar fragmentar, fie că sînt de-a dreptul insesizabile. Or, o viziune cuprinzătoare, pe suprafețe foarte mari, permite observarea unor detalii în ansambluri coerente, care îți dau cheia acestora. De asemenea, este posibilă detectarea unor formații cu totul noi, imposibil de surprins în cercetările la sol datorită unor fenomene fizice diverse.

— Cînd a devenit arheologia conștientă de această metodă ?

— Am mai spus-o, mi se pare, promotorul utilizării aerofotogrammetriei în cercetarea arheologică pe plan mondial este un savant de origine română, profesorul de autoritate internațională Dinu Adameșteanu, care a și organizat, încă din 1959, la Roma, Aerofototeca arheologică a Ministerului Bunurilor Culturale și Ambientale din Italia. Metoda a adus servicii incalculabile arheologiei în cunoașterea și descifrarea civilizațiilor antice din jurul Mediteranei, dar și din preistorie pentru zone foarte vaste, depășind bazinul mediteraneean, folosită și în continentul american. S-au depășit, de altfel, tot mai mult și epocile investigate cu ajutorul ei, pînă către sfîrșitul evului mediu, aducînd numeroase cunoștințe, pregătind și orientînd practic săpăturile tradiționale.

— În România, cînd a pătruns ?

— La cel de al XVI-lea Congres de istoria științei de la București, din 1981, am prezentat o comunicare ce releva contribuția țării noastre la istoria aeroarheologiei. Căci există chiar o istorie a acestei discipline, la fel cum există dovezi că ea a pătruns la noi concomitent cu primele aplicații pe plan mondial. A început Părvan, încă de prin anii 1930, de cînd datează aplicațiile aerofotografiei asupra obiectivelor arheologice, folosite la Histria. Apoi, profesorul Scarlat Lambrino, cel care i-a urmat și continuat cercetările a efectuat încă două înregistrări aerofotografice la Histria, în 1941, cu evoluția săpăturilor. În aceeași perioadă, un alt elev al marelui înaintas, Paul Nicorescu, profesor la Universitatea din Iași, a

(Continuare în pag. 18)

CICI IORDACHE-ADAM ■